

62

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

GHEORGHE BUZOIANU

Cadouri pentru o matusă

EDITURA MILITARĂ

Gheorghe Buzoianu

**CADOURI
PENTRU O
MĂTUȘĂ**

- nuvele -

EDITURA MILITARĂ
Colecția SFINX, nr. 62
București - 1983

SE DESTRAMĂ CEAȚA

Programul cotidian al reputatului profesor Cristescu data de la începutul pensionării, când părăsise definitiv vacarmul Bucureștilor și se mutase într-o casă izolată, situată între două sate din preajma Snagovului.

Rudele și prietenii îi cunoșteau la perfecție obiceiurile, ar fi putut să-și regleze ceasurile urmărind în treacăt activitatea meticuloasă a gazdei; o gazdă amabilă, volubilă, îndatoritoare în egală măsură față de toți musafirii, dar extrem de severă cu sine, neadmițând nici cea mai mărunță abatere de la orarul nocturn de muncă.

Vară sau iarnă, profesorul se retrăgea la orele 22 în camera de lucru, se așeza cu un zâmbet de satisfacție la birou și scria până la 3 noaptea, când se culca; era trezit la 8 dimineața de către Adela, o verișoară îndepărtată care cumula funcțiile de menajeră, bucătăreasă și șofer; nu-și schimba programul nici chiar în zilele când casa era invadată de prieteni. Zarva nu-l deranja, ușa și pereții camerei de lucru erau căptușiți cu un material antifonic, niciun zgomot din exterior nu pătrundea în acea oază de liniște. Stiloul îi aluneca lin pe hârtie, filă după filă se umplea cu un scris caligrafic, laborios, cu dese trimiteri la subsol; uneori apela la ajutorul compasului și al riglei, alteori răsfoia vreun atlas geografic scos din impresionanta bibliotecă ce acoperea în întregime peretele dinspre apus al încăperii; își permitea câte un scurt răgaz pentru a-și îndesa pipa, sau pentru a-și turna în ceașcă o minusculă porție de cafea diluată din ibricul pus la îndemână, pe măsuta de lângă birou.

Acum, prețuitul profesor, celebru în lumea geografilor, nu mai putea să lucreze.

Era mort, zăcea lângă bibliotecă, ușor încovrigat, cu fața lipită de covor, cu un braț îndoit sub corp, având o rană urâtă deasupra cefei.

Îl descoperise soția lui, Corina, în acea dimineață cețoasă de ianuarie.

Maiorul Alexe își consultă mașinal ceasul în momentul când coborî din mașina condusă de locotenentul Răducanu; era 9,12.

Ceața stăruia, plutea aidoma unor caiere de lână cenușie peste zăpada din curte, se strecura alene printre hornuri, îngroșându-se în jurul celor trei salcâmi de lângă poartă.

— Ger de crapă pietrele, murmură locotenentul, bătând pasul pe loc. Cred că nu ne-am rătăcit... Mi s-a spus la telefon că salcâmi sunt semnul de recunoaștere. Oricum, altă casă nu se zărește prin împrejurimi.

Împinse poarta și porni hotărât printre troiene, către intrarea principală, străjuită de doi pitici de ghips strident colorați; ajungând lângă treptele în formă de evantai, încremeni cu un picior ridicat și bâigui ceva.

— Ce se întâmplă? întrebă maiorul încruntat, fără să acorde atenție expresiei de buimăceală zugrăvită pe obrajii dolofani ai subalternului; era furios, fusese nevoit să plece de acasă în mare grabă, fără a termina micul dejun; avea senzația neplăcută că nu poate să se concentreze din pricina foamei.

— Ce dracu'! pufni locotenentul. Am și eu patru anii vechime în miliție, dar așa ceva n-am mai văzut.

Și întinse arătătorul către urmele adânc întipărite pe treptele ninse, indicând amprente lugubre lăsate de o pereche de picioare desculțe, uriașe, ivite parcă din neant.

Părea că posesorul acelor tălpi diforme, monstruoase, coborâse de-a dreptul din cer; în restul curții zăpada se menținea netedă, nici măcar vreo pasăre nu poposisse pe

stratul imaculat.

— Apocaliptic, mormăi Alexe. Să nu-mi spui că *Omul Zăpezilor* a fost lansat în chip de parașutist la marginea Bucureștilor.

— Bună, râse Răducanu. A părăsit Himalaia pentru că se plictisea și s-a repezit încoace să ne dea nouă de furcă.

— Ai grijă să nu strici urmele, tovarășe locotenent. Asta ne mai lipsea! Mare tâmpenie...

Ridică piciorul deasupra unei amprente, îi compară dimensiunea cu propria-i talpă; conturul, adânc înfundat, era mai mare cu vreo șase centimetri.

— Grotesc!

Vru să mai adauge ceva, renunță însă înălțând din umeri și apăsă pe butonul soneriei; din interior izbucni un clinchet de zurgălăi, ușa fu deschisă în secunda următoare și în prag se ivi o femeie scundă, fragilă; basmaua neagră, înnodată sub bărbia delicată, părea o pată de noroi, contrastând izbitor cu mantoul de blană albă ce-i înfășură trupul minion.

— Intrați, bănuiesc că ați venit pentru cercetări. Eu sunt Corina Cristescu, soția celui care... văduva Cristescu... Din nefericire, acum... acum...

Închise ușa în urma lor, gemu încetișor, apoi se scutură, ca și când ar fi dorit să alunge o vedenie; schiță un gest către masa din mijlocul încăperii, la care ședeau două persoane: o blondă înaltă, cu ochi verzi, planturoasă, îmbrăcată cu un halat vișiniu, cam ponosit, și un bărbat uscățiv, chel, adus de spate.

— Doi invitați... Sculptorița Mara Cernat și inginerul Danielescu.

Cei doi înclinară capetele, fără a rosti vreun cuvânt. Sculptorița privea în gol, apatică, iar Danielescu arăta foarte nervos, se ciupea mereu de bărbia colțuroasă, spână.

— Coboară îndată și Petrișor Focșăneanu, cel de-al treilea musafir. Da, vine chiar acum, a auzit mașina,

desigur...

Treptele scării interioare trosniră, și peste câteva momente descinse în fața maiorului un personaj burlesc, cocoșat, aproape pitic, cu picioare scurte și umeri masivi, de halterofil; bluza de pijama, gata să-i plesnească pe bust, descheiată la doi nasturi, dezvelea niște pectorali impunători și păroși. Respirația îi mirosea pregnant a alcool, mișcările îi erau nesigure, părea că își menține echilibrul printr-o adevărată minune. Se împunse cu arătătorul în piept și vorbi cu glas pițigăiat:

— Eu sunt Focșăneanu și țin să vă anunț de la bun început că chestia aia m-a întors pe dos, pur și simplu nu izbutesc să-mi mai revin. Să nu existe niciun dubiu!

— Care chestie? se interesă locotenentul, prompt.

— Aăă... asta... aia... lovitura aia năprasnică! Rana... Aveți cuvântul meu, am oroare de sânge, mai ales când este vorba de sângele unui vechi prieten.

— Da, mormăi Alexe, înțeleg.

Sculptorița își frecă palmele, privindu-l nedumerită pe cocoșat, de parcă abia atunci îl vedea pentru prima oară, Danielescu rupse două chibrituri până reuși să-și aprindă țigara, iar Corina Cristescu fu scuturată iarăși de acel tremur nervos, devenit tic.

Maiorul își încreți fruntea; simțea cum îl asaltează o foame de lup; ar fi vrut să fumeze un trabuc, dar știa că după primele fumuri senzația de foame va crește.

Soția defunctului își stăpâni agitația și rosti în șoaptă, accentuând exagerat unele cuvinte:

— Probabil aveți intenția să vizitați întâi *locul faptei*, să stabiliți un *curriculum vitae* al victimei, să verificați alibiurile noastre, apoi să...

Maiorul se uită la ea, fără a-și ascunde surprinderea.

— Am studiat Dreptul, dar n-am profesat niciodată, explică văduva. Vă rog să mă urmați!

Și porni pe scară înaintea celor doi anchetatori, călcând apăsător, glacială, autoritară.

Plafoniera cu șase brațe, și cu toate becurile aprinse, vărsa o lumină de carnaval asupra întregii încăperi.

Mortul zăcea cu fața în jos, între ușile larg deschise ale imensei biblioteci, încovoiat, cu palma dreaptă întinsă peste copertile unei cărți, ca și când ar fi dorit s-o binecuvânteze, cu brațul stâng ascuns sub pânțele. Maiorul întoarse privirile, îngreșat; văzuse destule cadavre de când exersa profesia de criminalist, dar niciodată nu întâlnise asemenea sălbăticie.

— Aș vrea să-l acopăr cu ceva, șopti văduva.

— Regret, încă nu e posibil, replică Răducanu. Așteptăm sosirea legistului.

— Cine a descoperit mortul? se interesă Alexe.

Văduva nu se grăbi să răspundă; părea complet detașată de mediul înconjurător, se refugiase în colțul opus al camerei, întorcând spatele cadavrului; se uita încrâncenată pe fereastră, cu privirea ațintită departe, dincolo de ceața ce se învălătuca lent deasupra zăpezii albastrii. Alexe vru să repete întrebarea, dar nu mai fu nevoie, auzi vocea răgușită a Corinei, din ce în ce mai răgușită și mai ezitantă:

— Eu... am intrat la ora opt, să-l trezesc... și... și...

— Azi e duminică. Presupun că putea să se odihnească mai mult, să doarmă până mai târziu.

— Își impusese un program riguros; de la care nu se abătea nici măcar duminica. De obicei, îl trezea Adela, menajera noastră, dar ea lipsește de două zile, este plecată la niște rude, în Ardeal. Am... Am deschis și l-am văzut imediat acolo, mort, luminat din plin... Înflorător! Am țipat, am urlat... Au năvălit toți aici...

— Liniștiți-vă. Nu văd niciun pat. Unde dormea?

— Ce pat? Care pat?

— Spuneți că ați venit să-l treziți din somn, conform programului cotidian.

— Sigur... Încep să uit, parcă mi-am pierdut mințile. Nu-i

de mirare.

Împinse ușa din spatele biroului, mascată de o perdea, și le arătă cu un gest moale cămăruța în care se afla un pat îngust, spartan, acoperit cu un pled aspru, vârgat. Pe peretele de deasupra noptierei de metal atârnavu câteva măști exotice, cu expresii fioroase, parcă plăsmuite de mintea unui psihopat, aducând o șocantă notă de dezordine în odaia strâmtă, cu tavanul înclinat, mobilată doar cu un pat, o noptieră de spital și un mic cuier.

Locotenentul aprinse veioza, gândindu-se involuntar că nu s-ar bucura de vise prea frumoase dacă ar dormi în patul străjuit de acele măști.

— Africane? se interesă el, atingând cu degetul, timp de o clipă, o frunte încrețită, hidoasă.

În privirea Corinei se ivi o sclipire tăioasă de maliție.

— E clar că nu vă pricepeți. Le-a adus soțul meu din Oceania. În tinerețe a călătorit enorm, a participat la câteva expediții științifice, mai cu seamă în emisfera sudică. A fost un geograf eminent, apreciat de colegii din lumea întreagă... Anul acesta intenționa să termine o carte despre Mediterana.

— Ce vârstă avea profesorul? întrebă maiorul, oarecum distrat, fără a-și dezlipi privirile de pe pledul cu dungi multicolore.

— Ar fi împlinit șaptezeci și șase peste o lună.

— După cum arată patul, se pare că soțul dumneavoastră n-a dormit în el azi-noapte.

— Da, pledul n-a fost clintit, ceea ce poate să însemne că soțul meu a fost atacat înainte de orele trei noaptea. Probabil a fost lovit în momentul când scotea din bibliotecă volumul peste care ține mâna.

— Deloc probabil, pentru că l-ar fi scăpat din mână.

— Posibilitatea asta nu mi-a trecut prin minte. Mă rog! S-ar putea să aveți dreptate.

Se încruntă, de parcă s-ar fi simțit jignită, și reluă:

— La ora trei termina lucrul, încuia ușa biroului și se

retrăgea aici. La opt era trezit de Adela sau de mine. Foloseam o dublură a cheii originale.

— Unde păstrați dublura?

— În scrinul din living. Credeți că cineva a luat-o de acolo și a...?

— De ce nu? Totul este cu putință când se comite o crimă. Obișnuia vreunul dintre musafiri să urce noaptea aici pentru a sta de vorbă cu profesorul?

— Posibil, dar nicidecum probabil. Îi respectau orarul de muncă, evitau să-l deranjeze după orele douăzeci și două.

— Numai cineva din casă putea să-l abordeze fără a isca suspiciuni.

— Cu alte cuvinte, insinuați că invitații noștri devin suspecti în mod automat.

— N-aș zice că am insinuat așa ceva.

— Mă rog, ați sugerat... De altfel, nu-i cazul să-mi fac nici eu iluzii, mai ales în prima etapă a anchetei. Sunt convinsă că mă socotiți și pe mine printre vinovații prezumtivi.

Alexe își apăsă pumnul pe stomac; senzația de foame îi producea niște înțepături ce se înteteau în momentele de iritare. Înghiți în sec, pipăindu-și buzunarul în care ținea țigările de foi și întrebă cu o fățișă notă de agresiune în glas:

— V-ați ucis soțul?

Văduva se înțepeni și trase aer adânc în piept. O vină groasă îi pulsa în frunte.

— Eu... eu...

— Întrebarea mea vi se pare de-a dreptul stupidă, nu? continuă el cu indiferență. Vă răstoarnă părerile despre anchetatori și infractori. Îmi închipui că asemenea procedeu este complet ignorat în cursurile audiate la Facultatea de Drept.

— E stupidă, firește, la atâta lucru mă pricep și eu. După câte știu, orice răspuns, negativ sau afirmativ, se impune să fie corelat, confruntat cu dovezile materiale.

Maiorul fu ispitit să-i spună că deocamdată nu dispune de nicio dovadă materială, dar se abține.

Revenirea în camera de lucru. Ușa dormitorului rămăsese deschisă și veioza arunca luciri bizare asupra măștilor, îngroșându-le expresia de ferocitate. Alexe întârzie un minut în fața bibliotecii, apoi se apropie de peretele din dreapta biroului, pe care era agățată o panoplie. Armele fixate pe ea îi evocau cu nostalgie lecturi din adolescență, Jules Verne, Karl May, expedițiile temerare ale lui Magellan, Vasco da Gama, Cook... Își imaginează armele, agitate de mâinile unor războinici, i se păru chiar că aude strigăte guturale, că distinge fețe schimonosite de vopseluri stridente, piepturi acoperite de tatuaje, că năvălește asupra lui o ceată de luptători înarmați cu sarbacane, arcuri, sulite, bumeranguri... „Foamea îmi dă senzații ciudate!” Scrută fiecare armă în parte, încordat, îndelung. Când se întoarce spre Corina, o umbră de îngrijorare îi flutură timp de o secundă pe obraz.

— Să recapitulăm! Ați intrat la orele opt, ați descuiat și...

— O, nu, n-am pretins așa ceva. Nu am descuiat, ci am deschis, ceea ce este cu totul diferit. Ușa nu era încuiată cu cheia! Această precizare ar putea să confirme bănuiala mea.

— Adică?

— Presupun că soțul meu nu terminase lucrul când a fost lovit mișelește, pe la spate. Deci înainte de orele trei noaptea, cum v-am mai spus, la acea oră întrerupea activitatea, încuia și trecea alături, în dormitor. De regulă, citea câteva pagini înainte de a adormi.

— Am înțeles. Suferea de vreo boală?

— În urma unui control medical, făcut acum trei ani, i se recomandase să muncească mai puțin, să respecte un anume regim alimentar, să evite supărările, să se menajeze...

Înălță sprâncenele perfect arcuite și oftă, parcă

tulburată de o amintire neplăcută.

— Un mic semnal de alarmă, pentru că începuseră să se ivească simptomele unor tulburări cardiace; dar nu era prea îngrijorat, îmi spunea mereu că nu poate să suporte medicamentele, că cel mai indicat tratament este acela pe care și-l prescrie însuși pacientul. Fuma destul de rar câte o pipă și bea numai surogat de cafea. Vă garantez, avea șanse să mai trăiască chiar și douăzeci de ani! Astă-vară făcea furori la Mangalia, se lua la întrecere cu tinerii, înota zilnic doi kilometri în largul mării. Rezistența lui deosebită își avea originea, cred, și în faptul că totdeauna a disprețuit orice fel de băutură alcoolică. Poate și programul zilnic, extrem de riguros, îi menținea încă o condiție fizică aproape excelentă, de nebănuit la prima vedere.

— Dar, mai mult sau mai puțin, era cardiac. Bolnavii de inimă nu prea încuie ușa în timpul somnului, din instinct, pentru a fi ajutați în minutul când survine criza.

— Da, și soțul meu era conștient că oricând i se poate întâmpla o nenorocire, că odată și odată va avea de luptat cu un infarct. Pe birou se află o sonerie, pe noptiera din dormitor, de asemeni. Era de ajuns o mică apăsare pe buton... Eu, sau Adela, urcam grabnic aici.

— Îmi închipui că azi-noapte n-ați auzit semnalul soneriei.

— Nu l-am auzit. Soneria funcționează, vă puteți convinge.

— Vasăzică, ați venit la ora opt, ați vrut să descuiați și ați observat că ușa nu fusese încuiată cu cheia.

— Da... Mi s-a părut curios. În fine, am intrat oarecum contrariată.

— De ce contrariată?

— N-avea obiceiul să iasă înainte de opt. Se putea, totuși, să fie în camera de baie, sau în atelier, pentru că există și un fel de „atelier”, în care uneori meșterea cine știe ce fleac, sau se amuza pictând. De fapt, nu mai intrase

de câteva săptămâni acolo. În sfârșit... Din păcate, n-a mai fost necesar să-l caut, l-am zărit îndată ce am trecut pragul, prăbușit lângă bibliotecă... Mă întreb cine poate fi ticălosul care a atentat la viața lui... Cunoscuții îl simpatizau, prietenii îl idolatrizau... Un om atât de capabil, atât de generos, atât de...

Se lăsă cu un geamăt pe fotoliu și lacrimile îi brăzdară din nou obrazul crispat.

— Calmați-vă. E în interesul dumneavoastră să vă mențineți luciditatea. În ce ordine au apărut musafirii?

— Întâi inginerul Danielescu, apoi Focșăneanu. Amândoi în pijama, buimaci. Au fost treziți de strigătele mele disperate. Mara a sosit ultima, îmbrăcată în halatul de lucru, pe care îl purta și adineauri. Îmi amintesc ca prin vis, spunea că a chinuit-o o insomnie rebelă, că a dormit foarte puțin.

— Bun. Aș dori să le comunicați prietenilor dumneavoastră că deocamdată nu se pot deplasa la București. Rugați-i să rămână azi la dispoziția noastră. Trebuie să discutăm și cu ei.

— Normal. Vor pricepe că e vorba de o situație specială. Toți trei îl adorau pe soțul meu. Fiecare își va da silința pentru a contribui la clarificarea crimei, la demascarea nemernicului care l-a ucis pe Ticu. Ar mai fi o chestiune... Nu prea îndrăznesc să vă propun, știu că nu se obișnuiește...

— Îndrăzniți, totuși.

— Vă asigur că veți primi din partea mea o bună recompensă în cazul când veți izbuti să-l prindeți pe asasin.

Locotenentul afișă o mină acră, iar Alexe emise iarăși zâmbetul său vag ironic, gândindu-se că, drept recompensă, chiar înainte de a termina ancheta, nu i-ar strica o omletă cu șuncă și o cafea mare, amară. Firește, nu putea să-i ceară nimic.

— Ne vom strădui să prindem făptașul. De recompensă

nu avem nevoie. Profesorul avea dușmani? Se temea de ceva, se certase cu cineva, mai ales în ultima vreme?

— Nu-mi dau seama cum ar fi fost cu puțință să-și facă tocmai el dușmani, adică dușmani atât de înverșunați încât să-i dorească neapărat moartea. Era un om deosebit de blajin și de binevoitor.

— Ați sesizat lipsa vreunui obiect de valoare?

— Nu m-am gândit să procedez la o inventariere, dar sunt aproape convinsă că nu ne lipsește nimic. De altfel, banii îi păstrăm la CEC, iar altceva... Vă dau cuvântul meu, nu există niciun obiect atât de valoros încât un infractor să riște o crimă pentru a pune mâna pe el. Nu, hotărât, nu văd ce ar fi putut să tenteze un hoț!

— Când l-ați văzut ultima dată pe profesor? În viață, firește...

— Aseară, pe la ora zece, când a părăsit livingul, unde ne găseam toți ceilalți. Urca aici, să lucreze, conform programului respectat cu strictețe. Ajunsese la finalul cărții de care v-am vorbit, mai avea de scris vreo douăzeci de pagini. Pe urmă, avea de gând să facă o pauză mai mare, plănuia să plecăm la munte, la Sinaia sau la Predeal, să stăm acolo câteva luni, probabil până în august, pentru că de vacanța pe litoral oricum nu s-ar fi lipsit. Sărmanul! Nu va mai termina niciodată cele douăzeci de pagini! Îmi pun problema dacă cei de la editură vor mai primi manuscrisul în stadiul actual...

Începu iarăși să plângă, cu suspine prelungi, tamponându-și colțurile pleoapelor cu o batistă ce degaja o undă răcoroasă de lavandă în atmosfera supraîncălzită a încăperii.

Maiorul își dresе vocea și rosti cu un ton de scuză, de parcă s-ar fi jenat să continue cercetările:

— Deci, după plecarea profesorului, ați rămas în living, împreună cu musafirii. Nu s-au retras și ei?

— Primul a plecat Focșăneanu. Nu știu cât era ceasul...

— Poate ne spuneți cu aproximație.

— Am impresia că trecuse de unsprezece. Inginerul Danielescu a urcat la vreo zece minute după Focșăneanu. Niciodată n-am fost capabilă să apreciez just scurgerea timpului. Mă mir cum reușesc alții să se descurce în privința asta.

Locotenentul notă ceva în carnet, părând decepționat, iar Alexe zâmbi forțat.

— Mă culc întotdeauna foarte târziu, continuă văduva. Mara mi-a ținut companie cam o oră, pe urmă s-a retras și ea, căscând. Am stat apoi absolut singură, admirând peisajul, lângă fereastra ce dă spre curte. Ninge liniștit, cu fulgi mari... Să nu mă întrebați la ce oră m-am dus la culcare! Nu știu, nu m-am uitat la ceas, am simțit deodată i că mi se face somn.

— Nu vă întreb, mormăi maiorul, posac. A atins cineva mortul înainte de sosirea noastră?

— Inginerul Danielescu, dar nu l-a mișcat din loc. S-a aplecat și l-a palpat cu vârful palmei sub bărbie. Ne-a anunțat că-i rece ca un sloi de gheață. Oribil!

Maiorul clătină din cap, aprobativ, privind-o fix în ochii migdalați, adânci, peste care se zbăteau pleoapele rimelate.

„Când dracu’ a mai avut timp să se fardeze?!”

Corina îi susținu câteva momente privirea, pe urmă strânse la piept marginile mantoului și părăsi încăperea în vârful picioarelor.

— Ce mai femeiușcă! exclamă Răducanu, patetic.

— O admirî?

— Cu chipul ei de madonă e în stare să ispitească și pe diavol și pe Dumnezeu. Și pun pariu că are un corp, mamă, mamă! Formidabil proporționat, în ciuda staturii scunde, picioare suple, elastice, mijloc tras prin inel, sâni ademenitori, șolduri molatice.

— Ai raze laser în loc de ochi, dacă în numai câteva minute ai reușit să apreciezi toată marfa. Fac abstracție însă de aprecierile tale. Îmi pare rău că te dezamăgesc, dar

am alte gusturi, îmi place alt tip de femeie. Și acum, să trecem la *examinarea locului faptei*, cum bine s-a exprimat la sosirea noastră distinsa și gingașa văduvă. Deschide puțin fereastra, simt că mă înăbuș din cauza căldurii. Profesorul făcea risipă de combustibil, nu glumă!

— Am deschis-o. Cred că bătrânul era sensibil la frig. Teracota mai este încălzită.

Se aplecă și trase de ușița sobei, privind grătarul de deasupra cenușarului.

— Aha! Au fost aruncate niște hârtii aici.

— Bun. Poate era scris ceva important, pe ele. Colectează fragmentele, le vom trimite la laborator prin Andreescu. Apropo, constat că întârzie. L-ai anunțat să se prezinte urgent?

— Cum să nu! Chiar am insistat, trebuie să sosească din minut în minut.

Legistul Andreescu își înălță fața congestionată, respirând sacadat, de parcă l-ar fi silit cineva să gonească mulți kilometri și acum se căznea să-și recapete suflul. Se mișca lent din pricina obezității avansate, făcea economie de gesturi, părea preocupat în permanență de conciziunea frazelor (de fapt, uneori le lăsa în suspensie), sperând că dacă procedează astfel se obosește mai puțin. Întoarse cadavrul într-o parte, îl sprijini cu ambele brațe de umărul său stâng, îl examinează, își țuguie buzele, lansă două-trei exclamații, niște mormăituri, un șuiurat repede înfrânat, pe urmă reazează corpul în poziția inițială și se ridică, gâfâind. Dădea impresia că făcuse un efort fizic ce-i epuizase cu desăvârșire puterile. Se prăbuși pe fotoliul alăturat și vorbi cu voce cavernoasă:

— Prea multe amănunte să nu-mi pretindeți înainte de efectuarea necropsiei. Ca să fiu sincer, nici nu cred că voi ieși la iveală lucruri absolut surprinzătoare, senzaționale... Decesul s-a produs în urmă cu circa șase-șapte ore, datorită unei lovituri puternice, aplicată în regiunea

occipitală a craniului. Ce-aș mai putea să adaug?

Scoase ceasul de buzunar (vestita „ceapă”, țintă a nenumăratelor ironii din partea maiorului), îl duse la ureche și pe figură i se răspândi o undă de extaz.

— Ah, încă ceva! A fost aplicată o singură lovitură, da, una singură. Asasinul a folosit un corp contondent, un obiect... un obiect care...

Zâmbi condescendent, părând amuzat de nerăbdarea celor doi interlocutori.

— Aș îndrăzni să susțin că arma crimei este un obiect din lemn, ceva care poate să semene cu, o bătă, cu o măciucă.

— A murit instantaneu?

— Mai mult ca sigur. Trebuie luată în considerație vârsta avansată a victimei. Oricum, nu mai poseda condiția fizică a unui tânăr viguros. Da, o singură lovitură... Sper că amănuntul acesta este destul de prețios.

— Da și nu. Mă întreb dacă o femeie ar avea forța necesară să...

— A, te rog, în chestiunea asta nu-mi cere să mă pronunț cu exactitate. Depinde.

— De ce anume depinde?

— De o mulțime de factori. În primul rând, psihici. De anumite împrejurări, pe care le veți stabili voi. Nu mă amestec, nu este cazul să învăț eu o vulpe bătrână ca tine. Apoi, dacă găsiți arma crimei...

— Am găsit-o, mormăi maiorul.

Și, pentru că locotenentul își exprimă nedumerirea printr-o exagerată înălțare a sprâncenelor, Alexe schiță un gest către peretele din dreapta biroului.

— Bumerangul... Seamănă cu o măciucă, este de fapt o măciucă zburătoare. Dă-mi-l!

Răducanu își înfășură mâna cu batista și-l desprinsă încetișor de pe panoplie; îl ținea ca pe un obiect foarte fragil, ce se putea sparge sau deforma la cea mai imperceptibilă mișcare. Maiorul îl preluă cu grijă, îl

examină un minut sau două, apoi se apropie de Andreescu, executând o plecăciune adâncă. Părea că îi oferă cu generozitate o tavă abundant încărcată de delicatese culinare.

Legistul se strâmbă; începuse să-și caute ochelarii prin toate buzunarele, exagerat de încet, îi găsi, în fine, le șterse tacticos lentilele, îi puse pe vârful nasului și rosti grav:

— Într-adevăr, poate fi arma de care s-a folosit criminalul. E pătat de sânge în partea din mijloc. În plus, au rămas lipite câteva fire de păr alb, probabil fire ce provin din părul victimei. Ia-l de aici, cred că n-ai intenția să mi-l ții până mâine sub ochi. Mai ai vreo nelămurire?

— O mie și una de nelămuriri. Din păcate, pentru tine nu mai am întrebări.

— Atunci te anunț cu respect că ard de nerăbdare să mă întorc la București cât mai rapid. E duminică, ce dracu'?!
Alexe oftă.

— Ce n-aș da să pot pleca și eu odată cu tine. Am să te rog să duci bumerangul la laboratorul nostru, Răducanu îl va ambala frumușel. Deși... Sunt în stare să pariez pe orice sumă că asasinul nu ne-a lăsat drept autograf neprețuitele-i amprente.

Legistul așteaptă în picioare, lângă ușă, până când locotenentul îi întinse cutiile în care se aflau bumerangul și fragmentele de hârtie carbonizată, pe urmă își îndesă peste urechi căciula mițoasă și ieși bombănind:

— Pa, dragilor, vă urez din inimă numai succese!

Maiorul se postă la fereastră, îngândurat, bătând toba cu degetele în geam. Urmări posac cum se îndreaptă către șosea Skoda legistului; după ce mașina se pierdu în ceață, își rezemă coatele de pervaz și privi cu încordare uriașele urme de pași, întipărite în zăpada de pe treptele din fața intrării principale. Le numără mașinal, a doua oară: șapte amprente, monstruoase și totodată hilare.

Vasăzică, un individ de o statură impresionantă, pentru

că este firesc ca numai un colos să aibă asemenea tălpi, a patrulea desculț prin omăt, în toiul nopții, apoi s-a volatilizat pur și simplu în aerul tăios al iernii, deoarece urmele nu mai apar nici în curte și nici pe treptele superioare; întipărite pe prima și pe a doua treaptă, perfect vizibile, sfidând orice rațiune; nu vin de niciunde, nu ajung nicăieri, de parcă enigmaticul personaj s-ar fi materializat doar în acel spațiu, datorită cine știe cărei întâmplări, cu totul absurde; s-a plimbat încoace și încolo, câțiva pași, apoi s-a făcut nevăzut... Tâmpenie crasă!

Geamul se aburise din pricina respirației, îl șterse cu mâneca și continuă să se concentreze asupra urmelor, scrutându-le cu atâta intensitate, încât începură să-l usture pleoapele. Se încapătâna să fixeze locul acela de sub fereastră, deși intuia ridicolul situației.

Trei pași la dreapta, întâi piciorul drept, apoi stângul, iarăși dreptul, stop, între tălpi distanțe inegale, ca și când *Omul Zăpezilor* ar fi șovăit sau ar fi fost beat criță... O adevărată harababură, o aiureală care va trebui totuși descâlcită, indiferent dacă are sau nu vreo legătură cu moartea violentă a profesorului. Bun, amprente reapar pe marginea stângă a celei de-a doua trepte, cum privești dinspre poartă, dreptul, stângul, dreptul, stângul... Sau viceversa, poate uriașul a călcat întâi pe treapta de jos, pe urmă pe cea de sus... Da, ar fi mai firesc așa... O prostie, nimic nu este firesc, putea să meargă și cu spatele, adică înapoi... Îți vine să înnebunești, nu altceva!

Răducanu îi întrerupse gândurile:

— Am impresia că spre prânz va ieși soarele.

— Posibil. Am ascultat aseară, la televizor, buletinul, meteo. Au pronosticat înmuierea gerului, se pare că vom avea zile mai călduțe.

— Ce facem cu amprente alea afurisite? Propun să mă ocup de ele înainte de a fi deformate de creșterea temperaturii. Trebuie măsurate, fotografiate...

— Nu-mi iese din cap ideea că cineva s-a distrat azi-

noapte, confectionând urme de picioare desculțe.

— Cine?

— Aceasta-i întrebarea, *that is the question!* Una din persoanele prezente în casă. Probabil se plictisea și dorea să le joace o farsă celorlalți. Soția profesorului, sculptorița, inginerul Danielescu sau Focșăneanu. Pe profesor îl exclud, presupunând că la ora aceea mai trăia. Nu, nu mi-l imaginez ieșind afară în toiul nopții, în ger, ocupându-se cu o chestie ridicolă.

— Dar cum a fost realizat acest tur de forță? Trebuie să fie o șmecherie la mijloc, pentru că au rămas întipărite în omăt numai tălpile desculțe, grotești. Pașii farsorului nu apar. Hai să credem, un moment, că individul respectiv a meșterit niște obiecte pe care le-a înfipt pe trepte, cu scopul de a se amuza astăzi. Cum de nu apar nicăieri și urmele pașilor lui? Ar fi fost normal *să pășească* ținând în mâini acele obiecte. Doar n-a plutit prin aer... Încă n-am văzut oameni cu aripi.

— Stai puțin, am impresia că nu ești departe de adevăr. Există o logică în spusele tale. Totuși, ar fi absurd.

— Din păcate, nu ne putem permite să neglijăm urmele de pe trepte. De câte ori mă uit la ele, am senzația că îmi dau cu tifla, că repetă neîncetat: „Ei, ce părere ai? Nu-i așa că te-am lăsat cu gura căscată?” Blestemată șmecherie!

— Am întâlnit noi șmecherii și mai grozave de când vânam împreună indivizi care încalcă legile. Cumva, îmi cam închipui cum a procedat „șmecherul nostru”. Dar sunt aproape convins că acest lucru nu ne va ajuta la descoperirea asasinului.

Răducanu fu tentat să întrebe dacă nu cumva neglijarea urmelor va avea consecințe dezastruoase pentru bunul mers al anchetei, dar se abținu când observă că maiorul se strâmbă, parcă fulgerat de o durere.

— Ce este? Vă e rău?

— Mă asaltează foamea, Răducane. Din ce în ce mai insistent.

— Aș putea să dau o fugă cu mașina, să vă aduc niște sandvișuri de la cel mai apropiat restaurant.

— Mai rezist. Sper să nu ne apuce seara aici, ar fi îngrozitor, și așa îmi dă târcoale un început de ulcer. Să examinăm cartea peste care ține profesorul palma dreaptă. Întoarce corpul cu fața în sus. Așa... Ei?

— O carte franțuzească, un fel de antologie a curselor desfășurate pe hipodromul Longchamp... Multe ilustrații... Jochei, bidivii, proprietari de grajduri, întreceri hipice. Mai degrabă un album.

Trecu volumul maiorului. Acesta îl răsfoi, apoi îl puse pe colțul biroului.

— Ne vom interesa dacă profesorul era un pasionat al curselor de cai.

— Ciudat! Victima strânge un obiect în pumnul stâng.

Se aplecă pentru a descleșta degetele înțepenite și scoase la iveală o piesă de șah, un cal negru, sculptat cu deosebită finețe în lemn de abanos, cu picioarele dinainte ridicate, pregătit să ia cu asalt un obstacol hotărâtor.

— Ce părere aveți?

— Pare să existe o legătură între cartea referitoare la curse hipice și calul de șah.

— Trebuie să existe. Dacă îmi permiteți...

— Te ascult cu cea mai mare atenție.

— Aș emite sugestia că profesorul a fost lovit cu bumerangul în timp ce se afla la birou, în picioare, sau așezat; mai curând în picioare, pentru că scaunul n-a fost găsit răsturnat. Asasinul a părăsit rapid locul faptei, iar victima n-a decedat pe loc, a mai avut puterea să se târască până la bibliotecă (ale cărei uși erau deschise, firește), a tras albumul din raft, a apucat calul de pe tabla de șah (care se află pe măsuta de alături), apoi s-a prăbușit, sleit definitiv.

— Un efort extraordinar, de care nu e în stare un tânăr viguros, darmite un bătrân cu tulburări cardiace. Totuși, admitând că ai dreptate, poți să-mi argumentezi cu ce

intenție s-a comportat victima atât de stupid, ca să nu zic altfel, înainte de a-și da duhul?

— Voia cu orice preț să indice numele agresorului, să lase *posterității* niște semne din interpretarea cărora să reiasă cine l-a atacat. Albumul și calul de șah devin în mod automat corpuri delict, îndreaptă cercetările noastre spre o anume persoană din casă.

— Cu raționamentul acesta te poți îndrepta și spre un anume mobil. Eventual...

— Nu cred. Susțin că profesorul a vrut să indice identitatea agresorului.

— Simțul de conservare l-ar fi îndemnat mai degrabă să apese pe butonul soneriei, să ceară ajutor, să anunțe imediat starea gravă în care se găsea. Asta-i una la mână. A doua, chiar dacă ar fi fost conștient, dacă ar fi rămas în deplinătatea facultăților mintale câteva secunde, avea posibilitatea să arate în alt mod, mai puțin istovitor, numele agresorului. Avea la îndemână pixuri, creioane, un stilou, hârtie din belșug. Un singur cuvânt, scris la repezeală, sau două inițiale. Nu sunt de părerea ta. Altfel s-au petrecut faptele. Cineva, probabil însuși ucigașul, a dorit să pornim pe o pistă greșită.

Răducanu se uită la birou, apoi la corpul întins lângă bibliotecă și rosti cu regret:

— E posibilă și această ipoteză.

— Chiar și altele. Deci să nu ne grăbim să tragem concluzii definitive înainte de audierea martorilor. Mă înșel eu, sau se aude motorul unei mașini?

Locotenentul se apropie de fereastră.

— Sosește furgoneta Institutului medico-legal.

— Coborâm în living...

Focșăneanu se plimba agitat în jurul mesei; obrazu-i descărnat își schimba neîncetat expresia, devenea când de o candoare ce friza ridicolul, când teribil de încrâncenat, cu nările fremătânde, cu ochii întunecați. Danielescu

rămăsese pe scaunul de lângă televizor, neclintit, abulic, iar Mara Cernat ședea pe fotoliul din dreptul ferestrei, cu brațele încrucișate pe piept, mușcându-și buzele, uitându-se la Focșăneanu cum se uită o pisică la un șoricel, gata să se repeadă asupra lui, să-l prindă în gheare și să se joace cu el înainte de a-l ronțai.

Brancardierii coborau încet scara în spirală, se opreau la fiecare treaptă, manevrau targa cu gesturi precaute, profesionale. În urma lor venea Corina, solemnă, țeapănă, cernită. Renunțase la mantou, purta o rochie lungă, neagră, fără mâneci, iar părul ei era strâns într-o basma de culoarea castanei. Însoți mortul, împreună cu locotenentul Răducanu, până la furgoneta staționată în fața porții. Când mașina se angajă pe drumeagul ce făcea legătură cu șoseaua, văduva își ascunse obrazul în palme și reîncepu să plângă, părând că este incapabilă să se mai urnească din locul acela. În fine, se lăsă condusă de locotenent, care îi oferi brațul și o readuse în living.

Danielescu se reîntoarce de la fereastră și rosti cu glas tremurător:

— Ne-a părăsit pentru totdeauna scumpul nostru prieten...

Focșăneanu suspină prelung, iar sculptorița se apropie de Corina și o cuprinse de umeri.

— Fii curajoasă, draga mea, acum nu mai poți să schimbi nimic, îți zdruncini zadarnic sănătatea.

Corina se degajă cu o mișcare bruscă și strigă mânioasă:

— Nu mai vreau să văd pe nimeni, să mă lași în pace!

— Bine, dar noi... noi, se bâlbâi Mara Cernat, uimită de reacția neașteptat de violentă a Corinei, noi n-avem nicio vină.

— *Voi, numai voi știți* cum de a fost posibil să se întâmple nenorocirea asta... V-a primit cu brațele deschise, v-a adăpostit, v-a fost sprijinitor, sfătuitor în clipele dificile, dar voi nu l-ați prețuit îndeajuns, ați...

Danielescu își dresе vocea cu putere, ceea ce o făcu pe

văduvă să tresară și să bâiguie:

— Iertați-mă... nu mai rezist... sunt distrusă...

Focșăneanu mormăi ceva neinteligibil, Mara își mușcă iarăși buzele, iar Danielescu rosti cu un ton încărcat de reproș:

— Stimată prietenă și gazdă, îți înțelegem și-ți respectăm nemărginita durere, nu te vom părăsi tocmai acum, când ai nevoie de sprijinul nostru moral. Pe răposatul, îți amintești, desigur, l-am îndrăgit toți. Eu, mai ales eu...

Păru că nu găsește cuvintele potrivite, își frământă palmele câteva secunde, apoi relua cu gravitate:

— Sper că ești convinsă de devotamentul nostru. Îmi permit să-ți atrag atenția că noi nu avem nicio vină, absolut niciuna. În ceea ce mă privește, eu l-am considerat pe profesor nu doar un amic, ci chiar un frate drag, de nădejde. Da, un adevărat frate, o spun cu glas tare, să audă și tovarășii de la miliție. Eu...

Focșăneanu se postă în fața inginerului, rânjind.

— Tra-la-la și tra-la-la! Las-o baltă, oratorule de duzină, cunoaștem monologul, nu e cazul să-l desfășori până la capăt. Nu fi cabotin, ce dracu'! Nu suntem nici la circ, nici la teatrul de estradă.

— Cu mine să nu fi mojić. Nu admit! Ai băut peste măsură și ești incapabil să-ți strunești nervii. Nu admit!

— Mă doare undeva din pricină că nu admiți, ți-aș spune eu unde mă doare, dar sunt și femei aici. Și dacă nu admiți, ce-ai să faci? Mă vei provoca la duel? Ești prea laș pentru așa ceva, stimabile... Te pomenești că te-am jignit?! Ha, ha!

— Grosolăniile dumitale îmi produc greață, o greață imensă. De fapt, te suspectez și de ipocrizie. Ai puțină răbdare, cine râde la urmă, râde mai bine.

Focșăneanu încleștă pumnii și avansă un pas, cu ochii sticlind de ură, gata să lovească, dar fu oprit de Mara, care îi puse mâna pe umăr și vorbi împăciuitoare:

— Să nu ne certăm în prezența autorităților. Nu de altceva, dar facem impresie dezagreabilă, cine nu ne cunoaște ar putea crede că suntem niște căpcăuni.

Își aranjă pe frunte o buclă rebelă, întorcându-se către maior. Un zâmbet îi lumina fața, până atunci întunecată.

— Am dreptate, tovarășe maior?

Alexe înălță din umeri, fără a-i răspunde, iar ea continuă:

— Îmi permiteți să dau o raită prin jurul casei?

— Nu sunteți sechestrată, deși...

— Deși?

— Vă propun o discuție, după care vă puteți plimba în voie. Se cuvine să dați unele explicații, să lămuriți unele aspecte.

— Oh, dacă vă bizuiți pe lămuririle mele...

— Pe lămuririle tuturor.

— Vă asigur de pe acum, veți avea o decepție. Îmi pare nespus de rău, sunt o uitucă incorigibilă, incapabilă să rețin amănunte. Vă dau cuvântul meu! Pe urmă, nu pricep de ce trebuie să mă audiați pe mine înaintea celorlalți. Merit eu asemenea favoare specială? Vă jur cu mâna pe inimă, n-am de declarat nimic. Nimic revelator, vreau să spun.

— Nu vă grăbiți cu jurămintele.

— Am dormit toată noaptea, habar n-am ce s-a întâmplat la ora când profesorul a fost... M-au trezit din somn țipetele Corinei, m-au trezit cu greu, dovadă fiind faptul că am ajuns ultima în birou. Am aruncat halatul pe mine și am...

— Spuneai că ai avut o insomnie rebelă, interveni văduva.

— Am spus eu așa ceva? Posibil, nu te contrazic. În momentele acelea de panică puteam să afirm orice. Eram înfricoșată, mă pierdusem cu firea... Totuși, tovarășe maior, nu înțeleg de ce trebuie să discutați întâi cu mine? Am intrat ultima în birou.

Alexe duse mâna, instinctiv, la buzunarul unde se aflau țigările de foi, apoi o retrase, aducându-și aminte că nu este indicat să fumeze pe stomacul gol. Își dresе vocea, pândind comportamentul celorlalți; plutea în aer o încordare infimă, pe care simțurile sale deosebit de ascuțite o percepuseră în clipa când sculptorița spusese: „Nu pricep de ce mă audiați pe mine înaintea celorlalți.” Oare se temea cineva de mărturia Marei Cernat? Cine? Nu cumva era mai potrivit să stea de vorbă cu ea între patru ochi?

Danielescu își privea cu un aer de tâmpă uimire vârfurile pantofilor, netezindu-și mereu chelia, Corina părea preocupată de aranjamentul pliurilor rochiei, Focșăneanu își trosnea degetele. Toți trei se prefăceau că ignoră cu desăvârșire prezența Marei.

Locotenentul scoase carnețelul și pixul, pregătindu-se să stenografieze audierea, gest ce produse o mică agitație în asistență. Focșăneanu își ascunse mâinile la spate, văduva tresări, Danielescu se trase de gulerul cămășii, umezindu-și buzele. Alexe o privi întrebător pe Mara Cernat.

— De acord, șopti ea, întrebați-mă și vă voi răspunde.

— În ce zi ați sosit aici?

— Vineri după-amiază. M-a adus un coleg cu mașina.

— Exact, confirmă Corina.

— Presupun că nu veniți pentru prima oară. Ocupați aceeași cameră de fiecare dată?

— Aceeși. De fapt, două camere. Am început să modelez un bust al profesorului, în urmă cu vreo două luni. Familia Cristescu a avut amabilitatea să-mi pună la dispoziție încă o odaie, pentru lucru.

Privirea maiorului fu străbătută de o licărire fugară.

— Aș putea să văd și eu bustul?

— Cum să nu?! Deși... E neterminat, am lucrat sporadic și acum îmi pare tare rău. Dacă aș fi știut că profesorul... Doriți să vedeți o eboșă, o bucată de lut aproape informă?

— Doresc.

Mara Cernat oftă, uitându-se în jur neliniștită, de parcă ar fi așteptat aprobarea cuiva, apoi rosti cu glas neutru:

— Să mergem, atelierul se află la etaj.

Spațioasa încăpere avea tavanul boltit, sprijinit pe două coloane, ferestre ogivale, înalte, și o nișă circulară a cărei ușă-fereastră se deschidea către un balconaș situat deasupra intrării principale a casei; diversitatea obiectelor risipite la tot pasul o făceau să semene cu magazinul unui negustor de antichități; zăceau acolo, claie peste grămadă, păsări împăiate, orologii astmatice, bibelouri hilare, măști grotești de carnaval (Iarăși măști, gândi locotenentul, bătrânul avea o trăsneală, îl pasionau măștile), covorașe fistichii, o flintă, un sextant, ierbare cu plante exotice, casete, câteva străvechi aparate de fotografiat, o colecție de chei uriașe, înșirate pe o sfoară și atârdate între ferestre, vreo cinci-șase amfore, fabricate în cuptorul unui olar contemporan...

Într-un colț erau rezemate câteva unelte de grădinărit, în partea opusă, două perechi de schiuri și niște undițe, iar pereții erau literalmente tapetați, de sus până jos cu pânze zugrăvite în culori violente, pete stranii ce accentuau impresia de bazar a încăperii.

— Nu le-am pictat eu, țină să precizeze Mara. Opera profesorului... Se distra uneori, susținea că aiureala asta stridentă îl deconectează. Anul trecut a vrut să înrămeze câteva și să le expună în living. Corina s-a opus cu vehemență, argumentând că n-are chef să arate musafirilor niște „fețe de plapumă”. Putea să fie mai concesivă, câteva sunt totuși acceptabile, concurează cu producția unor colegi de-ai mei, care au reușit, dracu’ știe cum, să păcălească publicul și, ceea ce-i mai trist, chiar criticii de artă.

Maiorul înălță din umeri, părând că ascultă cu indiferență explicațiile sculptoriței; se plimba evaziv prin atelier, lua în mână câte un obiect, la întâmplare, îl cerceta

mormăind aprecieri neînțelese, examina „fețele de plapumă”, privea fugitiv către ușa-fereastră; la un moment dat, se opri, tot ca din întâmplare, în dreptul undițelor.

Locotenentul nu se lăsă indus în eroare de obrazul placid al maiorului, îi ghici încordarea după felul cum își îndreptase umerii. „În spatele calmului se ascunde dinamita, se pregătește să ia startul, un amănunt, care îmi scapă mie, i-a declanșat logica.” Așteptă curios întrebarea cheie, dar fu teribil de dezamăgit când maiorul pronunță o remarcă ce părea desprinsă din panseurile lui Găgă, prin banalitatea ei.

— Unii oameni consideră pescuitul o îndeletnicire care liniștește nervii suprasolicitați.

— Desigur, aprobă Mara, vizibil uimită de stupiditatea frazei.

— Dumneavoastră obișnuiți să vă duceți la pescuit?

— Îmi mai încerc și eu norocul câteodată. Există un eleșteu în apropiere. Ca să fiu sinceră, n-am mai pus mâna pe undiță de astă toamnă. Apa este înghețată acum. Puteam să dau la copcă...

— Cineva a folosit una din aceste undițe. A folosit-o, cu siguranță, ieri.

— Nimeni!

În ciuda tonului apăsător, ridicat, vocea conținea și o nuanță de umilință, de apărare acerbă.

Maiorul îi aruncă o privire posomorâtă, gândindu-se că femeia din fața lui părea desprinsă din pânzele lui Rubens; o femeie înaltă, frumoasă, cu forme perfecte, acum aflată în pragul spaimei. Spera să nu fie vinovată, să nu aibă niciun amestec în moartea tragică a profesorului Cristescu; ar fi vrut să o întâlnească în alt loc, în alte condiții, să discute, cu ea în mod firesc, nu să se joace de-a v-ați ascunselea, joc în care ea n-avea nicio șansă de câștig.

— N-ați pescuit de curând?

— Nu.

— Hmm... Ar trebui să pricepeți că n-avem timp de

pierdut.

Apucă undița cea mai groasă, îi încercă tăria, flexibilitatea, îi explică locotenentului că bambusul este foarte rezistent, că se pot prinde pești mari cu acea undiță, apoi deschise ușa dinspre balcon, se aplecă peste balustradă și scrută un minut urmele întipărite în zăpadă, clătinând din cap. Sculptorița îi urmărea mișcările, încruntată, mușcându-și buzele. Alexe reveni în atelier, se îndreptă hotărât către o ușă îngustă, întrebând:

— Camera în care ați dormit azi-noapte?

— Nu. Doar o debara. Îmi păstrez lutul acolo, e mai răcoare.

— Pot să mă uit, nu?

— Puteți...

— Cineva din casă a căutat ceva aici, ieri după-amiază sau azi-noapte. Dumneavoastră?

— Nu... nu...

— În altă împrejurare, aș fi fost în stare să vă admir *statornicia*, dar acum nu-i cazul. Se observă clar că cineva a umblat de curând aici, răscolind lutul. Mușamaua de sub el păstrează urme proaspete de noroi, ce vor putea fi identificate cu ușurință. În plus, lutul își menține umiditatea la suprafață. Ce părere aveți?

Sculptorița întârzie cu răspunsul; se lăsă încet pe un scaunel, ghemuită, cu bărbia sprijinită în palme, fixând cu obstinație podeaua.

Alexe dezbracă haina, suflecă mânecile cămășii, afundă palmele în lut și începu să-l frământa; scoase la iveală o pereche de sandale de damă, spre stupefacția locotenentului.

— Nu sunt ale mele, bâigui Mara, ocolind privirea tăioasă a maiorului.

— Desigur, pentru că nu vi se potrivesc. Sunt gata să pariez că aparțin Corinei Cristescu. Mă întreb cu ce intenție le-a ascuns tocmai aici. Poate mă ajutați dumneavoastră să găesc răspunsul.

— Eu... eu nu știu nimic.

— Hmm! Stimată tovarășă Cernat, sunt un om calm, am răbdare cu carul, dar timpul mă presează, nu-mi pot permite să stau la taclale până la miezul nopții. Anchetez un delict grav, de omucidere. Înțelegeți? Vă purtați ca o fetiță năzuroasă. Fiți rezonabilă, renunțați la încăpățănare. Ce ziceți?

— Nimic. Nu pricep unde vreți să ajungeți.

— Recunoașteți că sunteți autoarea urmelor întipărite pe treptele din fața intrării principale?

Sculptorița se scutură, părând că se străduie să se smulgă de sub apăsarea unui coșmar chinuitor, obsedant; se ridică de pe scăunel, oftă și spuse cu voce spășită:

— Recunosc. Mi-a fost teamă neîncetat că...

— Vă ascult.

— ...că veți face o apropiere, o legătură între acele urme caraghioase și moartea profesorului. Vă jur, nu există nicio legătură. De azi-dimineață mă torturează ideea că farsa asta stupidă se va întoarce împotriva mea. Mi-a fost teamă că veți interpreta greșit... Vă dau cuvântul meu, am vrut doar să-i distrez puțin pe Focșăneanu și pe Danielescu, mi-am zis că n-ar strica să produc un divertisment, pentru a se mai înveseli atmosfera. Da, recunosc, o farsă absolut stupidă...

— Mai degrabă școlărească, dar nu denumirea farsei ne interesează în momentul de față. De ce trebuia să înveseliți atmosfera?

— S-au certat, dacă mă gândesc bine nici nu prea știu de la ce anume a pornit cearta. Aveau niște mutre atât de plouate... Oh, cât de bicisnici, cât de meschini pot fi unii oameni!

— Încercați să ne oferiți o descriere mai amănunțită. Cine cu cine s-a certat?

— Întâi Danielescu cu Focșăneanu. Gata-gata să se încaiere, o situație de-a dreptul penibilă, a fost nevoie să intervină profesorul pentru a aplana conflictul. În definitiv,

avea dreptate să se amestece. Erau prietenii și invitații lui, nu-i așa? A reușit să-i domolească, dar s-a ales, sărmanul, cu niște ironii usturătoare, plasate simultan de cei doi. Asta s-a întâmplat cu puțin înainte de orele zece. Profesorul părea afectat, vexat... De fapt, era foarte normal să-l irite dialogul dur dintre Focșăneanu și Danielescu, schimbul acela de cuvinte, rostite ca la ușa cortului. Îl cunoșteam de mult pe profesor, de vreo zece ani, nu greșesc dacă afirm că n-a lăsat în niciun fel de situație dificilă să i se citească necazurile pe față; s-a străduit întotdeauna să-și păstreze aceeași mină amabilă, surâzătoare, stenică... Aseară însă... Aseară l-am compătimit pentru prima oară, am simțit că se prăbușește ceva în sufletul lui, îi tremurau mâinile, trăsăturile i se înăspriseră, arăta obosit, evident îmbătrânit. Înainte de a se retrage, a rămas câteva lungi momente pe prima treaptă, rezemat de balustradă, palid, îngândurat, murmurând fără să se adreseze cuiva anume: „Vom avea o discuție între patru ochi, de prea multă vreme am amânat-o...” Apoi a început să urce scara, călca încet, parcă îi văd și acum mișcările ostenite, spinarea gârbovită... Da, uimitor, asta este ultima imagine vie, ultima înfățișare a profesorului Cristescu.

— Cine se mai afla în living?

— Toată lumea! Corina, Focșăneanu, Danielescu și eu.

— Bănuiți cu ce persoană dorea să discute între patru ochi?

— Nu... nu... Cred că... Nu! Nu știu nimic... De ce vă uitați atât de ciudat la mine? De ce mă suspectați?

— Ah, nu vă suspectez, vă deplâng inconsecvența și lipsa de curaj. Mai ales lipsa de curaj, care în cazul nostru poate avea consecințe grave. Chiar nu bănuiați cui s-a adresat profesorul?

— Bănuielile mele nu valorează nici doi bani. Oricum, la mine nu se referea. Declar categoric că nu avea ce să discute cu mine.

— Vă cred, de astă dată vă cred. Bun! Am mai avansat un pas. Ce s-a mai întâmplat după ce profesorul s-a retras în birou?

— A urmat vreo jumătate de oră de acalmie, mă rog, un fel de a spune, acalmie... Se simțea că fiecare încearcă să pară indiferent, calm, în realitate fiecare fiind preocupat de cearta aceea penibilă, sau de fraza rostită de profesor la plecare. Gesturile bruște, mișcările precipitate nu pot înșela, anunță furtuna sufletească, în ciuda seninătății fizionomiei. Corina manevra clapele aparatului de radio, schimba mereu lungimile de undă și posturile; și fuma ca niciodată, aprindea țigară după țigară. Focșăneanu se cufundase într-o pasiență, „Bruneta și Blonda”. Ședeam alături de el, asistam în tăcere la mișcările-i automate, greșea deseori, mormăia ceva, nu izbutea să se concentreze, amesteca din nou cărțile și o lua de la capăt... Danielescu n-avea astâmpăr, se agita de colo-colo, parcă nu știa cum să piardă timpul, vreo zece minute a stat cu mâinile în buzunare, proțăpit dinaintea tabloului agățat între ferestre, o marină de Știubei, apoi a schimbat câteva fraze banale cu Corina; în fine, a început să-i dea târcoale lui Focșăneanu, nu s-a putut abține, a ridicat iute o carte de joc din talon și a pus-o în șirul de deasupra. Poate un gest neînsemnat, mărunț, dar suficient pentru declanșarea certei, care a izbucnit cu și mai multă furie. Corina le-a reproșat violența limbajului, ei au replicat, emițând câteva aluzii străvezii la cinstea ei conjugală. Bine că n-au rostit acele aluzii în prezența stăpânului casei!

— Cum a reacționat Corina Cristescu?

— I-a invitat cu un ton drastic să plece a doua zi. De fapt, cuvintele ei nu prea semănau cu o invitație. Le-a spus, textual: „Mâine dimineată vă strângeți catrafusele și spălați putina urgent. Să nu vă mai prind pe aici în vecii vecilor!” De, ce să mai zic, nici cu ea nu mi-e rușine, nu le-a rămas datoare.

— Interesant, comentă locotenentul.

— Înclin să cred, continuă Mara, că Focșăneanu și Danielescu au băut cam mult în cursul după-amiezii. Li se cam împleticea limba... Oricum, invitația formală, aspră, de a părăsi casa a doua zi, a acționat ca un duș rece asupra amândurora, i-a dezmeticit brusc. Și-au cerut imediat iertare, iar Corina părea că doar atât voise, scuzele de rigoare, a pus capăt discuției, zicând că poate este și ea cumva vinovată de izbucnirea certeii... În ceea ce mă privește, m-am străduit să-i fac să uite incidentul acela neplăcut. Am adus casetofonul din cameră, s-a dansat, s-a jucat mimă, s-au debitat o mulțime de anecdote; totuși...

Se întrerupse, rămase câteva clipe încruntată, trase aer în piept și reluă cu glas tărăgănat:

— Nu prea sunt convinsă că am izbutit să anim spiritele; aveam neconținut senzația că fiecare îl pândește pe celălalt, că se menține ceva... ceva funest printre noi, o amenințare ascunsă... Ca înaintea unei vijelii, când se adună nori negri pe cer, și atmosfera devine din ce în ce mai încărcată, din ce în ce mai înăbușitoare... Focșăneanu s-a retras primul, pe la unsprezece și jumătate. Danielescu a mai rămas vreo zece minute, apoi ne-a spus că se duce să înghită două bromovale. Se văita că în ultima vreme suferă de insomnii, reușind să doarmă numai cu ajutorul somniferelor. Eu am mai stat cu Corina încă vreo oră, i-am ținut de urât, am discutat, am ascultat muzică, pe urmă am plecat la culcare, începuse să mă răzbească somnul.

— Deci putea să fie ora unu fără douăzeci, conchise locotenentul.

— Ca să fiu exactă, era chiar douăsprezece și patruzeci și cinci de minute. M-am uitat la pendula din living în momentul când i-am urat noapte bună Corinei. Am simțit-o crispată, îngândurată, probabil o frământa ceva. Îmi amintesc perfect, ședea pe fotoliul din dreptul ferestrei, trăgea cu sete din țigară și privea ninsoarea deasă ce se cernea în curte. Ninge liniștit, cu fulgi imenși, ninge ireal de frumos, ca la teatru. Lampadarul cu abajur verzui

din stânga fotoliului împrăştia o lumină difuză, dulce, restul livingului era aproape cufundat în beznă. Am mai întors capul o dată, înainte de a urca, am zărit coama întunecată a părului Corinei, deasupra rezemătoarei fotoliului, şi umbra incertă a picioarelor, profilată pe covorul galben... Continuam să fiu obsedată de cearta dintre Danielescu şi Focşăneanu, mă tot răsuceam în pat întrebându-mă de ce naiba se înţepau de câte ori se întâlneau. Am adormit cu gândul la ei... M-am trezit după vreun sfert de oră, visasem ceva urât, nu mai ştiu ce, mi se pare că nişte animale fantastice care mă fugăreau printr-o pădure fără sfârşit... Eram moleşită, şi totodată cuprinsă de nelinişte. M-am sculat şi am băut un pahar cu apă rece, pentru a-mi veni în fire... Somnul mi-a pierit că prin farmec. Atunci mi-a trecut prin minte ideea acelei farse, a urmelor uriaşe întipărite în zăpada din curte. O tâmpenie, recunosc... Azi ne-am fi amuzat împreună cu profesorul, cu totul alta ar fi fost situaţia dacă ar mai fi trăit... Am găsit în dulapul de pe culoar nişte sandale vechi de-ale Corinei, le-am îmbrăcat cu un strat subţire de lut, modelând nişte tălpi grosolane... Formidabil!

Chicoti, apoi îşi acoperi obrazul cu palmele, parcă ruşinată de râsul acela involuntar, şi lăasă braţele să-i cadă moi de-a lungul trupului; privirea i se posomorî, în colţul buzelor îi flutură o mică strâmbătură de dispreţ.

— Cât de ridicolă am putut să fiu! Leşisem în balconaş, dârdâiam, şi agăţând sandalele de cârligul undiţei, când una, când cealaltă, le-am întipărit pe trepte... Ninsoarea încetase, era un ger de crăpau pietrele, domnea o linişte desăvârşită, stelele sclipeau, iar eu îmi imaginam că astăzi toată lumea se va tăvăli de răs când va observa urmele lăsate de *Omul Zăpezilor*. Ah, farsa mi se pare de-a dreptul imbecilă acum!...

— Când au sosit ceilalţi?

— Pe Danielescu l-am găsit aici, venise în aceeaşi zi, în cursul dimineţii; Focşăneanu a sosit seara, pe la orele

șapte și ceva.

— Ați fost invitați în mod special? Vi s-a spus să veniți neapărat?

— Eu am primit un telefon din partea profesorului, la începutul săptămânii; s-a interesat cum o mai duc, ce mai lucrez, pe urmă mi-a propus, dacă n-aveam alt plan, să le fac o vizită, să petrec sâmbăta și duminica aici. Frumoasa petrecere, n-am ce zice! Bănuiesc că și cu ceilalți doi s-a întâmplat la fel; ne întâlnim cam o dată pe lună... Nu ne mai văzusem de la revelion.

Maiorul aprobă distrat, cu o înclinare a capului, și trase ușurel, parcă jenat, pânza ce acoperea bustul profesorului, plasat în centrul mesei.

Mara tresări.

— V-am spus că nu este gata! Probabil n-am să-l mai termin niciodată... așa avea senzația că săvârșesc o impietate...

— Ar fi păcat să nu-l finisați. Mi se pare o lucrare de excepție, i-ați prins uimitor de exact expresia de amărăciune din colțul stâng al gurii, de uimire cumva dureroasă. Astfel arăta mort.

— Poate... Vă rog să-l acoperiți, amintirile legate de el sunt atât de proaspete...

— L-am acoperit. Amintirile neplăcute se vor estompa, vă asigur, vor rămâne săpate în memorie numai cele plăcute. Va trece o perioadă, poate nu prea lungă, pe urmă vă veți apuca iarăși de lucru.

Se uită la ceas mirat, de parcă și-ar fi dat seama că durase prea mult convorbirea cu sculptorița, înălță din umeri și zise:

— Ce-ați făcut după ce-ați terminat cu întipărirea urmelor?

— Am pus undița la locul ei, am introdus sandalele în grămada de lut și am ieșit. Mi-era somn și, mai ales, frig. Dârdâiam...

Sesiză privirea ironică a maiorului și se grăbi să explice:

— La drept vorbind, gestul ascunderii sandalelor s-a dovedit absolut necugetat. Nu știu ce m-a apucat... M-am purtat ca un copil fricos, fără minte, care sparge din greșeală un pahar sau o farfurie și ascunde repede cioburile, le împinge cu piciorul sub cine știe ce mobilă, de teamă să nu fie muștrat de părinți. Oricum, dacă lucrurile s-ar fi desfășurat normal, dacă profesorul n-ar fi fost ucis, aveam de gând să revin în primele ore ale dimineții, să scot sandalele de-acolo.

— Ce cameră ocupați?

— Cea de lângă baie, baia fiind situată la capătul dinspre scară al culoarului. Urmează cea ocupată de Focșăneanu, atelierul, o cămăruță transformată în dulap pentru lenjerie și încălțăminte, biroul profesorului și, în fine, ultima cameră, cea în care azi-noapte a dormit Danielescu. Corina doarme la parter.

— Vi s-a părut că ceva nu este în ordine, după ce ați ieșit de aici?

— Ce să nu fie în ordine?

— Ați auzit răsunând vreun zgomot suspect dinspre birou? V-ați întâlnit cu cineva pe culoar?

— N-am auzit nimic și n-am întâlnit pe nimeni. Liniște și pustietate desăvârșită. Cred că dormeau toți. În afară de Corina... Înainte de a intra în cameră, m-am aplecat peste balustrada scării și am aruncat o privire în living. Am văzut-o pe Corina, ședea în același fotoliu din dreptul ferestrei.

— Singură?

— Da. Am avut o clipă de ezitare, mă gândeam să cobor, să-i țin de urât, pe urmă mi-am spus că probabil dorește să nu fie tulburată... Am luat un somnifer și am adormit după câteva minute. M-au trezit niște țipete, adică un strigăt prelung, aveam impresia că visez ceva oribil, eram buimacă din pricina somniferului, mă aflam în starea aceea incertă de semitrezie, când aproape că nu te gândești la nimic, dacă asemenea stare este posibilă... Am închis ochii,

m-am întors pe partea cealaltă, hotărâtă să continui somnul, dar tocmai atunci am perceput duduital unor pași precipitați pe culoar și iarăși un strigăt; am recunoscut glasul Corinei... M-am îmbrăcat la repezeală cu ce am nimerit mai întâi, cu halatul ăsta de lucru. Restul îl știți... Dacă nu mai aveți nevoie de mine... Vreau să spun, dacă ați terminat cu... Trebuie să-mi schimb hainele. E permis?

Alexe încuviință, mohorât.

— Vă rog să-l anunțați pe inginerul Danielescu să poftească aici.

După ce luă loc pe scaun, Danielescu își aranjă cu grijă dunga pantalonilor, aprinse o țigară și începu să tragă cu voluptate din ea, rătăcind cu privirea peste picturile înșirate pe pereți.

— N-am priceput niciodată ce plăcere găsea profesorul în amestecul acesta de culori. Ce gusturi! Aiureală curată! Probabil o manie, o banală și nevinovată manie, ca și celelalte.

— Care ar fi celelalte manii? Întrebă maiorul.

— Oh, despre morți numai bine... Nu se cuvine să-i bârfim, nu? Totuși, poate vă interesează să știți că din când în când se comporta... Cum să mă exprim? Hai să zicem că se comporta cel puțin surprinzător, adică surprinzător de naiv pentru un om de vârsta lui, cu cultura și prestigiul lui. Mă rog, putea să-și permită orice. Unii apreciază acest lucru drept extravagantă.

— Dumneavoastră cum o apreciați?

— E dificil să acord un calificativ, mai ales acum, după... Într-o zi, de pildă, stătea în fața oglinzii din living și exersa niște scamatorii cu cărți de joc. Da, nu zâmbiți, ditamai profesorul universitar făcea să dispară pe mânecă asul de treflă. Ce nostimadă, nu-mi iese din cap mutra lui, a roșit până în vârful urechilor, s-a fâstâcit, m-a rugat să-mi dau cuvântul că nu voi povesti nimănui postura în care l-am surprins. Da... Uneori, se purta în mod absolut neprevăzut... În noaptea de revelion, a ultimului revelion

pe care l-am petrecut toți aici, a dispărut vreo jumătate de oră, după care s-a întors travestit, grimat. În primele momente nu l-a recunoscut nimeni, nici măcar nevastă-sa. Cobora scara o femeie binișor trecută de cincizeci de ani, demnă, țeapănă, afectată, cu părul de un roșu-țipător, pălărie de pe vremea bunicii și lornion. Probabil rochia și pantofii erau ai Adelei. Habar n-am cum făcuse rost de perucă și de lornion. Oricum, era perfect deghizat. L-am recunoscut după timbrul vocii, când s-a așezat în capul mesei și a cerut o cupă de șampanie. Ha, ha, ce comedie, ce surpriză, am izbucnit toți în hohote de râs, nu ne mai puteam opri.

Făcu o pauză, pentru a-și trage răsuflarea și pentru a-și netezi iarăși dunga pantalonilor.

— Să mori de râs, nu altceva... Pe urmă, mania lui de a aduna măști, orice fel de măști, chiar lipsite de valoare, vulgare, obișnuite. În podul casei sunt depozitate sute de bucăți. La cele agățate în cămăruța de lângă birou ținea cu ardoare, nu s-ar fi despărțit de ele pentru nimic în lume...

— Îi plăceau caii?

— Caii?! Aăă... Asta poate să știe numai Corina. Nu. Cred că îi plăceau. Deși, din partea lui te puteai aștepta la multe drăcovenii.

— Frecventa cursele hipice? preciză locotenentul.

— El? Nici vorbă! Focșăneanu da, el este un ahtiat al turfului; ar fi în stare să-și dea și cămașa de pe el, nu scapă nicio cursă, e nelipsit din tribunele hipodromului în zilele când se desfășoară întreceri. Sigur că da! A practicat hipismul în tinerețe; de la chestia asta i se trage și cocoșa, s-a accidentat la o săritură peste un obstacol... A rămas infirm, oasele nu i s-au mai sudat normal, se pare că suferea de decalcifiere...

— A fost jocheu?

— Amator. Îi plăceau cavalcadele, practica hipismul în orele libere, cum practică alții gimnastica suedeză, tenisul, sau mai știu eu ce sport.

— Ce profesie are?

— Greu de precizat... Întrebarea trebuia pusă la timpul trecut. În prezent, mă rog... N-aș vrea să arunc vorbe în vânt, să fac aluzii care... Veți descoperi dumneavoastră cu ce se ocupă... Înainte de accidentul acela stupid a fost asistent la catedra răposatului, cel mai strălucit asistent. Nu vă așteptați la bomba asta, nu-i așa? Ce ziceți?

— Nimic. Vă ascult.

Danielescu înălță sprâncenele, părând descumpănit de replica maiorului, apoi reluă:

— Se bucura de sprijinul, de stima și încrederea nemărginită a profesorului Cristescu... Cum vă spuneam, și-a fracturat coloana vertebrală și de la asta i s-a tras, cred, toată nenorocirea, degradarea lui nu numai fizică, ci și psihică, ratarea, alunecarea din treaptă în treaptă, tot mai jos... S-a apucat de băutură, s-a înhăitat încetul cu încetul cu niște indivizi suspecti, a făcut pușcărie... Acum, după câte știu, se ocupă cu mici expediente, trăiește de pe o zi pe alta... Se pare că de la o vreme nu mai îngurgitează cantități atât de mari de alcool. Totuși, uneori își mai dă în petec! Cum s-a întâmplat azi, ați văzut și dumneavoastră, avea chef de hartă, abia se mai ținea pe picioare. Poate că decesul gazdei l-a afectat, poate îi pare rău, într-adevăr, deși...

Oftă, își apăsă palma peste chelie, de parcă ar fi simțit o durere în creștetul capului, și continuă cu glas scăzut:

— N-am priceput câtuși de puțin ce l-a determinat pe profesor să reia relațiile cu Focșăneanu. Oare să fi fost cuprins tardiv de remușcări, oare să se fi simțit cumva vinovat de decăderea fostului său asistent? Cine știe?

— Deci Focșăneanu n-a fost un prieten constant al răposatului?

— Nu. Multă vreme n-a dat pe aici... L-am reîntâlnit acum doi ani, aproape doi ani, pe 15 decembrie, când își aniversa Corina ziua de naștere. O groază de musafiri, ne izbeam unii de alții, livingul devenise neîncăpător...

Închise ochii câteva momente, pe figură i se așternu o expresie de încordare.

— Da, atunci a reapărut! Ședea într-un colț, izolat ca un paria, nimeni nu-i acorda atenție, treceau toți pe lângă el ca pe lângă o mobilă oarecare, se formau și se desfăceau grupuri, rumoarea creștea, replicile se încrucișau, se auzea muzica, clinchetul paharelor, iar el continua, să stea acolo, abătut, singur, ca un câine uitat de stăpân... Mă aflu în celălalt capăt al încăperii, m-am uitat o dată la el, fugitiv, distrat, am reluat conversația întreruptă câteva clipe și, involuntar, m-am întrebat cine poate să fie tipul. Mai târziu, m-am uitat iarăși la el, începuse să mă obsedeze ideea că îl mai întâlнисem într-o anumite perioadă a vieții. Am tresărit, la fel cum se întâmplă când din greșeală te izbești de cineva pe stradă, mormăi o scuză și-ți vezi de drum, apoi, fulgerător, îți dai seama că pe insul acela l-ai cunoscut bine cândva... Nu l-am recunoscut imediat pentru că purta barbă și plete, am știut cine este doar când a schițat o mică plecăciune spre mine și a dus paharul la gură. Ce să mai lungim vorba, pe urmă a fost invitat mai des.

— V-ați certat cu el, aseară.

— M-am certat, n-am mai fost în stare să-i suport mojiciile. Făcea tot posibilul să mă scoată din sărite... Nu vreau să-l denigrez, dar sunt nevoit totuși să vă anunț că nu mai este omul politico de odinioară, s-a schimbat enorm, în rău, a devenit brutal, grosolan, veșnic arțăgos. Cred că mă înțelegeți.

Maiorul înălță din umeri, evitând orice comentariu.

— Un individ dezgustător, o lichea, continuă Danielescu. Și-a dat arama pe față, n-a ținut seama de cea mai elementară politețe. Nu-i permis să te porți ca un mitocan, ca să nu zic altfel, când ești invitat în casa unui om bătrân și suferind, pe care îl consideri prieten. Tipul e capabil să învenineze totul în jurul lui!

— Băuse?

— Este alcoolic, n-are nevoie de prea mult pentru a se îmbăta, îi ajung două-trei păhărele de tărie.

— Spre sfârșitul serii v-ați împăcat.

— Era și cazul! Nu țin supărarea, mă străduiesc să mă comport ca un om civilizat, sunt gata oricând să strâng mâna celui care m-a jignit, dacă își cere scuze, firește.

— La ce oră v-ați culcat?

— Cam pe la miezul nopții. Nu m-am uitat la ceas, nici nu mă uit când știu că a doua zi nu trebuie să fiu prezent la serviciu. Am luat două bromovale, am citit vreo zece pagini, pe urmă am adormit.

— V-ați trezit în cursul nopții?

— De ce să mă trezesc?

— Poate ați fost deranjat de vreun zgomot venit de pe culoar. Sau de alături, din birou... Camera în care ați dormit se învecinează cu biroul...

— N-am auzit nimic.

Alexe dădu ocol mesei, se opri dinaintea inginerului și-l privi insistent, cercetător, clătinând capul, parcă a dojană. Danielescu îi susținu privirea, o clipă sau două, apoi întinse mâna și luă de pe colțul mesei o mască confecționată din coajă de copac, o mască de ritual, ale cărei trăsături mimau tristețea, durerea; o puse pe obraz, ca în joacă, și vocea i se auzi deformată, mult îngroșată când reîncepu să vorbească:

— Niciun zgomot, nici de alături, nici de pe culoar. De altfel, peretele dinspre birou este căptușit cu material antifonic. Pe urmă, trebuie să aveți în vedere somniferul... Nu exista niciun indiciu, vreau să spun că nimic nu mă îndemna să bănuiesc, să prevăd că cineva are de gând să pătrundă peste noapte în camera de lucru a profesorului, cu scopuri mârșave. Probabil aș fi dormit până pe la orele zece, dacă țipetele Corinei nu m-ar fi smuls din brațele lui Morfeu. Am sărit din pat ca ars, am ieșit în prag; ușa de alături era larg deschisă, dintr-acolo răzbăteau țipetele; din partea opusă a culoarului tocmai sosea Focșăneanu, în

pijama și el; a intrat în birou la câteva secunde după mine... Am sfătuit-o pe Corina să ia legătura numaidecât cu autoritățile, știam că așa se procedează; plângea, era imposibil să te mai înțelegi cu ea, deci m-am hotărât să vă telefonez eu. V-am așteptat în living, o așteptare exasperantă, chinuitoare, mi se părea că n-are să se mai sfârșească niciodată coșmarul acela, am răsuflat ușurați când am auzit mașina oprindu-se în fața porții.

— A fost comentată în vreun fel moartea violentă a profesorului?

— Nu-mi amintesc... Nu ne ardea de comentarii! Corina continua să plângă, noi ne-am dat silința s-o liniștim; căuta fiecare un cuvânt de consolare. Vorbeam în șoaptă, cum se vorbește în preajma unui mort... La un moment dat, Mara a izbit cu pumnul în rezemătoarea fotoliului și a strigat: „Nu se poate! Așa ceva este cu neputință!” Corina a rugat-o să tacă, iar Focșăneanu, care ședea pe scaunul de sub orologiu, s-a ridicat, a oprit pendula și a mormăit: „Tic-tacul ăsta mă scoate din minți!” În fine, am auzit sosind o mașină, ne-am dus toți la fereastră, v-am văzut coborând.

Se foi pe șezlong și întrebă cu oarecare ezitare:

— Îmi permiteți să mă retrag?

— Desigur.

— Îmi pleznește capul... Sunt hipotensiv, am să-mi fac o cafea imediat.

Își scoase masca, clipind des, parcă orbit de o lumină prea puternică. Obrazul îi era palid, transpirat, respirația șuierătoare. Îl tamponă cu batista, îndelung, și șopti:

— Îngrozitor... Cine și-ar fi închipuit că bunul nostru prieten va sfârși în felul acesta?!

Înainte de a trece pragul, se întoarse, își dresе vocea și rosti moale:

— Rămân la dispoziția dumneavoastră, puteți să mă chemați oricând. Nu plec la București până nu se lămurește crima.

— Cam alunecos individul, comentă Răducanu.

— De acord. Toți sunt alunecoși, mai mult sau mai puțin. Nimeni nu știe nimic, nimeni n-a văzut și nici n-a auzit nimic.

— De ce vă mirați? Nu-i pentru prima oară când suntem întâmpinați cu asemenea atitudini, mai cu seamă când e vorba de un omor, de *evitare* a autorităților. Majoritatea celor implicați în astfel de cazuri se gândesc, probabil din pricina comodității, la „neplăcerile” de mai târziu: declarații scrise, confruntări, proces...

— Mă întreb neîncetat care ar putea fi mobilul crimei. Sunt tentat să exclud jaful.

— Răzbunarea?

Maiorul făcu un gest evaziv; figura i se întunecă, o cută adâncă i se săpă între sprâncene.

— Cine îl ura pe profesor? Cine îl ura atât de crâncen încât să plănuiască uciderea lui? Mara, Focșăneanu, Danielescu sau Corina? Care dintre ei?

— S-ar părea că Focșăneanu... Nu cumva i se instalase în minte obsesia că profesorul este cauza decăderii sale? Poate mocnea în el o veche ranchiună, care a culminat cu asasinatul.

— Nu...

— Totuși, insistă Răducanu, propun să nu îndepărtăm categoric această ipoteză. Poate că alibiul lui Focșăneanu se va dovedi fals, se va năruir rapid.

— Hmm! Poți să-mi spui cum ai să-i verifici întrebuințarea timpului în cursul nopții? Cum îl vei combate dacă va declara cu tărie, și totodată cu candoare, că a dormit buștean, nevăzând și neauzind absolut nimic? Haida-de, să fim serioși! Într-o măsură mai mare, sau mai mică, alibiurile tuturor par a fi fragile. Din păcate, ne lipsesc mijloacele de control.

— Nu chiar toate alibiurile sunt fragile. De pildă, Mara Cernat a justificat o parte din timp, ea a fost ocupată cu fabricarea urmelor de-afară, cu...

— Bine zis o parte, bombăni maiorul.

— Dar...

— Niciun dar! Explică-mi în ce mod vei afla cum și-a petrecut cealaltă parte a nopții. Ei? Ai amuțit? Ce-a făcut după ora unu, unu și jumătate? A dormit într-adevăr, sau nu a dormit?

Răducanu plecă fruntea, ținându-și buzele ca un școlar care se căznește zadarnic să inventeze un motiv pentru a justifica nerezolvarea temelor.

— Am impresia, continuă Alexe, că sculptorița ne-a mai ascuns „ceva”. Deține, cred, o anume informație, un amănunt ce ar putea să ne îndrume pe calea cea bună.

— Să o invit încă o dată aici?

— Nu, încă nu. Cheamă-l pe Focșăneanu mai întâi. Deși, ar fi mai interesant să vină amândoi, pentru a le confrunta pe loc declarațiile; observând reacția unuia față de afirmațiile celuilalt. Da, ar fi interesant... Din nefericire, n-avem voie să confundăm interesantul cu utilul. Iar în cazul acesta...

Se întrerupse, părând amuzat de o idee. Scoase un trabuc, îl frământă între degete și murmură visător:

— Fie ce-o fi, am să trag câteva fumuri...

Locotenentul aștepta în pragul ușii, cu mâna pe clanță, încordat, temându-se parcă să rostească vreun cuvânt, pentru a nu tulbura expresia de beatitudine zugrăvită pe chipul maiorului.

— Ei, ce stai acolo, proțăpit ca un par?

— Îi chem pe amândoi?

— Ah, da... Scuză-mă, am început să devin cam nervos, poate din cauza foamei. Ce să facem?! Cheamă-l, totuși, pe Focșăneanu. Da, numai pe el, deocamdată. Nu cred că i-ar veni bine să povestească în prezența sculptoriței unele amănunte din trecutul lui tulbure. Mai curând sau mai târziu, tot va trebui să-i convocăm pe toți deodată. Lasă-mi bloc-notesul, să văd ce-ai scris acolo...

Citi cu multă atenție cele opt pagini acoperite cu scrisul

încâlcit al locotenentului („Mâine îl iau în târbacă, îl oblig să meargă la policlinică, să ceară rețetă pentru ochelari, ce dracu', i-am mai spus de câteva ori, am să ajung să-i citesc cu lupa însemnările”), clătinând mereu din cap, aprobativ, după fiecare frază.

Aproape că nu băgă de seamă sosirea lui Focșăneanu sau, poate, dinadins nu se uită la el; reluă lectura paginilor, cu o încetineală de-a dreptul exasperantă; în fine, se hotărî să abandoneze carnețelul, parcă cu regret, înălță fruntea și stinse trabucul. Focșăneanu se rezemase cu spatele de pervazul ferestrei, cu brațele încrucișate pe piept, într-o atitudine de forțată degajare, ce masca desigur crisparea, poate și o vagă neliniște.

— Nu vreți să luați loc, îl îndemnă Alexe, indicând scaunul din apropierea mesei,

— Mulțumesc, prefer să stau în picioare. Dați-mi voie să mă simt în largul meu, mi-e cu neputință să stau ținut pe scaun.

Pe fața-i osoasă, triumfiulară, se deslușea acum limpede nervozitatea: nările îi fremătau, privirea avea o anume fixitate...

— Sunt dărmat, nu-mi găsesc astâmpărul, moartea profesorului m-a afectat teribil... Aseară mânca, discuta, gesticula, gândea, iar astăzi... Cine și-ar fi imaginat că astăzi nu va mai fi printre noi?

— Cineva și-a imaginat, zise locotenentul răspicat.

— Ah, dacă l-aș cunoaște pe ticălosul care a ridicat mâna asupra bătrânului Cris...

— Ce i-ați face? Întrebă maiorul brusc.

Focșăneanu scăpă un mârâit printre dinți și izbi scurt cu pumnul stâng în palma dreaptă.

— Arătați-mi-l, vă garantez eu că după numai cinci minute va mărturisi absolut totul.

— Nu practicăm astfel de metode, spuse locotenentul placid.

— Știu. Scuzați-mă... Mă las copleșit de furie. Credeți că

n-am sesizat complotul urzit împotriva mea?

— Calmați-vă, îl sfătui Alexe.

— Desigur, sunt obligat să mă calmez, trebuie să fiu cât mai lucid, altfel nu voi reuși să scap din labirintul prin care bâjbâi neîncetat, de câteva ore. S-a urzit un complot contra mea, cineva, asasinul, firește, și-a dat silința să mă împingă în prim plan, să mă transforme în țap ispășitor. Voi reacționa, vă dau cuvântul, voi lupta cu disperare, voi face în așa fel, încât...

Lăsă fraza în suspensie, înghițind în sec, apoi își aprinse o țigară, cu degete tremurânde.

— Spuneți-mi, vă implor să-mi spuneți cum ați interpretat semnele descoperite în birou?

— Ce semne? Fiți mai explicit.

— Ei, știți la ce mă refer... Albumul... și calul de șah... Ați aflat, fără îndoială, că în urmă cu niște ani mă pasiona echitația, că în prezent nu scap nicio cursă hipică, adică pariurile. Este imposibil să nu conchideți că cineva din casa asta dorește neapărat să fiu acuzat de crimă, iar el, făptașul, să iasă basma curată. După concepția lui, eu sunt capabil de orice josnicie, fiind un ratat, un individ dubios, care a mai suferit rigorile legilor... Mă rog, poate a avut intenția să încurce itele, să câștige timp, să...

— Cine a avut această intenție?

— Din nefericire, acest lucru mă depășește, nu izbutesc să realizez cine vrea să mă ținuiască la stâlpul infamiei. De ce să păcătuiesc? Ce sens are să rostesc un nume care mai târziu, poate, se va dovedi imaculat?

Maiorul făcu un gest ce putea să însemne orice, iar Răducanu închise carnețelul, în mod ostentativ, spunând:

— Păcătuți! Îmi asum răspunderea, va absolv eu de păcat, nu vă faceți griji.

— Oricare dintre ei ar fi capabil să însceneze asemenea... Danielescu, Mara, Corina... Deși, în privința Marei Cernat îmi permit *încă* să păstrez unele rezerve; ea ținea la profesor, îl adora, îl respecta, nu-mi imaginez că ar

fi în stare să comită o crimă.

Se întrerupse, pândind cu încordare reacția maiorului, care se mulțumi să murmure:

— Vă ascult.

— Vedeți... Sunt într-o situație deplorabilă. La drept vorbind, ce știu ei despre mine? Nu vor să admită că omul se poate schimba de la o zi la alta, și-au format o părere despre mine și acum nu mai vor să renunțe la ea. Din pricina comodității, desigur. O părere definitivă! M-au catalogat, mi-au pus o etichetă pe frunte și cu asta basta! Niciunul dintre ei nu mi-a întins mâna când eram la ananghie, dimpotrivă, m-au ocolit ca pe un ciumat. În sinea lor, sunt convinși, au jubilat când au auzit că am ajuns în boxa unui tribunal. Mă puteau salva, oricare dintre ei mă putea salva. Vă rog să mă credeți, m-am gândit la ei, cu regret, cu durere, cu amărăciune, în ziua când am fost condamnat pentru... pentru...

Rămase câteva clipe cu privirea ațintită în gol, apoi își drese vocea și reluă:

— O întâmplare nenorocită... M-am lăsat târât de voința altora, a așa-zișilor complici. Devenisem bețiv învederat, cerșeam pe unde nimeream, mă umileam pentru câțiva lei pentru a face rost de rația zilnică de alcool, dar încă nu alunecasem pe panta infracțiunii. Ca să nu mai lungim vorba, am umflat o navetă cu sticle de țuică, am tras-o jos dintr-un camion parcat în fața unei Alimentare. Da... Eram trei inși, trei „prieteni” de pahar... Am fugit cu lada în scuarul din preajma magazinului, convinși că nu ne-a observat nimeni, dar am fost prinși cât ai bate din palme. Parcă îl văd și acum pe milițian, un tip cărunt, grăsuț, cu un pronunțat accent moldovenesc... probabil mai avea un an sau doi până să iasă la pensie... un tip bonom, cu siguranță că dorea doar să ne mustre, să ne țină o convenită lecție de morală, apoi să ne lase în pace și să dea totul uitării, deoarece încă nu apucasem să destupăm vreo sticlă... Am început să ne batem joc de el, să-l insultăm și

asta a pus capac...

Ezită să continue; părea obosit, clipea des, își trosnea mereu degetele.

— După ispășirea pedepsei, am căzut iarăși în patima beției. Ei și? Nimeni din casa asta nu are dreptul să mă considere un eventual suspect, un virtual suspect. N-aveam niciun motiv să-l omor pe bătrân, vă jur, reluasem relațiile. Firește, apariția mea în anturajul lui, după niște ani de absență, i-a cam scos din sărite de la bun început. Mara era contrariată, nu prea înțelegea ce se petrece, Corina nu m-a privit niciodată cu bunăvoință, iar Danielescu mă urăște cu înverșunare.

— De ce vă urăște?

— Pentru că... Pentru că... Eh, dacă m-am apucat să răscolesc rufele murdare, trebuie să le răscolesc până la capăt, nu? L-am surprins într-o noapte, în urmă cu câteva săptămâni, ieșind tiptil din camera Corinei. Mă afluam întâmplător în living... Ghinionul meu, nu? Toată viața am fost un ghinionist! S-au temut mereu că am să-i părăsesc. N-am făcut-o, nici nu era nevoie, sunt sigur că profesorul bănuia, sau chiar știa de multă vreme ce fel de poamă este nevastă-sa. La ea se referea aseară, înainte de a se retrage în birou, când a spus: „Vom avea o discuție între patru ochi...” Da, da, aflase, nici nu se putea să nu afle, poate îi șoptise ceva Adela, poate el însuși își dăduse seama ce se petrece în spatele lui... Era un om de o inteligență sclipitoare, vie, deloc atinsă de senilitate. Oricum, eu nu i-am destăinuit scena la care am asistat în noaptea aceea, n-am vrut să-i întunec bătrânețea. Un lucru nu pot să înțeleg, sunt absolut incapabil să-l înțeleg... (Oftă, își mușcă buzele, părând nemulțumit de un anume gând.) Atâta am avut de spus...

— Ce vă obsedează? Ascunzând ceva, vă aliați cu cel care dorește să rămâneți suspect.

— N-am intenția să mă aliez cu nimeni de-aici, să-i ia dracu' pe toți! Mă gândeam la o chestie, la o chichiță... Nu

mi se pare a fi de o importanță deosebită.

— Noi apreciem importanța amănunțelor. Veți avea neplăceri dacă nu ne relațați toate faptele petrecute în cursul nopții.

— De necazuri sunt sătul până peste cap, de ani de zile se țin scai de mine... În definitiv, poate aveți dreptate. Ca să fiu sincer, azi-noapte n-am prea dormit, adică m-am culcat târziu, spre dimineață, pe la orele patru. Am ieșit de două ori din cameră. Ba nu, dacă mă gândesc bine, chiar de trei ori...

— Vă sfătuiesc să vă gândiți foarte bine. Relatați-ne exact ce ați făcut, începând din momentul când ați părăsit livingul. Conform declarației Marei Cernat, ați urcat în cameră pe la orele unsprezece și jumătate.

— Da, posibil, dacă susține ea, așa trebuie să fie. Nu m-am uitat la ceas. Am fumat o țigară, pe urmă m-am dus să fac un duș. Când am ieșit din camera de baie, am auzit murmur de voci în living. M-am aplecat peste balustradă, le-am văzut pe Corina și pe Mara, n-am sesizat nimic anormal, discutau și ascultau muzică, Am vrut să le țin companie, dar m-am răzgândit în ultimul moment. Mai târziu mi-a părut rău că n-am coborât...

— De ce?

— Pentru că n-am reușit să adorm îndată și m-a apucat plictisul... Mai aveam puțină votcă pe fundul unei sticle, mă tot uitam la ea, nervos. Îi promisesem profesorului că nu mă mai ating de băutură... N-am rezistat tentației! Am dat-o pe gât, rapid, și m-am simțit mai bine, mai destins... La un moment dat am auzit pași pe culoar; am recunoscut mersul Marei. Se îndrepta către atelier, a bocănit ceva acolo, a deschis ușa dinspre balconaș. N-am dat atenție acestor zgomote, nu mi s-au părut ieșite din comun, se mai întâmplase și altă dată să-i vină chef de lucru în toiul nopții. Hachițele artiștilor! A intervenit o perioadă de liniște totală, îmi auzeam propria respirație... Pe la orele două și jumătate, m-am hotărât. Să cobor, să caut ceva de

băut în bucătărie. Am găsit în frigider o sticlă de Anisette, adusă de Mara vineri. L-a preparat ea însăși, după o rețetă de care-i foarte mândră. S-a cam zgârcit la alcool, în schimb a pus zahăr cu nemiluita. De, mi-am zis, bun și ăsta dacă nu există ceva mai de soi! Am tras o dușcă din siropul acela ușor alcoolizat... După câteva momente de șovăire, am făcut cale întoarsă, luând sticla cu mine.

— Se afla cineva în hol?

— Nimeni, pustietate deplină... și beznă, am bâjbâit ca un orb, gata-gata să mă izbesc de un fotoliu...

Se scărpină în creștetul capului și pe chip îi apărură o expresie de nedumerire.

— Totuși... Hmm, ce chestie!

Maiorul îl scrută întrebător.

— Când am coborât, era aprins lampadarul de lângă fereastră... Sigur, abia acum mi-am amintit, lampadarul cu abajur verde... Iar la întoarcere, nu mai era aprins, probabil trecuse cineva pe acolo, în timp ce mă aflam eu la bucătărie, și stinsese lumina... Asta ar fi singura explicație plauzibilă.

— Singura, încuviință Răducanu, notând ceva în carnetel.

— Nu mă credeți? Vă dau cuvântul meu, nu eram beat...

— Vă credem, mormăi Alexe, apăsându-și palma pe stomac.

— Înainte de a reintra în cameră, am perceput un mic zgomot, un pocnet înăbușit ce venea din dulapul de pe culoar, dulapul situat între atelier și biroul profesorului. M-am gândit că, probabil, s-a furișat acolo pisica Adelei... Un motan mare, negru ca smoala, cam bezmetic; îți taie calea când te aștepți mai puțin... Într-o dimineață, m-am trezit cu el alături, mi se cuibărise la picioare. Eu nu prea suport pisicile. Mi-am zis: „Să-l ia dracu' de motan scârbos, să rămână sechestrat în dulap, dacă i-a plăcut să intre acolo"... Am mai băut o gură de lichior și, deodată, m-a podidit toropeala, se învârtea odaia cu mine, parcă valsam,

se combinase lichiorul cu votca, cât pe-aci să adorm pe scaun, m-am smuls cu oarecare efort și m-am lungit pe pat. Am scos ceasul de la mână, m-am uitat la el înainte de a-l pune pe noptieră... Și, exact în momentul acela, mi-a trecut prin minte că motanul n-ar fi trebuit să se afle în dulapul de pe culoar, ci în bucătărie. Gândul ăsta mi-a alungat temporar moleșeala. Haida-de! mi-am zis, ori m-am îmbătat crunt, ori am început să-mi pierd memoria, ceea ce nu-i deloc încurajator.

Maiorul tresări și se aplecă spre Focșăneanu, exclamând:

— Devine interesant!

— Nu știu ce vi se pare atât de interesant... (Schiță un gest de lehamite, îndepărtând brațele de corp.) Da, nu exista nicio îndoială, când ieșisem din bucătărie blestematul de motan torcea în tihnă pe taburetul de lângă aragaz. Totuși, am hotărât să verific, m-am dus și am deschis dulapul... Care credeți că a fost rezultatul?

— Nici urmă de motan! rosti maiorul cu o notă de veselie în glas.

— Exact. Pe cuvântul meu, nu pot să pricep ce s-a întâmplat, cum a dispărut din dulap. Doar nu s-a volatilizat, nu? Mă rog, ar fi posibilă o explicație, poate a trecut cineva pe culoar, l-a auzit mieunând și l-a eliberat... Mai că îmi venea să cobor din nou, să mă conving dacă motanul se află sau nu în bucătărie. Am renunțat, n-avea sens să mă ostenesc pentru un fleac. Mi se închideau ochii... Mă întreb și acum dacă nu cumva am avut năluciri în privința motanului, dacă nu cumva mi s-a părut că aud zgomot în dulap... Din cauza asta am ezitat să vă relatez cea de-a treia ieșire din cameră. În rest, nu am omis niciun fapt, oricât de mărunț. Aș vrea să mă întorc chiar astă-seară la București, casa asta s-a transformat într-un adevărat balamuc. De ce mă dușmănesc? Ce au împotriva mea, de ce nu mă lasă să trăiesc liniștit?

— Trebuie s-o știți dumneavoastră mai bine decât noi.

— Și-au dat silința să mă transforme în țap ispășitor, dar vă garantez eu că n-are să le meargă, n-am să mă las călcat în picioare. Am greșit o dată, recunosc, dar asta nu înseamnă că sunt vinovat și acum... Au trecut niște ani de atunci, numai eu știu cât m-am zbuciumat, cum am luptat din răputeri pentru a mă menține pe linia de plutire... Adevărat, n-am reușit întotdeauna, am avut parte și de căderi... Poate m-a doborât faptul că nu s-a interesat niciun *prieten* cum mă descurc, nu m-a întrebat nimeni dacă îmi lipsește ceva. Mă refer, firește, la cei de aici, la Danielescu, la Mara și la Corina, un ajutor cât de neînsemnat, măcar așa, simbolic, m-ar fi... m-ar fi...

Se scotoci prin buzunare, scoase o țigară anemică, se uită la ea și reluă cu voce răgușită:

— La dracu' cu lamentările! Sunt un bețivan și atâta tot, în rest nu mă simt vinovat cu nimic, puțin îmi pasă de interesele lor meschine. Când am reapărut aici, chemat stăruitor de profesor, am fost atât de naiv, încât mi-am închipuit, mai bine zis am sperat, că voi izbuti să reiau relațiile de prietenie cu oamenii de care mă atașasem odinioară. Prostie, pură prostie! M-au primit ca pe un ciumat, au continuat să se poarte cu mine de parcă aș fi fost un căpcăun, iar ei niște bieți mielușei. Nimic nu mă mai leagă de anturajul lor, mai ales acum, după moartea profesorului. Îmi permiteți să mă retrag?

Maiorul nu se grăbi să-i răspundă; dezveli bustul de pe masă și privi cu încordare chipul răposatului, de parcă ar fi sperat să descopere în trăsăturile lui cheia enigmei, apoi se întoarse brusc și întreabă:

— Pentru ce a fost ucis? De ce a trebuit să dispară?

Focșăneanu suspină, trecându-și vârful limbii peste buzele uscate.

— Nu știu... A fost prima întrebare pe care mi-am pus-o, când l-am văzut zăcând între ușile bibliotecii. Este posibil să se fi certat cu persoana care l-a vizitat în cursul nopții. Probabil a fost lovit în mod nepremeditat...

— Probabil, consimți Alexe fără a manifesta entuziasm. Mara Cernat și inginerul Danielescu susțin că profesorul era un tip echilibrat, flegmatic cumva... aproape indiferent față de ceea ce se petrecea în jurul său.

— Au afirmat ei asemenea tâmpenie? Oh, în privința asta se înșală, nu-i cazul să luați drept literă de lege ceea ce declară ei. Sunt de altă părere, vă rog să mă credeți. Se aprindea repede, îi sărea țandăra din te miri ce fleac. Adevărat, se calma la fel de repede și nu purta ranchiună celui care îl jignea.

— Mai aveți ceva de adăugat?

— Mă gândeam la... Nu! O nebunie, pur și simplu o nebunie, nimeni din casa asta nu s-ar preta la... Putea să o facă fără vărsare de sânge, nu era neapărat necesar să recurgă la crimă pentru a...

— Ce să facă?

— Să fure *mascaronul*.

Cei doi anchetatori schimbă o privire semnificativă, iar interlocutorul lor negă energic din cap și reluă:

— Nu, ar fi ridicol să-mi imaginez că cineva de aici era ahtiat de... că râvnea la... Înainte de toate, valorificarea mascaronului devenea dificilă, ca să nu zic imposibilă. Apoi, sunt sigur că încă nu aflaseră de existența mascaronului. De fapt, nu știu dacă povestea asta are vreo legătură cu moartea bătrânului, poate că imaginația mea este de vină și până la urmă mai rău vă încurc. Mascaronul... Ieri l-am văzut pentru prima oară, m-a chemat profesorul în cabinet și mi l-a arătat; o piesă rară... cizelată cu deosebită finețe, din aur, reprezentând o mască cu chip grotesc, cam de mărimea unui ceas de buzunar, odinioară atașată ca ornament la curbura unui vas din evul mediu. Profesorul presupunea că trebuie să fie o lucrare necunoscută a vestitului sculptor și bijutier Benvenuto Cellini. Urma să mai consulte un specialist în arta Renașterii italiene.

— Cine i-a procurat mascaronul?

— L-am întrebat, dar n-a vrut să-mi spună, s-a eschivat, iar eu, din pudoare, n-am insistat. Colecționarii fanatici păzesc cu strășnicie secretul achiziționării pieselor de mare valoare.

— Știți cumva în ce loc îl păstra?

— Când mi l-a arătat mie, adică ieri, l-a scos din sertarul din mijloc al biroului, rugându-mă să-l examinez, să-mi spun părerea. M-am considerat onorat de încrederea acordată.

Maiorul se încruntă, uitându-se fix la cocoșat două-trei clipe, apoi îi întoarse spatele și începu să măsoare cu pași lenți biroul, părând acaparât de gânduri nu prea senine; deodată, se răsuci pe călcâie și rosti răspicat, cu o notă de îngrijorare în glas:

— Mergem în cabinet să căutăm mascaronul. Ne însoțiți!

Și, în timp ce treceau toți trei pe culoar, îi ordonă locotenentului:

— Verifică dacă funcționează becul lampadarului din living. Te aștept în birou.

După întoarcerea lui Răducanu, cei doi anchetatori percheziționară cu minuțiozitate camera de lucru și micul dormitor, căutând răbdători mascaronul descris de Focșăneanu; de la bun început sărea în ochi faptul că victima nu se temuse de hoți: toate sertarele aveau cheia în broască. Ridică ră covorul, cercetară parchetul, ciocăniră pereții cu scopul de a descoperi vreo ascunzătoare secretă, deplasară mobilele...

— Nimic, conchise locotenentul dezamăgit, privindu-l peste umăr pe Focșăneanu, de parcă îl considera vinovat de zădărnicia acelei percheziții.

Focșăneanu se posomorî.

— Trebuie să existe! strigă el cu un accent de disperare comică, ce-i pițigăie vocea. L-a scos din sertar, ce dracu', l-am examinat eu însumi cu lupa, m-am uitat la el mai bine de cinci minute. Nu vă torn gogoși, n-am intenția să-mi agravez situația! Permiteți-mi să-l caut eu încă o dată,

dumneavoastră doar mă asistați, am să scotocesc fiecare centimetru pătrat, n-are să-mi scape niciun ungher, niciun...

— Ne cunoaștem meseria, replică tăios Răducanu.

— Dar eu nu v-am mințit, eu...

— N-are rost să-l mai căutați aici, spuse Alexei Nu există și basta! Asta nu înseamnă, totuși, că nu ar exista în alt loc din această casă. Ca într-un alibi, ne vom strădui să facem dovada absenței dintr-un loc, prin prezența într-altul, în altă încăpere.

— Unde? În ce încăpere? Nimeni de aici nu-i hoț. Nu omori un vechi prieten pentru a-i șterpeli o bucată... o bucată de aur...

— Cunoscut un caz în care un cetățean era cât pe-acum să fie ucis pentru că uitase să-și achite datoria de un pol.

Focșăneanu părea ceva mai calm, nu mai respira agitat, mâinile nu-i mai tremurau.

— Pot să mă retrag? se interesă el, în șoaptă.

— Încă nu.

— Nu l-am ucis eu pe profesor, vă jur, n-aveam niciun motiv.

— Veți merge în camera dumneavoastră, împreună cu tovarășul locotenent. V-aș ruga să-i permiteți să caute și acolo mascaronul. Dacă nu sunteți de acord, ceea ce-i dreptul dumneavoastră, vom sigila ușa și vom cere aprobarea procuraturii pentru percheziție. O vom obține rapid, vă asigur.

— Nu-i nevoie să mai cereți aprobarea procuraturii. Vă stau la dispoziție de bunăvoie, nu mă consider cătuși de puțin jignit, căutați și la mine. Aș fi gata să pun prinsoare că nu se află în camera mea. Chiar vă rog eu să-l căutați și acolo, pentru că... (Se întrerupse, fluieră încetisor, și pe față îi apărură o expresie de uluială.) Cumplit! Abia acum încep să înțeleg, așa ceva nu mi-ar fi trecut prin minte.

— Aștept rezultatul percheziției, spuse Alexei instalându-se pe scaunul din spatele biroului, picior peste picior.

Nu fu obligat să aștepte prea mult, Răducanu se întoarse după numai câteva minute, triumfător, aducând mascaronul. Cocoșatul avea o mină abătută.

— Unde l-ai găsit?

— Sub saltea. Cel care l-a ascuns n-a dat dovadă de ingeniozitate.

— Garantez că nici nu a avut intenția să fie prea ingenios. A sperat să descoperim cât mai rapid mascaronul, a acționat conform unui plan, dorind cu tot dinadinsul să-l găsim în camera...

— În camera mea, bâigui Focșăneanu, pentru a fi eu arestat. O mașinație diabolică... Ce să fac, spuneți-mi ce să fac?

— Deocamdată, vă întoarceți în cameră sau în living, vă odihniți, citiți, mâncați, vă comportați cât mai firesc.

— În situația mea, numai de comportare firească nu-mi arde!

— Oricum, nu puteți părăsi casa înainte de încheierea anchetei. Și încă o recomandare, extrem de importantă: păstrați secretul acestei convorbiri, nu comentați în fața nimănui discuția purtată cu noi și, mai ales, nu pomeniți niciun cuvânt despre găsirea mascaronului.

— Vă voi urma sfaturile cu strictețe.

Își apăsă vârfurile degetelor pe frunte, câteva clipe, de parcă ar fi vrut prin acest gest să înăbușe un gând chinuitor, apoi ieși.

— Ai examinat becul lampadarului? întrebă maiorul îndată ce ușa se închise în urma lui Focșăneanu.

— Nu este ars, ceea ce înseamnă că cineva a trecut prin living în timp ce Focșăneanu se afla la bucătărie; persoana respectivă a văzut becul aprins și l-a stins în mod automat, din obișnuință, pentru că nu era nevoie de lumină la acea oră. Trebuie să descoperim, după câte înțeleg, cine a stins becul. Are importanță identitatea acelei persoane?

— Are, deoarece stingerea becului s-a produs în intervalul critic care ne interesează pe noi în mod deosebit,

adică în timpul când a fost comisă crima, sau imediat după comiterea ei.

— Comutatorul lampadarului putea fi acționat de asasin, sau de altă persoană, care a trecut prin living la acea oră și care - amănunt extrem de prețios - avea posibilitatea să audă și să vadă ceva suspect.

— M-am lămurit buștean. Încâlcită treabă...

— Începe să se descâlcească. Din păcate, mă irită grozav necunoașterea mobilului crimei. Continuă să rămână o enigmă de nepătruns motivul asasinării profesorului. Furtul mascaronului a fost înscenat cu scopul de a se arunca vina asupra lui Focșăneanu. În fine, înainte de a urma alte căi, trebuie să luăm în considerație acel zgomot auzit de Focșăneanu în dulapul de pe culoar.

— S-ar putea să se fi înșelat. Nu uitați că trăsesese binișor la măsea.

— Și dacă nu s-a înșelat? Astăzi ești pus pe concesi... Aș zice că n-ar strica să ne uităm puțin la dulapul acela.

Un dulap încăpător, încastrat în perete, înalt cât o cameră, folosit pentru depozitarea lenjeriei, și degajând un pregnant iz de levănțică. Într-un colț erau proptite câteva umbrele și un baston.

Îl rechemară pe Focșăneanu, îi cerură să se plaseze în locul din care auzise zgomotul, cu intenția de a reconstitui originea acelui zgomot. Locotenentul intră în dulap, se comportă cum pretinse Alexe, lovi ca din greșeală o umbrelă, apoi bastonul.

Focșăneanu susținu fără să ezite că prăbușirea bastonului reproducea pocnetul perceput în cursul nopții.

— Da, exact acest sunet l-am auzit. Mi-am închipuit că-i motanul Adelei.

— Sunteți sigur? Gândiți-vă bine! E foarte important să nu greșiți.

— Sunt sigur!

— Cui i-ați mai vorbit despre cea de-a treia ieșire din cameră?

— N-am... n-am discutat cu nimeni... m-am ferit să... De fapt, în tensiunea ce domnea azi-dimineață, numai la motan nu mi-era gândul.

— Bănuiesc cărei persoane i-ați făcut confidențe. Oricum, fără să vreți, ne-ați oferit un nesperat indiciu.

Îl concedie cu o mișcare lină a mâinii și reveni împreună cu locotenentul în cabinetul răposatului. Un minut sau două șezu înțepenit pe fotoliul de lângă ușă, nehotărât, de parcă, ajuns la o răspântie, se întreba în ce direcție să se îndrepte pentru a nu se rătăci; își frecă pleoapele, aprinse cu gesturi febrile o țigară de foi, răspândi spre tavan rotocoale dense de fum albăstrui; într-un târziu clătină din cap și vorbe răspicat:

— Convoacă-i în living pe locatari; să nu lipsească nimeni. Cobor și eu îndată.

După ieșirea lui Răducanu, se ridică greoi, deschise larg fereastra dinspre curte și inhală cu nesaț aerul proaspăt al iernii. Gerul se mai îmblânzise, ceața era împinsă către apus de un vânt abia simțit, discul soarelui începea să prindă contur între doi nori de culoarea ardeziei. Câteva ciori zvâcniră scurt printre ramurile golașe ale salcâmlor din vecinătatea porții, se depărtară în dezordine, croncăniră strident deasupra omătului, apoi liniștea se reinstaură cu și mai multă intensitate, ciudat de ireală.

„Aici ar fi indicat să-mi petrec un concediu, dar nu iarna, bineînțeles; să vin toamna, să-mi încerc norocul la pescuit, în eleșteul de care vorbea sculptorița, să rătăcesc pe miriști cu pușca la subsuoară, în căutarea iepurilor. Oho, o friptură de iepure...”

Împunsăturile persistente din stomac îl treziră brusc la realitate. Suspină.

Renunță să mai fumeze, depuse trabucul pe pervaz și-i dădu un bobârnac puternic; căzu sfârâind în căușul unei amprente a *Omului Zăpezilor*.

Închise fereastra, dădu ocol încăperii, privi, rând pe rând, masivul birou pe care domnea o desăvârșită ordine,

panoplia de pe care lipsea bumerangul, jilțul impunător, vitrina cu jaduri, biblioteca, cele două fotolii... Dacă făcea abstracție de schița trasată cu creta pe locul unde zăcuse victima, nimic nu părea să demonstreze că aici se desfășurase o dramă în cursul nopții; totuși, fusese curmată în mod brutal viața unui om, a unui om care poate tocmai se pregătea de odihnă, de somn, după ceasuri de muncă acerbă... Plafoniera continua să verse o lumină nepotrivită, sărbătorească. Răsuci comutatorul. Culorile tipătoare se estompară, cabinetul căpătă deodată un aspect intim, primitor...

Aruncă o ultimă privire asupra locului unde fusese descoperită victima, apoi ieși. În ochi i se citea amărăciunea și o oarecare nehotărâre.

Focșăneanu ședea pe bancheta de lângă scară, cu ceafa lipită de spetează și pleoapele pe jumătate închise; mâna stângă, în continuă agitație, bătea toba pe genunchi, iar cealaltă, în care ținea țigara, atârna inertă peste rezemătoare, aproape atingând covorul; la intervale regulate, i se zbătea un mușchi de sub bărbie și atunci obrazul unghiular, osos, căpătă o expresie caraghios de umilă. La capătul opus al banchetei se afla Danielescu, țeapăn, distant. Corina Cristescu se ghemuise în fotoliul de lângă lampadar, în același fotoliu în care șezuse o bună parte din noapte; era acaparată de neastâmpăr, pufnea, ofta, își mușca mereu buzele palide și frământa în pumni capetele eșarfei. Sculptorița sta îmbufnată alături de locotenent, la masa din mijlocul încăperii; își schimbase halatul ponosit, părea pregătită de plecare, purta pantaloni sport, roșii, hanorac albastru și căciulă tricotată.

Alexe se opri pe ultima treaptă și cercetă fiecare chip în parte, stăruitor. Oare învățase să-i cunoască în cele câteva ore de când se afla printre ei? Patru inși, reprezentând patru atitudini pe cât de diferite, pe atât de caracteristice. Unul din ei avea conștiința pătată. Era oare chinuit de

remuşcări? Greu de ghicit...

Se îndreptă către masă, trase un scaun, vru să se așeze, dar se răzgândi și începu să se plimbe încet între scară și fereastra, absorbit, ursuz.

— Trebuie să mă întorc la București, izbucni Mara Cernat. Sper că nu sunt sechestrată! Vă las adresa mea, n-am să fug nicăieri. Măine am de rezolvat o chestiune urgentă, o problemă care nu suferă amânare. Vă rog să mă înțelegeți, tovarășe maior.

— Veți pleca.

— Vă bateți joc de mine? Vreau să plec chiar acum.

— Doar n-o să plecați pe jos. Veți comanda un taxi, nu?

— Nu prea vin taxiurile până aici, mai ales iarna. O să ies la șosea, poate prind vreo ocazie, un camion, un tractor, orice... Nu mai pot să îndur atmosfera aceasta de suspiciune! Vă implor, dați-mi voie să ies... De ce vă uitați așa la mine? V-am spus tot ce știam, v-am acordat deplină încredere.

— Nu chiar tot, din nefericire. E cazul să pricepeți măcar acum, în ceasul al unsprezecelea, că n-am sosit aici cu intenția de a ne distra. Nu ne jucăm de-a hoții și vardistii! Preferați să vă convoc la miliție?

— Asta-i bună! Ce să caut eu la miliție? Nu prefer, firește.

— Atunci? De ce ne-ați ascuns o informație importantă? Cine, sau ce anume v-a îndemnat să ocoliți adevărul?

— Nimeni... Nimeni și nimic...

Își prinse tâmplele în palme, rămase câteva clipe nemișcată, cu ochii închiși, pe urmă trase cu un gest mecanic de ciucurele căciuliței. Coama înfoiată a părului i se revărsă pe umeri, ca o cascadă aurie.

— M-am străduit să vă sprijin pe cât mi-a stat în putință.

— N-ați fost sinceră până la capăt. Când e vorba de demascarea unui asasin, nu se admit jumătăți de măsură.

— Azi-noapte, am mai ieșit o dată din cameră, m-am dus să fac un duș. Nu realizez în ce fel vă poate fi de folos

această neînsemnată, această minoră precizare. Zău, nu realizez...

— Și?

— Cum și? Ce vreți să insinuați?

— Ce s-a întâmplat după aceea? Aștept continuarea. Vă atrag atenția în mod serios, pentru ultima oară, că nu sunt dispus să aștept o veșnicie. S-a terminat cu politețea.

Adăugă ultimelor cuvinte o uitătură tăioasă, dură, apoi, observând zâmbetul ironic de pe obrazul interlocutoarei, izbi cu podul palmei în masă.

Mara tresări violent.

— Eu... Eu... Dacă țineți neapărat... Puneți-vă în locul meu, poate ați fi procedat aidoma, ați fi căutat cu orice preț să alungați din memorie o întâmplare cumplită... Vedeti, m-am întrebat de nu știu câte ori dacă s-a petrecut aievea, dacă nu cumva am fost victima unui coșmar... Așadar, am făcut un duș fierbinte, speram să adorm mai repede, dar n-am reușit, m-a cuprins o stare de agitație, mă învârteam prin cameră ca o bezmetică, gândindu-mă neîncetat la bietul profesor. Îmi aminteam cum urcase scara la sfârșitul serii, abătut, gârbovit. Îmi repetam cât de singur trebuie să se simtă, deși casa era plină de oaspeți... Niciunul dintre noi nu mai avea îndoieli în privința...

Șovăi puțin, apoi relua cu voce moale, parcă împotriva voinței:

— Noi, obișnuiții casei, cunoșteam legătura Corinei cu ingi...

— Scorpie! șuieră văduva. M-ai spionat! Erai o neisprăvită când te-am primit în casă, te-am cules de pe drumuri și acum îndrăznești să mă înfrunți, să mă defăimezi.

Sculptorița îi aruncă o privire incisivă.

— Păstrează-ți replicile pentru mai târziu, sunt convinsă că vei avea nevoie de ele.

Rămase un timp încordată, cu nările fremătânde, apoi se adresă maiorului.

— Înțelegeți de ce voiam să plec imediat? N-aveam chef să mi se reproșeze lucruri murdare...

Alexe fu tentat să-i spună că orice omucidere este murdară, dar renunță.,

— Continuați.

— Da, mă învârteam fără rost prin cameră, nu-mi găseam locul. La un moment dat, am auzit zgomotul vag al unei uși ce se închidea, sau se deschidea.

— Care ușă?

— Oricare de pe culoar.

Pe chipul maiorului se ivi o grimasă de decepție.

— Cât era ceasul?

— Din păcate pentru dumneavoastră, nu mi-a trecut prin minte să consult ceasul. Nu mă interesa scurgerea timpului...

Suspină și fața palidă i se contractă.

— Unde am rămas? Da, nu izbuteam să adorm... M-am apucat să dezleg un careu de cuvinte-încrucișate, mă usturau pleoapele și somnul tot nu mi se lipea de gene. Oare aveam presentimentul că undeva, aproape de mine, se comite o faptă îngrozitoare? Poate... M-am decis să stau de vorbă cu profesorul.

— Ceea ce înseamnă că în cele din urmă v-ați uitat la ceas.

— Evident. N-aș fi cutezat să deranjez gazda în orele de odihnă. Știam, cum știau toți prietenii profesorului, că după orele trei se duce la culcare. Era trei fără douăsprezece minute, deci puteam să-i fac o scurtă vizită.

— Consemnează, tovarășe locotenent!

— Am consemnat.

Sculptorița descheie cu un gest nervos fermoarul bluzei și murmură:

— M-am uitat la ceas, vă dau cuvântul meu, era trei fără douăsprezece minute.

— Pe dracu'! exclamă cu un ton agresiv inginerul Danielescu. Poate să verifice cineva dacă spui adevărul?

Nimeni nu poate, dragă Mara. Probabil ai să te superi, însă eu nu te cred.

— Nu mă interesează părerea dumată. Crezi sau nu crezi... Aveam ceasul la mână, m-am uitat o dată la el, înainte de a ciocăni în ușa biroului.

Danielescu rânji, Corina înghiți în sec, foindu-se în fotoliu, iar Focșăneanu lănsă în aer un rotocol de fum, perfect rotund, pe care îl strică în secunda următoare cu o mișcare rapidă a palmei. Maiorul se aplecă peste masă, o privi inexpresiv pe Mara Cernat și mormăi:

— V-a deschis îndată?

— Nu... Am crezut că poate nu auzise, am apăsă pe clanță încetisor. Ah!... Nu voi uita niciodată scena aceea de groază! Profesorul zăcea lângă birou, întins pe spate, cu ochii sticloși. În primele momente, am fost încredințată că suferise un atac de cord; m-am aplecat instinctiv și i-am săltat capul, cu grijă. Am simțit un lichid lipicios pe palmă, am retras mâna, parcă mă fripsese un fier înroșit în foc... Era pătată de sânge... Cum de n-am urlat? Nu știu, sunt absolut incapabilă să înțeleg ce m-a oprit să dau alarma, să țip, să alerg, să bat cu pumnii în fiecare ușă... Poate mă împietrise spaima... Mi-am dat seama că nu mai era nimic de făcut...

— Cum ți-ai dat seama? se interesă Focșăneanu, placid.

— Mi-am lipit urechea de pieptul lui. Nu-i mai bătea inima... Și atunci, spuneți și voi, ce puteam să mai fac?

Rătăci cu privirile împrejur, tulburată, parcă cerșind îndurare. Nimeni nu-i răspunse, pe fețele „prietenilor” se citea orice alt sentiment în afară de compasiune.

— M-am refugiat în cameră, m-am grăbit să mă spăl pe mâini...

— O clipă, interveni locotenentul, subliniind o frază din carnetel. Unde v-ați spălat pe mâini? În baie?

— Nu. Am o chiuvetă în cameră. Mi-am frecat îndelung fiecare deget, aveam impresia bizară că nu voi reuși niciodată să îndepărtăz sângele.

Își scutură palmele, câteva momente, ca pe niște obiecte străine, apoi le ascunse repede sub masă și reluă:

— Se făcuse frig, sau poate aveam eu o falsă senzație de frig, mi-am înfășurat umerii cu un pled, am tras un scaun în dreptul ferestrei și am stat înțepenită acolo, întreaga noapte, de veghe, fumând țigară după țigară, gândindu-mă neîncetat la prietenul din a cărui înțelepciune n-aveam să mă mai împărtășesc vreodată... Eram complet lucidă când au răsunat strigătele Corinei. Vă închipuiți apoi nedumerirea și teama care m-au cuprins când am intrat iarăși acolo și am văzut corpul zăcând în alt loc, lângă bibliotecă... Cum ajunsese în celălalt capăt al încăperii? Se târâse? Nu cumva mai pâlpaie în trupul lui o scânteie de viață când îl descoperisem lângă birou?... Nu știu, sunt derutată, chinuită de remușcări...

— Era mort de mult, bombăni maiorul, în privința asta nu trebuie să vă mai faceți griji.

— Vă sunt recunoscătoare, mi-ați luat o povară de pe suflet.

— Mă rog... Dacă ați fi dat alarma imediat, altfel ar fi decurs ancheta noastră. Oricum, este prea târziu pentru lamentări.

— Cum să vă demonstrez că îmi pare rău, că voi regreta până la sfârșitul vieții?

— Scuțiți-mă de efuziuni sentimentale.

Se apropie de fereastră, rămase un timp nemișcat, contemplând unduirea salcâmlor de lângă poartă, apoi se întoarse încet, parcă nedecis, și rosti cu vehemență:

— Sunt sătul până peste cap de versiunile voastre! Fiecare mai mult sau mai puțin, vrând sau nevrând, a contribuit la încâlcirea unei probleme destul de simple.

„Pe dracu' simplă! exclamă locotenentul în sinea sa. Tare sunt curios să aflu ce chichiță a mai născocit. Poate că nici nu-i trece prin minte vreo șmecherie. Cu logica-i surprinzătoare e capabil să pătrundă în cele mai adânci taine ale sufletului. Dar logica trebuie alimentată cu date,

și în cazul de față, nici vorbă de fapte concrete, de dovedi materiale... Niciodată nu l-am văzut atât de nehotărât ca acum...”

Parcă pentru a-i demonstra lui Răducanu că se înșală, Alexe zâmbi malițios, își îndreptă umerii și se postă dinaintea Corinei Cristescu.

— De dimineață, când v-am întrebat cum v-ați petrecut timpul peste noapte, ați ocolit adevărul. De ce?

— Mă acuzați de minciună?

— Printre altele, ați „uitat” să amintiți faptul că ați discutat în birou cu soțul dumneavoastră.

— Ce să discut? N-aveam obiceiul să-l deranjez în orele de lucru.

— Cine v-a impus să nu relatați convorbirea din cursul nopții?

— În definitiv, ce-mi reproșați? Eram liberă să stau oricând de vorbă cu soțul meu. Oricând și oriunde.

— Liberă, firește, nici nu contest acest drept. Dar azi-noapte s-a comis o crimă, cel ucis fiind chiar soțul dumneavoastră. Sunteți datoare să sprijiniți organele de anchetă, să vă susțineți alibiul, pentru a nu fi încadrată în cercul suspectilor.

— Formidabil! Mă suspectați pe mine? Pe mine, care l-am iubit cu pasiune și devotament, pe mine, care...

— Lăsați, n-am chef de tirade, a sosit momentul adevărului.

Văduva nu făcu niciun comentariu; se adânci în fotoliu, lăsă capul pe spate, privind spre tavan în mod ostentativ.

Maiorul își dresе glasul și reluă:

— Pentru ca ancheta să poată avansa pe calea firească, eram obligați, de la bun început, să stabilim cui i se adresa gazda în clipa când se retrăgea în camera de lucru, aseară. A pronunțat următoarea frază: „Vom avea o discuție între patru ochi, de prea multă vreme am amânat-o...” I se adresa soției!

Făcu o scurtă pauză, își frecă bărbia îngândurat, apoi

întinse arătătorul spre Corina Cristescu:

— Intenționa să vă tragă la răspundere. Aflase că ați devenit amanta inginerului Danielelescu. Și, peste noapte, când v-ați dus în birou, v-a anunțat că s-a hotărât să divorțeze și, totodată, v-a mai anunțat că...

— Nu permit! interveni Danielelescu, roșu ca racul. Nu dispuneți de dovezi, strecurați insinuări abjecte, încercați să denaturați adevărul, dar vă anunț că eu nu mă las impresionat.

— Încetișor! i-o tăie maiorul. N-am terminat.

— Am să reclam în scris la procuratură, trebuie să se știe că vă folosiți de amenințări pentru a intimida martorii. Voi angaja un avocat, vă voi da în judecată pentru ultragiul.

Maiorul trecu la persoana a doua singular.

— Procedezi cum crezi de cuviință.

Zâmbi cu amărăciune și se întoarse spre văduvă:

— Continuați să negați vizita din cursul nopții? Nu este cazul, ați fost văzută intrând în cabinet, după orele două. A avut loc o discuție furtunoasă, edificatoare, între dumneavoastră și profesor. După aceea, acționând spontan, poate sub impulsul spaimei, ați comis o eroare; v-ați dus imediat la inginer și i-ați adus la cunoștință hotărârea luată de profesor. Divorțul nu vă convenea, vă puneă într-o situație mai mult decât jenantă, mai ales din punct de vedere pecuniar; l-ați îndemnat să cerșească iertarea, să-și presare cenușă în cap, să folosească toate argumentele, să obțină cel puțin un răgaz, o amânare.

— Am văzut lumină pe sub ușă, m-am gândit să-l anunț imediat că soțul meu știe despre...

— Taci! o avertiză Danielelescu. Nu-ți dai seama că ți-a întins o capcană? Vrea să te oblige să declari ceea ce bănuie doar. Totul este fals!

Corina închise ochii și se crispă, încleștând degetele pe brațele fotoliului.

— Da, reluă Alexe, i-ați reproșat amantului situația care s-a creat, apoi l-ați avertizat împotriva...

Explicația îi fu întreruptă de țârâitul imperios al telefonului, așezat pe măsuta din spatele locotenentului; sunetul avea o tonalitate bizară, accentuând parcă încordarea ce plutea în aer. Sculptorița se dezmetici prima, se săltă de pe scaun, dar Alexe îi făcu semn să stea jos și înhăță receptorul.

— Alo? Eu sunt... Cum? Vorbește mai încet, îmi spargi timpanul. Când s-a întâmplat asta? Sigur? Ascult... E-n regulă. Ce-ai zis? Nu-mi arde de bancuri nesărate, și aici este duminică, și eu trebuia să fiu liber astăzi. Perfect! Și ce dacă mă răstesc?! Ne vedem mâine dimineață, bineînțeles... Noroc!

Trânti receptorul, își îndreptă nodul cravatei și o ținui cu o privire sarcastică pe văduvă.

— Vasăzică, scopul principal era să-l puneți în gardă pe amant împotriva informării pe care soțul dumneavoastră intenționa s-o aștearnă pe hârtie și s-o expedieze directorului uzinei unde lucrează inginerul, deoarece „stimabilul Danielescu” este implicat într-o delapidare de mari proporții, fiind părtaș la o sustragere de materii prime. Organele de anchetă nu putuseră demonstra complicitatea lui. Nu reușesc să-mi explic cum de știa profesorul ceea ce nu știa încă miliția economică.

— Absurd, rosti Danielescu, fără a se arăta prea tulburat de acuzația maiorului. Totul este o poveste demult terminată, demult clarificată, s-a constatat la proces că n-am furat nimic. N-aveți decât să cercetați din nou, să studiați dosarul cazului. Vă veți convinge, nădăjduiesc, de nevinovăția mea.

— Îl voi cerceta, nicio grijă. Îl voi cerceta personal. Repet: nu reușesc să-mi explic cum intrase profesorul în posesia unor elemente noi, convingătoare, care conduceau către infractorul principal, către Danielescu.

— Eu i-am furnizat datele respective, interveni Focșăneanu. Vă rog să mă iertați, am scăpat din vedere lucrul acesta. Iar eu le aflasem cu totul întâmplător. Asta s-

a întâmplat anul trecut, pe la începutul toamnei. Ședeam aici, în living, pe fotoliul de sub scară. Începuse să se întunece și luminile nu erau aprinse... A coborât inginerul, foarte agitat, a format un număr și a țipat la un tip: „Am auzit că se interesează miliția de tine, Pârvule. Fii atent, dacă te pune dracul să ciripești te alegi cu opt ani, dacă taci încasezi numai doi, poate nici doi pentru că nu dețin probe categorice, băjbâie și ei, habar n-au încotro s-a îndreptat marfa. Încă un sfat: abține-te de la cheltuieli exagerate!” Cam astea au fost cuvintele. L-am avertizat pe profesor, fără să ezit, iar el m-a însărcinat să mă interesez în mod discret cine este acel Pârvu. N-a fost dificil, peste două săptămâni a apărut o relatare într-un ziar, Pârvu era magaziner șef, fusese condamnat pentru o delapidare și...

— Știu, am fost înștiințat adineauri. Veți da mâine o declarație. Acum, să lămurim altă chestiune.

O fixă iarăși cu privirea pe văduvă.

— După ce ați discutat cu Danielescu, v-ați dus la culcare, probabil cu cugetul împăcat. Trecând prin living, ați stins lampadarul de lângă fereastră. N-aveați cum să bănuiți că Focșăneanu se găsește în momentul acela la parter, în bucătărie. Ce se întâmpla între timp la etaj? Danielescu s-a decis să-l determine pe profesor să renunțe la acea informare. N-a izbutit... S-a iscat un dialog violent, dur, curmat de un gest fatal...

Făcu câțiva pași, agale, prin fața banchetei, se opri pe ultima treaptă a scării și-l scrută pe Danielescu:

— L-ai lovit cu bumerangul în cap, pe la spate, fără regrete, profitând de un moment de neatenție, pe urmă ai smuls de pe birou sesizarea și te-ai repezit la ușă. Dar... pentru că există un *dar*, tocmai atunci ciocănea cineva în ușă. Te-ai ascuns în dormitorul alăturat, asistând de-acolo la apariția cu totul surprinzătoare a Marei Cernat. Din păcate, ea n-a dat alarma imediat, s-a refugiat în camera ei. Erai teribil de surescitat, și din această pricină ai comis o gafă, o primă gafă, ai rupt nota informativă, ai aruncat-o

în sobă și i-ai dat foc. Te grăbeai, nu? Nu doreai, desigur, să fii găsit în birou. Se putea reîntoarce Mara Cernat. Ghinionul tău, și norocul nostru, a făcut ca bucățelele de hârtie din sobă să nu ardă în întregime. Am trimis fragmentele respective la analiză. S-a reușit să se reconstituie două cuvinte, numele propriu Pârveu și denumirea uzinei la care lucrezi. Mi s-a comunicat adineauri rezultatul analizei de laborator. Cazul Pârveu a iscat vâlvă în cadrul miliției economice. A fost recitit dosarul acelei delapidări. Ei bine, apare acolo și numele inginerului Danelescu. Ai fost citat de câteva ori la proces, în calitate de martor. Din nefericire, numai ca martor, pentru că locul tău era pe banca acuzaților...

Trase aer în piept, adânc, de parcă amenința să se înăbușe și reluă:

— Așadar, ai ieșit în grabă din birou... Spre dimineață, ți-a venit ideea să înscenezi vinovăția cuiva, te-ai întors, ai deplasat corpul victimei lângă bibliotecă, i-ai sprijinit o mână pe cartea referitoare la curse hipice, i-ai pus în cealaltă un cal de șah.

— Țțț! făcu Danelescu. Formidabil, dom'le, așa ceva nu mi-aș fi închipuit în ruptul capului. Ha, ha! Sunt tare curios cum va pleda avocatul meu la proces. Poate nici nu va exista asemenea proces, fiindcă acuzația dumneavoastră se va dovedi total nefondată. Simple bănuieli... Îndrăznesc să afirm, chiar aiureli...

Își frecă palmele, apoi le depărtă de corp și surâse acru:

— Îmi pare rău, tovarășe maior, îmi sunteți simpatic, însă țin să vă anunț că vă deplâng metodele de lucru.

— N-ai să le deplângi multă vreme, îți garantez. Ai regizat vinovăția lui Focșăneanu, pentru că despre el este vorba. Pentru a întări „probele” care ar fi trebuit să ne îndrepte atenția asupra lui, ai luat mascaronul de aur, cu intenția de a-l strecura înainte de sosirea noastră în camera așa-zisului vinovat. Ai și reușit acest tur de forță. Azi-dimineață, te-ai oferit să anunți telefonic moartea

profesorului; trecând prin dreptul camerei ocupate de Focșăneanu, ai ascuns mascaronul sub saltea. N-avea cine să te observe intrând acolo, culoarul era pustiu, toți ceilalți se aflau în birou.

— Fantastic! Dispuneți de o fantezie uluitoare. Ha, ha, ha! N-ați încercat niciodată să ghiciți în cafea? Ați face furori, pe cinstea mea, s-ar îmbulzi clienții mai abitir ca la Mafalda.

— Să ne întoarcem la momentul când ai terminat înscenarea vinovăției lui Focșăneanu. Ieșind din birou, ai auzit pe cineva urcând scara și, copleșit de panică, te-ai furișat în dulapul de pe culoar. Datorită grabei și emoției ai răsturnat un baston aflat în dulap. Zgomotul a fost înregistrat de persoana care tocmai urcase. Amănuntul acesta nu l-ai avut în vedere, nu-i așa?

Inginerul înălță din umeri, fără a răspunde. Maiorul păru dezamăgit și, totodată, teribil de nehotărât. Continuă încet, cu pauze între cuvinte:

— În intervalul acela de timp, extrem de scurt, cât ai stat ascuns în dulap, ți-a scăpat din buzunar un obiect personal...

Danielescu sări brusc în picioare și duse mâna la buzunarul interior al hainei. Deodată, își dădu seama că s-a trădat, că n-ar fi trebuit să facă acel gest; obrazul i se schimonosi. Se repezi la ușă, dar în clipa când atinse clanța, Focșăneanu îl ajunsese din urmă și îl apucă de guler.

— Se risipește ceața, spuse Răducanu, apăsând pe accelerator.

— Dă-i bătaie, dacă mai întârziem mult îmi pierе pofta de mâncare. Oprește neapărat la un restaurant.

Se apropiau de București. De o parte și de alta a șoselei, de curând dezăpezită, se înălțau nămeți sticloși, strălucind efemer în lumina farurilor. Cerul începuse să pălească înainte de a ieși pe poarta străjuită de cei trei salcâmi. Trebuiseră să aștepte sosirea unui echipaj de

miliție, pentru a-l preda pe Danielelescu.

Maiorul se întoarse pe jumătate și scrută figura Marei Cernat, care se ghemuise într-un colț al banchetei.

— Unde vă lăsăm?

— La prima stație de autobuz.

— Nu doriți să vă ducem până acasă?

— Mulțumesc. Nu e cazul, mă descurc...

Locotenentul frână după prima cotitură. Sculptorița coborî fără să spună nimic, trântind portiera; își puse mânușile, apoi rămase cu mâinile în șolduri și spinarea cocârjată; când mașina porni, schiță un gest de salut, flutură lent, o singură dată, palma dreaptă. Un salut foarte vag.

— Ținea enorm la profesor, mormăi Răducanu.

— Ținea...

— N-are să se mai întoarcă niciodată acolo. Bustul va rămâne neterminat.

Maiorul înclină capul, fără a vorbi. Se gândea la casa aceea mare, acum cu toate camerele pustii, la armele agățate pe panoplia din birou, la măștile exotice și, mai ales, revedea silueta Corinei Cristescu; rămăsese singură, în mijlocul livingului, clipind neîncetat, frământând în pumni capetele eșarfei negre ce-i acoperea umerii, palidă, scuturată de un sughiț nervos. Poate avea să rămână singură tot restul vieții... „Nu, nu-i genul de femeie care să stea singură, va găsi ea destul de curând un bărbat pe care să-l îmbrobodească...”

Focșăneanu le ceruse permisiunea să plece cu echipajul care îl transporta pe asasin.

Locotenentul opri mașina pe o stradă lăturalnică, desfundată, în fața unei clădiri modeste; la parter se zărea firma unui restaurant, un „Local Familial”, înghesuit între un Aprozar și o agenție Loto-Prono.

— Am mâncat odată aici. Aveau un bucătar excelent, sper că nu l-au dat afară.

— La ora asta sunt în stare să înghit și sârmă ghimpată.

— Știți...

— Da, știu, arzi de nerăbdare să mă întrebi cine a văzut-o pe Corina Cristescu intrând azi-noapte în camera amantului și ce obiect a pierdut acesta din urmă când s-a ascuns în dulapul de pe coridor. N-a văzut-o nimeni, iar el n-a pierdut absolut nimic.

— Dar...

— Te-am decepționat?

— Oarecum. N-ați mai folosit niciodată trucuri din astea...

— Am scontat pe efectul surprizei. Ai fi dorit să treneze ancheta luni de zile? Sigur, asasinul n-avea cum să scape, însă cercetările ne-ar fi luat o groază de timp. Ce dracu', îmi chiorăiau mâțele de foame, dacă mai ședeam acolo o jumătate de oră, mă doboră o criză de ulcer.

— Totuși...

— Niciun totuși? Uneori trebuie să facem exces de imaginație, Răducane. N-ai să ajungi un bun criminalist dacă nu dai frâu liber imaginației. Hai odată!

Mulți ani de zile n-avea să uite tânărul locotenent acel „mic dejun” pantagruelic: chifteluțe speciale, ouă umplute, cașcaval la capac, vrăbioare și momițe. Totul stropit din belșug cu un Pinot gris de Alba-Iulia.

OMUL DE SUB CANAPEA

1

Maiorului Alexe i se înfățișa un început de săptămână cel puțin searbăd, dacă nu chiar enervant.

Când plecă de-acasă, se rupse cheia yale în broască și ușa rămase descuiată; puse de formă un sigiliu rudimentar, o bandă de hârtie lipită în grabă, cu gândul că n-are să fie prădată tocmai locuința unui ofițer de miliție. În stația de tramvai fu stropit zdravăn cu noroi de un camion, ce trecea în viteză excesivă și parcă dinadins la foarte mica distanță de refugiul pietonilor.

Iar pe la mijlocul dimineții, după ce reveni în biroul său de la ședința unde se prelucrase o nouă circulară, constată iritat că la plecare uitase fereastra larg deschisă; un frig pătrunzător se instalase în întreaga încăpere, asaltându-l subit, odată cu o inexplicabilă senzație de anxietate.

Mapa de pe birou era înțesată cu un apreciazabil teanc de acte. Făcu o strâmbătură și începu să întoarcă filele cu mișcări lente. Rutina zilnică... Se concentra asupra fiecărui rând, încercând să alunge din minte faptul că i se terminaseră țigările de foi, hotărât să-și înfrâneze măcar până la prânz ispita de a fuma. Nu înțelegea de ce nu se puneau în vânzare și trabucuri la bufetul de la etajul patru; se vindeau toate sorturile de țigări, chiar și tutun de pipă, însă trabucurile erau ignorate cu desăvârșire.

Aruncă o privire fugară către fereastră. Ploaia fină din cursul nopții de martie se transformase pe nesimțite într-o ninsoare rară, cu fulgi repezi. Vremea părea cu atât mai

caraghioasă cu cât, numai cu o zi în urmă, cerul fusese de un albastru limpede, încununat de un soare ce scăldase străzile Bucureștilor într-o căldură neobișnuită pentru un început de primăvară. Acum, acoperișurile erau mânjite cu un strat subțire și cenușiu de zăpadă apoasă, iar huruitul tramvaielor suna parcă mai strident decât în alte zile.

După vreo douăzeci de minute, își dădu seama că nu va mai rezista mult timp fără să fumeze. Era cazul, totuși, să se repeadă până la tutungeria din colțul străzii. Îmbracă scurta de piele, luă bascul din cuier și părăsi fără niciun regret încăperea ce nu se îndura să se încălzească.

Înainte de a coborî, deschise ușa biroului de alături. Locotenentul Rizeanu bătea un proces-verbal la mașină, încet, încruntat, folosindu-se numai de două degete. La apariția maiorului se ridică brusc, zâmbi spăsit și-și trecu podul palmei peste capul complet ras; pielea albă, lucioasă, contrasta hilar cu mustața stufoasă, roșcată. Simțai îndemnul de a întinde mâna și de a trage de mustață, pentru a te convinge dacă-i falsă sau nu.

— Când te-ai pocit în halul ăsta?

— Aseară.

— Te crezi Kojak?

— Nu... Mi se rărește părul. Mi-a recomandat cineva o alifie...

— Hm! Te-a pus dracul să te razi în cap pe umezeala asta păcătoasă. O să faci o gripă de toată frumusețea... Ce-i cu Cristache? A rezolvat ceva?

— A telefonat adineauri, tocmai voiam să vă anunț. A părăsit Galațiul, se află la Brăila. Apreciază că mai întârzie o zi. A dat de urma „Țiparului” în port; bănuiește că are un complice acolo. Îl filează.

Era vorba de un periculos recidivist, care făcuse parte dintr-o bandă ce jefuise un muzeu.

— Răducanu?

— Asistă la percheziția tăinuitorului din Ferentari. Până la prânz se întoarce.

— Bine. Cobor să-mi iau niște trabucuri.

Pe culoare vânzoleala se mai domolise, se puteau auzi pocnetul sec al ușii liftului, țârâitul prelung al unui telefon, cadența înfundată a mașinilor de scris. Ici-colo se zăreau pete de noroi uscat, și în aer plutea un miros leșios de îmbrăcămintă jilavă. Pe palierul etajului doi se încrucișă cu un bărbat înalt, elegant, care se lipi în grabă de perete, într-o aproximativă poziție de drepti. Mâinile îi erau prinse în cătușe, iar în spatele lui se afla un plutonier. Maiorul se opri, intrigat, întrebându-se cu ce ocazie îl cunoscuse pe găligan.

— Am onoarea să vă salut, dom' șef, spuse individul curbându-și umerii.

Pardesiul în carouri, din stofă englezească, era cam șifonat; ochelarii cu ramă de aur îi alunecaseră pe vârful nasului, pe obrazul drept se lăfăia o zgârietură proaspătă, din care i se scursese un firicel de sânge până sub bărbie.

— Dom'le maior, nu înțeleg de ce mi s-au pus mie cătușe...

Da, acum își amintea de el, era Butunoiu, hoț de buzunare cu cazier deosebit de încărcat, vechi client al Miliției Capitalei.

Se cunoscuseră în urmă cu cincisprezece ani, în perioada când locotenentul Alexe lucra la postul de miliție al Gării de Nord. Primul eșec al infractorului se datora tocmai ciocnirii dintre ei; îl arestase prin preajma ghișeului Informațiilor, la câteva minute după ce Butunoiu subtilizase portofelul bine garnisit al unui cetățean olandez coborât din Balt Orient Expres. Pe atunci, hoțul avea înfățișarea unui tânăr pirpiriu, timid, poate chiar sperios dacă te lăsai păcălit de mișcările-i aparent molatice și de ochii albaștri ce priveau aproape cu sficiune. Din pricina ochelarilor, a vorbirii alese și a eleganței vestimentare fusese poreclit *Profesorul* de către colegii de „breaslă”. Între timp se îngrășase, făcuse burtă, obrații îi atârnav, părul i se argintase la tâmple, iar vocea căpătase inflexiuni

de bas. Gesturile-i paterne inspirau destulă încredere, putea fi confundat lesne cu un intelectual sigur de sine, prosper.

— Unde a fost prins? îl întrebă Alexe pe plutonier.

— În Piața Unirii, cu mâna înfiptă în geanta unei bătrâne. Gata-gata să-l sfâșie mulțimea, abia l-am scos de-acolo. L-au bătut măr.

Alexe îl măsură cu privirea pe *Profesor*, de parcă ar fi vrut să-i spună: „Decădem, decădem...!” Butunoiu execută o nouă plecăciune, mai adâncă, și se tângui cu glas mieros:

— Dom' maior, știți bine că nu sunt piețar. M-a împins necuratul de la spate...

— Te știu, ești un îngerăș nevinovat.

— N-am reușit să mă abțin, umbra baba cu sacoșă căscată, și mi-a sărit în ochi motoașca de sute. A prins mișcarea paparuda, s-a întors ca fulgerul și m-a miruit cu umbrela, de-am văzut stele verzi! Să pic eu în halul ăsta, ca un fazan... Zău, nu sunt piețar, doar mă cunoașteți de atâta vreme.

Într-un fel, era adevărat, fiindcă avea obiceiul să „activeze” numai prin tramvaie, la mare înghesuială; se interesa când se dau salariile la unele instituții, și în zilele respective ușura buzunarele a cel puțin cinci-șase gură cască, iar cu banii prăduiți chefuia prin stațiuni montane.

— Te-am avertizat de la început, Butunoiule, dacă nu înveți o meserie de om cinstit ai să îmbătrânești în cine știe ce închisoare. Nu m-ai ascultat.

— Vă rog respectuos să dispuneți scoaterea brățărilor. Am încercat eu vreodată să evadez? Uite, mă jur pe ce am mai sfânt, n-am să mai...

— Nu te astâmperi și tu o dată pentru totdeauna, nu pricepi că nu poți rămâne nepedepsit.

— Vă promit solemn că e ultima oară când...

— Lasă, fără promisiuni, spune-i altuia basme, eu sunt sătul de ele.

— Măreția omului constă tocmai în imperfecțiunea lui.

— Ne-am dat dracului! Te-ai apucat să înveți aforisme.

Înălță din umeri și se depărtă, gândindu-se cu oarecare nostalgie că prima arestare a lui Butunoiu reprezenta și primul succes profesional al proaspătului locotenent Alexe, al acelui tânăr nemulțumit de faptul că în loc să rezolve mari mistere criminalistice este nevoit să urmărească bișnițarii de pe peroane.

Cerul își menținea culoarea ardeziei, ninsoarea devenise o lapoviță ce se cernea fără încetare peste asfaltul lunecos; câte o pală de vânt arunca picături reci în obrajii pietonilor, iar în unele magazine încă ardeau becurile. Cumpără obișnuita cutie cu trabucuri „Ardeal”, bău un pepsi la chioșcul de alături și, zgribulit de frig, se întoarse la lucru.

După vreo zece minute, locotenentul Rizeanu băgă capul pe ușă:

— S-a prezentat un cetățean cu o sesizare. I-am luat o declarație, dar ține morțiș să discute cu un șef mai mare.

— Altădată să nu te mai razi în cap. Ți-ai pierdut toată prestanța... Hai, intră.

— Lăsați... destul m-a batjocorit Răducanu. Ce fac? Îl primiți pe om?

— Despre ce-i vorba?

— Susține că s-a comis o crimă în casa în care locuiește.

— Cine a fost ucis?

— Tocmai aici e încurcătura. Intrăm în domeniul absurdului. Nu cunoaște victima, însă declară cu încăpățănare că a văzut cu ochii lui cadavrul unui bărbat și că, între timp, mortul a dispărut.

— Așa... Hm! Poți să-mi explici ce înseamnă acest *între timp*?

— Intervalul dintre ziua când a văzut mortul și ziua când a anunțat miliția din cartier. Conform spuselor lui, crima s-ar fi comis joi seara.

— Și de ce vine la noi abia astăzi, luni?

— A fost internat trei zile la spital, din cauza unui

accident. Sâmbătă, când s-a întors de la spital, a pus-o pe nevestă-sa să dea un telefon la secția de miliție de care aparține strada respectivă, însă nu s-a descoperit nimic suspect. E agitat, ca să nu zic furios, are impresia că lumea îl crede farsor sau nebun.

— Poate că povestea lui nu-i chiar atât de absurdă cum pare la prima vedere. Ador poveștile istorisite în zile ploioase. Adu-l încoace!

Rizeanu reveni însoțit de un bătrân scund, obez, care-și săltă căciula cu un gest larg de salut, dezvelind o chelie ce se confunda cu o cărare exagerat de lată, mărginită de două tufe de păr coliliu; respira hârâitor, ca după un istovitor efort, și-și rotea privirile prin toate ungherele, clipind nervos. Rămase câteva momente lângă ușă, pentru a-și șterge sudoarea de pe frunte și a-și îndrepta ochelarii, pe urmă avansă șontâc-șontâc, sprijinindu-se într-un baston de schiuri, întinse peste birou o mână bătucită și pronunță repezit:

— Mironescu Andrei. Pot să stau?

— Vă rog, luați loc.

— Obosesc repede, am un picior beteag. Tovarășe...
ăăă...

— Alexe. Maior Alexe.

— Tovarășe maior, mă gândesc cum să încep...

— Cel mai nimerit ar fi să începeți cu începutul.

Bătrânul oftă, își șterse iarăși sudoarea abundentă de pe frunte, se foi pe scaunul care trosni amenințător și reluă:

— Am repetat de atâtea ori întâmplarea aceea, încât, vă rog să mă credeți, mi se face lehamite doar când mă gândesc la ea. Din păcate, nu mai pot să dau înapoi, am intrat în horă trebuie să joc, altfel o să-mi închipui că m-am ticnit. Păi eu de când mă știu n-am avut vedenii!

Își dresе vocea și rosti patetic, dintr-o singură răsuflare:

— A fost omorât un om și nimeni nu mă crede!

— Liniștiți-vă, fiți sigur că vom lua măsurile cuvenite.

— Am văzut mortul cu ochii mei, înțelegeți? Adică i-am

văzut doar picioarele, de la glezne în jos, pentru că îl ascunseseră sub canapeaua din hol. Mi-am dat seama dintr-o ochire că ceva nu-i în regulă. Un om viu nu poate să stea într-o asemenea poziție. La urma urmelor, ce să caute acolo? Era încălțat cu niște pantofi negri, solizi. Pantoful stâng avea blacheul de la toc foarte tocit. Da, foarte tocit... Atât de impresionat am fost, încât amănuntul acesta m-a izbit din primul moment. Nevastă-mea îi dă zor că eram troșcăit... Băusem un rom mare, dar asta n-are niciun fel de importanță. Porția mea obișnuită...

Continuă să-și depeze povestea, din ce în ce mai agitat; parcă se temea să nu fie întrerupt pentru a i se cere niște detalii în plus, pe care, probabil, nu era în stare să le dea.

Din relatarea lui încălțată, reieșea că locuiește de vreo jumătate de an pe o străduță din preajma Grădinii Botanice, într-o clădire cu un etaj; joi seara, pe la orele 17, se întorcea acasă, după ce băuse un rom, *unul singur*, la restaurantul „Cotroceni”, cu niște foști colegi; era cu chef, adevărat, însă nicidecum beat; cânta *numai de-al dracului*, pentru a-i face în necaz cotoroanței de la etaj; holul era pustiu, întunecos: înainte de a coborî la demisol, unde i se află locuința, s-a decis să-și acorde un scurt răgaz; oricum, nevastă-sa nu era acasă: așadar, s-a așezat pe canapea, a aprins o țigară, și când a întins brațul să pună chibritul în scrumiera de pe măsuță, a zărit picioarele unui bărbat ieșind de sub canapea. „Hei! a strigat, ce faci acolo neică, te ții de bancuri cu mine?” N-a primit răspuns, și atunci a intrat la bănuieli, s-a aplecat și a atins cu vârful degetelor unul din pantofi, dar posesorul lui nu s-a clintit; de fapt, i s-a părut că piciorul atins a alunecat puțin, foarte puțin într-o parte, ca un obiect aflat în echilibru instabil, care își schimbă poziția îndată ce acționează asupra sa o forță cât de neînsemnată. L-au trecut florii, a simțit cum i se lipește cămașa de șira spinării, a tras concluzia, că omul de sub canapea e mort, că în casa aceea trebuie să se fi întâmplat o tragedie... A alergat pe scări, a ieșit în curte cu gândul să

anunțe miliția, dar n-a mai apucat să ajungă la telefonul public de la colțul străzii, a alunecat pe bucățița de gheață de lângă poartă, pe urmă s-a trezit la spital, imobilizat, cu două coaste plesnite, fractură la femurul drept și capul spart.

— Din fericire, am căpățâna rezistentă, s-au mirat și doctorii cum de am scăpat...

Rămase câteva clipe apatic, pipăindu-și plasturele de pe chelie, apoi tresări și repetă cu voce stridentă fraza devenită leit-motiv:

— A fost ucis un om și nimeni nu mă crede!

— Poate nu era mort, poate în acel moment v-ați lăsat sugestionat de un anume amănunt, de o anume ambianță. Nu v-a trecut prin minte posibilitatea că se ascunsese acolo dinadins, în pripă, neavând timp suficient să-și găsească o ascunzătoare mai ferită? V-a auzit pașii, vocea, deci s-a ghemuit rapid sub canapea...

— Imposibil! E destul loc sub canapea. Dacă s-ar fi ascuns din proprie inițiativă, putea să procedeze în așa fel încât să nu-și lase picioarele la vedere. Măcar din instinct, înțelegeți?

— Oarecum. Cine credeți că l-a *depus* acolo?

— Nu știu... nu știu... E la mintea cocoșului că numai cineva din casă putea să-l bage sub canapea. Probabil, în momentul când mă întorceam eu acasă, tocmai intenționau să-l transporte undeva. M-au auzit cântând, trântind poarta, pășind prin curte, deci riscau să fie surprinși. S-au grăbit să-l ascundă în primul loc ivit în cale.

— Presupuneți că au acționat mai mulți indivizi?

— Păi, judecați și dumneavoastră... E cam dificil pentru o singură persoană să care, să manevreze un om mort..!

— Vi s-a părut ceva în neregulă în încăperea? În aranjamentul mobilei?

— Nu... Nimic. Totul se afla într-o ordine desăvârșită, ca de obicei. Parchetul ceruit, de te poți oglindi în el, scaunele la locul lor, scrumiera așezată exact în mijlocul

măsuței, ficusul aproape lipit de fereastră, preșul de la capătul scărilor neclintit. Am avut timp berechet să mă gândesc la toate aceste amănunte cât am stat imobilizat în pat. Când m-am trezit la spital, cu capul bandajat, prima imagine de care mi-am adus aminte a fost acea poziție incomodă a picioarelor apărând de sub canapea. În primele minute, ca să fiu sincer, am avut îndoieli serioase, mi-am spus că poate mi s-a deranjat vreo rotiță la cap, din cauza căzăturii pe gheață. Dar nu mi-am pierdut memoria câtuși de puțin! Dovadă că sunt capabil să-mi amintesc tot ceea ce s-a petrecut înainte de accident. Asta-i!

— Cine a venit din partea secției de miliție?

— Un tovarăș locotenent. Nu-i mai rețin numele... A discutat cu ceilalți locatari, fără a dibui ceva suspect. Totuși, nu sunt de părere că a folosit cea mai bună metodă...

— De ce?

— Doar nu erau fraieri să recunoască! Vă garantez eu, sunt mari șmecheri, nu pot fi prinși atât de repede cu mâța în sac. Dar pe mine nu mă păcălesc, tovarășe maior, îi cunosc eu bine, i-am mirosit de la început, nu mă las până nu iese la iveală adevărul. Imposibil ca vreunul din ei să nu știe ceva despre mortul acela.

— Ați avut vreun conflict cu vecinii?

— Nu. Nu prea... Adică, mă rog... Mici neînțelegeri pe chestia contorului comun de gaz metan. Fleacuri! Se pot ivi în orice imobil. Îmi dau silința să mă stăpânesc, sunt un tip răbdător, blând...

Sensul ultimei fraze contrasta evident cu modul în care fusese rostită: tăios, cu glas strident, aproape cu violență.

— Continuați.

— De fapt, m-am certat odată cu cotoroanța, anul trecut, prin noiembrie. Aveam un cățel, un șoricar. Într-o seară, l-am găsit țepăn pe scară. Sunt sigur că baba i-a făcut de petrecanie... Probabil i-a dat să mănânce o piftea otrăvită. Nu putea să-l sufere, zicea că latră ca un bezmetic, fără

rost, că nu se poate odihni din pricina lui. Lătra, de ce să nu latre! Animal, nu? Cum să-l împiedic? Lătra și el de bucurie, îndată ce mă apropiam de poartă. Un câțel formidabil, tovarășe maior! L-a otrăvit bestia aia de sus... Puteam să tac? I-am zis eu câteva vorbe, să le țină minte cât o mai avea de trăit! Am vrut s-o dau în judecată, dar s-a opus nevastă-mea, ea a avut întotdeauna păreri bune despre cei de la etaj. Nu îndrăznește măcar să-și imagineze că ar fi în stare de vreo mârșăvie.

— Ce înțelegeți prin „cei de la etaj”?

— Păi... Toți locatarii, în afară de mine și de nevastă-mea. Noi ocupăm două cămaruțe la demisol, iar ceilalți locuiesc deasupra noastră, la parter și la etaj.

— Ce profesie aveți?

— Eu? Nu văd ce legătură are cu... Nici dumneavoastră nu-mi acordați încredere? În sfârșit, am scris și în declarația pe care mi-a luat-o adineauri tovarășul locotenent. Sunt maistru instalator, am lucrat la o cooperativă până acum doi ani, când am împlinit vârsta de pensie.

— Daaa... Bine. Vom merge la fața locului.

— Azi?

Se ridică de pe scaun ca împins de un resort invizibil, contrariat, de parcă nu se așteptase ca sesizarea să-i fie luată în considerație.

— Chiar acum! Ne însoțiți, firește.

Se uită apoi încruntat la Rizeanu, care arăta și el aproape la fel de contrariat, și mormăi oarecum stingherit:

— Ocupă-te de mașină, e cazul să ne grăbim...

N-a știut niciodată ce anume l-a îndemnat să dea imediat crezare sesizării, reclamației, mai degrabă poveștii istorisite de bătrânul Mironescu; mai târziu, de câte ori avea să-și amintească de acest caz straniu, avea să-l asocieze cu lapovița scârboasă ce se cernea fără încetare prin dreptul ferestrelor, cu biroul neîncălzit și cu capul ras ca în palmă al locotenentului Rizeanu; și, poate, cu

senzația că se străduiește să avanseze greoi pe un teren lunecos, că n-are pe ce să se sprijine, că se încăpățânează fără rost, dorind neapărat să rezolve o problemă aproape absurdă „total lipsită de probe materiale; lipsea până și victima...

2

Rizeanu, în față, lângă șofer, strănuta des și-și ștergea nasul vinețiu cu o batistă uriașă. Mironescu își ținea piciorul beteag cu ambele mâini, respira zgomotos, și din când în când trăgea cu coada ochiului spre Alexe, care părea că îl ignoră complet. Ca întotdeauna, maiorul nu pusese prea multe întrebări referitor la vecinii reclamantului, pentru a nu-și forma idei preconcepute despre mediul în care avea să plonjeze în curând.

Trabucul se stinsese din cauza umezelii. Îl înghesui în scrumiera înțesată cu chiștoace, încrucișă brațele pe piept și scrută impasibil șirurile de mașini printre care se strecurau în viteză. Înainte de a părăsi sediul, îl pusese totuși pe Rizeanu să recitească Buletinele evenimentelor din ultima lună. După cum intuise, nu se semnala în ele nicio dispariție de persoană.

După ce trecură de Podul Cotroceni, mașina se opri la capătul unei străduțe cu aspect provincial, în a cărei liniște pocnetul portierelor avu rezonanța unor detunături de armă. Lapovița se mai rărise, un soare palid se căznea să răzbată printre norii aproape compacți, plumburii.

Maiorul privi curios clădirea urâtă, pătrată, cu fronton cariat, înconjurată de o curticică pavată cu beton. I se păru că distinge fluturarea unei perdele la parter, în spatele ferestrei situată exact deasupra intrării. Întinse brațul în acea direcție și îl întrebă pe Mironescu:

- Cine locuiește acolo?
- La mijloc? Un bătrân...

Și se grăbi să adauge, deoarece observase zâmbetul ușor ironic al lui Rizeanu:

— Mai bătrân decât mine. E trecut de optzeci de ani. În plus, e surd bocnă.

Urcară câteva trepte în formă de evantai, prea somptuoase în comparație cu intrarea meschină, pătrunzând într-un hol sumbru, stăpânit de un miros acriu-dulceag, amestecat, de ceară de parchet, acid fenic și colonie ieftină. Maiorul percepu zgomotul vag al unei uși ce tocmai se închidea, dar nu fu în stare să-și dea seama care dintre cele patru uși ale parterului fusese întredeschisă numai cu câteva secunde mai înainte.

Mironescu luă o atitudine marțială, trecu bastonul în mâna stângă și răsuci comutatorul. Lumina gălbuie, firavă, nu izbutea să alunge mohoreala încăperii înalte, mobilată cu două scaune desperecheate, o măsuță, un ficus, o canapea, un frigider și un raft gol, fixat pe peretele de lângă scara abruptă ce ducea la etaj. Frunzele late ale ficusului se reflectau în parchetul strălucitor, pe care trebuia să pășești cu grijă, ca pe gheața unui patinoar.

— Asta e canapeaua, explică Mironescu, aici am văzut picioarele, adică tălpile pantofilor și manșetele pantalonilor, în partea dinspre scară.

Da fapt, faimoasa canapea era o banchetă îngustă, tapisată cu velur vișiniu, decorată cu lezardă aurie și ciucuri ce atârnav până la nivelul dușumelei; deșelată, scorjită, lăsând impresia că se va prăbuși la cea mai mică atingere; impresie falsă, deoarece picioarele terminate în formă de labă de leu îi dădeau o soliditate ce putea să mai înfrunte câteva decenii.

Maiorul bătu încetișor speteaza cu palma, de parcă ar fi mângâiat crupa unui cal nărvaș, apoi se postă în mijlocul încăperii, încrucișă brațele pe piept și spuse:

— Să facem cât de cât o reconstituire. Rizeanule, ia vezi tu, închipuie-ți că te joci de-a v-ați ascunselea.

Locotenentul se ghemui sub canapea, lăsându-și

picioarele lungi afară, la vedere.

— E corect așa? i se adresează Alexe lui Mironescu.

— Puțin mai înăuntru. Încă puțin... Da, acum cred că e perfect.

— Vă rog, pe cât posibil, să executați aceleași mișcări din seara zilei de joi, când v-ați întors din oraș.

Mironescu trase aer în piept, se concentrează câteva clipe, ca un sportiv înaintea unui start hotărâtor pentru cariera sa, pe urmă părăsi holul. I se auzi întâi vocea, cântând, mai mult răcnind melodia „Când eram pe Ialomița”, apoi apărură și interpretul; se îndreptă cu pași nesiguri către canapea, se așează pe marginea ei și mimă aprinderea unei țigări. Când ridică mâna deasupra măsuței pentru a arunca în scrumieră chibritul imaginar, sprâncenele i se împreună, chipul i se lungi. Emise un scurt fluierat, în surdină, se aplecă greoi și atinse cu vârful degetelor pantoful stâng al lui Rizeanu.

— În felul acesta am procedat și atunci, mormăi el cu glasul răgușit de emoție. E nevoie să mă mai duc până la poartă? Nu mai pot să alerg, mă jenează piciorul.

— Nu e nevoie.

Rizeanu se săltă în picioare, congestionat, bombănind, deplasă bancheta de lângă perete și cercetă parchetul cu o lanternă. Anunță, oarecum contrariat, că locul este perfect curat, că nu există nici măcar un firicel de praf.

— Nevastă-mea se îngrijește de curățenia holului și a scărilor, interveni Mironescu. Dacă nu s-ar ocupa ea...

Tăcu brusc, stânjenit, dându-și seama că cei doi anchetatori nu prea îl ascultă. Maiorul stătea lângă fereastră, dus pe gânduri, cu mâinile în buzunare, iar Rizeanu tocmai deschidea frigiderul.

— O rablă, ocupă locul de pomană, explică Mironescu agitându-se în spatele locotenentului. Nu mai funcționează... E al bătrânului, n-am înțeles niciodată de ce îl ține aici. Nici nu-l repară, nici nu se descotorosește de el.

Făcu o pauză pentru a-și trage răsuflarea și continuă:

— E vorba de moș Secăreanu, cel de care m-ați întrebat când ne-am dat jos din mașină.

— Câte persoane locuiesc în imobil? se interesă Alexe.

— În total șapte persoane. Cartea de imobil o păstrez eu, v-o aduc îndată.

— Nu vă deranjați, o să vă însoțească tovarășul locotenent. Vă mulțumim pentru ajutor.

— Mă veți găsi acasă la orice oră. Până nu mi se vindecă piciorul nu mai pot să ies nicăieri.

Deschise apoi ușa cu geam mat și începu să coboare niște trepte metalice, bocănind, uitându-se o clipă peste umăr, pentru a se convinge că este urmat de Rizeanu.

Maiorul trase un scaun lângă ficus, se așeză și-și propti coatele de pervazul ferestrei. Nu reușea să înlăture senzația neplăcută că este neconținut supravegheat, că o anume persoană din casă, poate chiar mai multe stau la pândă și-i urmăresc fiecare gest. Șterse cu podul palmei partea de jos a geamului aburit. Fereastra dădea către o fundătură nepavată, în pantă lină; în stânga se înălțau două garaje gemene, înconjurate de niște tei piperniciți, în dreapta un șir de clădiri plasate cu spatele la fundătură, cu zidurile scorjite, fiecare având câte o lucarnă triunghiulară; între garaje și clădiri se agitau trei muncitori de la ICAB; terminaseră instalarea unei conducte, unul din ei tocmai căra sculele la atelierul-auto parcat la ieșirea din fundătură, ceilalți doi astupau un șant îngust; pământul era foarte clisos, lucrul n-avea spor; cel care cărase sculele îi asistă un minut sau două, încruntat, pe urmă le spuse ceva, probabil îi îndemna să se grăbească, deoarece scoase ceasul de buzunar și-l scutură, cu aerul unui om care a pierdut prea mult timp...

Aprinse un trabuc, dădu să arunce chibritul în scrumieră, dar nu sfârși mișcarea, rămase încrămenit, cu chibritul între degete, aproape fără să simtă arsura. Ușa de lângă frigider era pe jumătate deschisă și în pragul ei se afla un bătrân înalt, scheletic, îmbrăcat cu un halat

împodobit cu brandenburguri, descheiat, de sub care ieșea la iveală o pijama roșie ca focul. Pe figura mumificată a bătrânului nu se descifra niciun sentiment. Maiorul se simți un moment derutat, avu senzația că este privit dinadins cu nepăsare. Înălță din umeri și se întoarse pentru a depune chibritul la rădăcina ficusului. Când reveni la poziția inițială, constată uimit dispariția bătrânului. Ușa era acum închisă. Se gândi cât de ciudat era faptul că nu auzise absolut niciun zgomot.

„Ce dracu’, doar n-am vedenii!... Probabil, clanța și balamalele sunt foarte bine unse.”

Străbătu holul și bătu în acea ușă; nu primi niciun răspuns. O carte de vizită, ținută pe tăblie, anunța cu litere decolorate, aproape ilizibile:

SECĂREANU PAVEL
- ANTICAR -

Apăsă pe clanță și pătrunse într-o încăpere lungă, la capătul căreia se înălța un paravan tapetat cu afișe de cinema viu colorate. Atmosfera era sufocantă, apăsătoare, din pricina căldurii excesive degajată de o enormă sobă de teracotă; din spatele paravanului răzbătea susurul enervant al unei chiuvete cu garnitura defectă. Niciun obiect din cameră nu avea vreo legătură cu profesia înscrisă pe ușă; câteva fotografii tăiate din reviste, înfățișând peisaje turistice din țările nordice; flori artificiale, din plastic; o mulțime de bibelouri ieftine; patul, masa, mica bibliotecă și unicul scaun făceau parte dintr-o garnitură de serie, de un fals modernism; și toate arătau de parcă abia în acea zi fuseseră livrate la domiciliu, fără pete, fără zgârieturi, perfect lustruite...

Anticarul, mai degrabă fostul anticar, apăru de după paravan, înclinând capul în semn de salut; nu-și manifestă mirarea față de prezența unui străin, pe fața-i îngustă, descărnată, nu se deformă nicio trăsătură.

— Luați loc, mormăi el.

Culese de pe speteaza scaunului o cămașă peticită, pusă la uscat, dispăru dincolo de paravan, apoi reveni purtând o tavă pe care tronau două cești mari, cu cafea aburindă. Le puse pe masă, cu mare grijă, schiță un zâmbet și se lăsă pe marginea patului, încetișor, cu un aer de suferință.

— V-am rugat să luați loc.

Alexe se așază alături de bătrân, evitând scaunul din apropierea sobei; scoase un trabuc, vru să-l aprindă, dar se răzgândi imediat; poate gazda nu suporta fumul.

— Fumați cât vreți, nu mă deranjează.

Scoase din sertarul mesei o scrumieră de lut ars, o șterse cu mâneca halatului pentru a alunga un fir de praf iluzoriu.

— Sunteți de la miliție, nu?

— De unde știți?

Bătrânul îl privi buimac, duse palma făcută pâlnie la ureche și rosti cu voce spartă:

— Vorbiți mai tare! Sunt surd.

— De când nu mai auziți? strigă Alexe, simțindu-se caraghios.

— Ooo! De mult. La vârsta mea, nici nu-i de mirare.

— Câți ani aveți?

— Cum? Câți ani? Optzeci și patru bătuți pe multe. N-aud prea strălucit, dar cu vederea mă împac, citesc fără ochelari. Uimitor, nu? Din păcate, mă întristează mai ales faptul că a început să-mi slăbească memoria... Uit, dom'le, uit de la mână pân' la gură, și asta mă înfurie grozav. Ehei! Ce memorie aveam eu pe vremuri, dom'le, ceva de speriat, se dusesse vestea în tot Bucureștiul, puteam să mă iau la întrecere cu orișicine, făceam și pariuri pe chestia asta... Citeam de două-trei ori o pagină, din orice carte, și gata! O știam pe de rost, literă cu literă. Mamă, ce memorie! Formidabil! Computer, nu altceva...

— De când locuiți aici?

— Sunt singur cuc, nu mai am pe nimeni.

— V-am întrebat de când locuiți aici, răcni iarăși Alexe.

— Înțeleg, înțeleg... Nu-i nevoie să țipați chiar atât de tare... Să reflectez puțin. Da, vă spun îndată... Vasăzică, în 43 am lichidat magazinul din pasajul Macca. Am stat doi ani pe strada Soarelui, în apartamentul unui nepot de soră. El a murit în 45 și atunci m-am mutat aici. E simplu, faceți și dumneavoastră socoteala...

— Treizeci și patru de ani¹.

— Exact! Ca să vezi, cât poate să stea un om într-un singur loc... Nici nu-mi vine să cred... Când eram tânăr, mă mutam de colo-colo. Oho, trec anii, nici nu vă dați seama cât de rapid se scurg uneori... Ce să mai zic?! Nici picioarele nu mă mai țin, abia mă târăsc până la colțul străzii. Mă cam bate gândul să mă internez la un azil, am auzit că ar fi unul foarte bun pe lângă Brașov. Aici n-am cu cine schimba o vorbă, stau ore întregi la fereastră... Se mișcă oamenii, dom'le, aleargă în toate părțile ca niște bezmetici, nu mai au astâmpăr. Văd și mașini, din ce în ce mai multe mașini, dar nu aud nimic. La fel ca în filmele mute. Filmele din tinerețea mea... Ați spus ceva?

— Nu.

— Beți cafeaua cât e caldă. Am prăjit-o și am râșnit-o azidimează. Secret personal, am eu o rețetă veche, de la o armeană. Ce femeie, dom'le! Am petrecut o vară întreagă cu ea, la Ada-Kaleh, pe urmă mi-a suflat-o un negustor, la barul „Colorado” de pe strada Assan... Ce să-i faci, tipul era burduf de parale, ținea o băcănie, „La Titi”, parcă. Văd și acum firma, coloniale, delicatose, icre negre, trufandale. Gras cât o butie și plin de parale... Am auzit că a dat ortul popii în 46, cică i-au găsit cocoșei cusuți în saltea... Nu vă place cafeaua?

— Ba da. Este excelentă!

— Știu că sunteți de la miliție, adică pardon, doar bănuiesc. Am dreptate? A mai venit un ofițer înaintea dumneavoastră, acum vreo două zile, un tinerel, habar n-

¹ Deci... acțiunea romanului se desfășoară în anul 1979.

am ce adu!meca, n-am priceput o iotă... A venit, a plecat... Dar n-a învins! Poate se grăbea...

Maiorul goli încet ceașca, o puse pe tavă și mulțumi cu o înclinare a capului, gândindu-se că n-are rost să mai întârzie în locuința fostului anticar. „Pierd timpul zadarnic, moșu este aproape decrepit.” Făcu totuși o ultimă încercare, întrebă cu voce puternică, rotunjind exagerat vocalele:

— Ce s-a întâmplat joi seara?

— Joi!? Care joi? Parcă mai țin eu evidența zilelor... Pentru mine toate-s la fel. Joi, duminică, marți...

— Mă refer la ultima joi, cea de săptămâna trecută.

— Aha! Nu știu, nu-mi aduc aminte. Trebuie să mă mai gândesc. Poate mai treceți pe aici, mai schimbăm o vorbă...

— De ce? Să stau ca un tâmpit și să-ți țin de urât?

Ultima frază o pronunțase în șoaptă, în timp ce se ridica, descurajat de rezultatul convorbirii. Dădu mâna cu Secăreanu, care mormăi îmbufnat un „la revedere”.

Totuși, îi venea greu să-și explice de ce nu se urnea mai repede din loc... Îl reținea *ceva* aici, un amănunt imposibil de explicat. Probabil îl irita faptul că n-a izbutit să obțină o informație revelatoare din partea gazdei. Oare îl enerva simțământul deloc plăcut că se retrăgea și el ca acel tânăr ofițer care îl precedase? Poate bătrânul îl va caracteriza și pe el cu aceleași cuvinte malițioase: „A venit, a plecat... Dar n-a învins!”

Secăreanu considera încheiată întrevederea, nu se mai sinchisi de prezența vizitatorului, luă tava și trecu în cealaltă parte a încăperii. Maiorul se înălță în vârful picioarelor, privind curios pe deasupra paravanului; bătrânul se apucase să spele ceștile, le freca meticulos cu un burete roșu; avea întipărită pe figură o anume încordare, inexistentă până în acel moment, parcă ședea la pândă așteptând să se producă cine știe ce eveniment senzațional. „Probabil se străduiește să-și amintească ce s-

a întâmplat joi seara”, își zise Alexe și dădu să iasă, dar se opri, străfulgerat de o idee. Trase din mica bibliotecă, la întâmplare, un volum masiv (se nimeri să fie o carte de telefoane), îl cântări o secundă în palmă, apoi îl lăsă să cadă pe scaun, fără a-l scăpa din priviri pe Secăreanu. Zgomotul sec, exploziv, nu produse nicio reacție fizionomiei fostului anticar. Continua să spele ceștile, abulic, aplecat mult peste chiuvetă; o meșă din păru-i alb, încă bogat, îi atârna pe tâmpla stângă, unde se reliefa o vână sinuoasă.

„Poate m-am înșelat”, gândi maiorul, nereușind însă să înlăture definitiv senzația că bătrânul mimează un anume rol. Luă cartea de pe scaun, o puse dinadins în alt raft, între un teanc de reviste și un bibelou oribil, apoi ieși.

— Nu știam unde ați dispărut, spuse Rizeanu, care ședea pe canapeaua din hol și făcea niște însemnări pe marginea listei cu numele locatarilor. Îi vizităm și pe cei de la etaj?

— N-aș vrea să-i abordăm înainte de a cunoaște identitatea mortului văzut de Mironescu.

— Sunteți convins că nu fabulează?

— În profesia noastră, scepticismul e rudă bună cu prostia.

— O fi el rudă bună, dar nu în toate cazurile. M-ați sfătuit de câteva ori să nu mă încred orbește în probe prea evidente.

— De data asta, probele lipsesc cu desăvârșire.

— Hmm...

— Ce te frământă?

— Pentru a afla cine a fost ucis, trebuie să descoperim corpul victimei. Cum vom proceda? Doar n-o să ne apucăm să scotocim toată casa, acum, după ce au trecut aproape cinci zile de când Mironescu *a zărit picioarele unui mort*, care poate nici nu era mort. Făptașii au avut destul timp la dispoziție pentru a se descotorosi de cadavru... Aș vrea să-l cunosc și eu pe procurorul care va semna un mandat de percheziție în asemenea condiții, adică bazându-se numai

pe depozitia lui Mironescu.

— Ți-am spus, dovezile lipsesc. Iar necazul cel mare constă în faptul că urmele se răcesc pe măsură ce trece timpul. Deocamdată, ne retragem strategic. Presimt că ne vom mai întoarce aici. Hai! Ba nu, stai puțin!

Întredeschise încetișor ușa camerei lui Secăreanu. Bătrânul, întors, cu spatele, tocmai aranja cartea de telefon în raftul din care fusese scoasă prima dată de către maior.

Închise ușa, surâzând.

— E limpede, Secăreanu a auzit când am trântit cartea pe scaun. Plecarea, n-are rost să mai întârziem aici!

Și observând figura nedumerită a locotenentului, îi relată pe scurt conversația cu fostul anticar.

— Oare la ce-i folosește teatrul ăsta răsuflat? întrebă Rizeanu.

— Uneori, bătrânii au reacții ciudate, imprevizibile. Probabil toți locatarii sunt convinși că Secăreanu nu aude nici dacă-i tragi cu tunul la ureche. Și, în cazul acesta, discută nestingheriți în prezența lui, nu-și mai ascund secretele, iar el se distrează, cred, copios.

— Trebuie să știe o mulțime de lucruri despre vecini.

— Trebuie! Mai ales dacă luăm în considerație faptul că locuiește în această clădire de treizeci și patru de ani.

Ieșiră în curtea acoperită cu ciment peticit, străbătută de pârlăiașe cu apă noroioasă. Șoferul trase mașina în fața porții.

— Înapoi la sediu, mormăi maiorul, morocănos.

Înainte de a se instala lângă șofer, aruncă o privire iscoditoare asupra ferestrelor de pe fațada casei. Geamurile erau acoperite în întregime cu perdele de un galben murdar, nicăieri nu se observa nici cea mai mică mișcare, vreun semn ce l-ar fi putut îndemna să presupună că unul sau mai mulți locatari stau la pândă, urmărindu-i plecarea. Reteză cu dinții capătul unui trabuc, îl scuipă la marginea trotuarului și se lăsă pe speteaza banchetei cu

un oftat de nemulțumire. Rizeanu strănută vijelios, de două ori.

— Ești răcit cobză. Oprim la o farmacie, să-ți cumperi niște aspirine.

Dar când trecură prin dreptul restaurantului „Cotroceni” îi zise șoferului:

— Trage pe dreapta! Facem o haltă aici.

Doar trei clienți se aflau în local la acea oră: un bătrânel, care mesteca lent o friptură cam arsă, și două tinere care beau cafele și comentau cu animație filmul de la cinematograful învecinat.

Ocupară o masă mai retrasă, într-un colț.

— Eu am să iau o bere, hotărî maiorul. Mi s-a uscat cerul gurii, în camera lui Secăreanu era cald ca într-o baie de aburi. Pe dumneata te sfătuiesc să ceri o țuică fiartă. Este un bun remediu contra gripei. Să-ți pună și piper.

— Să-mi pună, bombăni locotenentul, încruntat.

Se crispa ori de câte ori maiorul i se adresa cu „dumneata”. Se considera nedreptățit, îl acapara senzația supărătoare că îi desparte o barieră de ne trecut, îi reveneau automat în gând apelativele întrebuintate de maior față de Răducanu; acestuia îi spunea „măi băiete”, „fiule”, „Sandule”, și întotdeauna îl tutuia, deși nu era cel mai vechi în serviciu. „De ce? Are o slăbiciune pentru Răducanu, își răspundea de fiecare dată, trebuie să descopăr eu într-o bună zi de ce îl protejează. Ei, la drept vorbind nu prea îl protejează, îl însărcinează cu muncile cele mai dificile, cele mai migăloase, care cer o răbdare ieșită din comun; poate asta-i place la Răducanu, răbdarea aproape inumană cu care este dotat, ceea ce nu se poate afirma despre Cristache și, mai ales, despre mine; eu n-am stofă de contabil, nu mă leg de chichițe...”

Sorbi din ceașca cu țuică, se înecă, fu scuturat de un acces de tuse.

— Vezi? se înveseli maiorul. Începe să-și facă efectul. Diseară, înainte de a te băga în pat, urmezi același

tratament. Doză dublă, bineînțeles. Combinată cu o frecție zdravănă.

— Amintiți-vă ce căldură a fost ieri, ca în toiul verii.

— Ieri... Ieri a fost duminică, o duminică frumoasă și nu numai atât. Habar n-aveam de existența lui Mironescu.

— Insistența lui mi s-a părut colosală. Dacă nu s-ar fi prezentat la noi, poate n-am fi aflat niciodată că în casa aceea s-a întâmplat ceva suspect.

— Mai curând sau mai târziu ni s-ar fi anunțat dispariția unei persoane. Și atunci... Aha!

Se ridică brusc de la masă și se apropie de vitrină pentru a privi strada. Rizeanu se uită și el, peste umăr. Dar nu reuși să-și dea seama ce anume trezise deodată interesul maiorului. Când acesta se întoarse, îl întrebă intrigat:

— Vă deranjează ceva?

— Nu... Mi-a venit o idee...

Se reazează și începu să bată toba cu arătătorul pe sticla de bere. Se întrerupse când în restaurant își făcură apariția trei bărbați îmbrăcați în salopete, care se instalară la masa din stânga intrării. Maiorul le scruta chipurile, le cântărea gesturile, acaparât de o intensă stare de încordare, pe care Rizeanu o intui imediat.

— Îi cunoașteți?

— Din vedere... Trebuie să schimb câteva cuvinte cu ei.

Se duse la masa lor, le arată legitimația, pe urmă se cufundară toți patru într-o discuție animată, cu glas scăzut. Locotenentul nu pricepea nimic din mimica și gesturile lor, avea impresia că asistă la o scenă de film mut, în care protagoniștii se mișcă și vorbesc fără să se audă vreun zgomot, era chiar ispitit, la fel ca într-o sală periferică de cinematograf, să bată din palme și să strige enervat: „Sonorul! S-a defectat sonorul!” Stătu ca pe ghimpi până se întoarse maiorul, care se trânti pe scaun cu un oftat de satisfacție, murmurând:

— E-n regulă, am reușit să-i conving.

Goli paharul cu bere, aprinse alt trabuc și continuă:

— Sunt muncitori la ICAB, au reparat conducta de apă din spatele casei în care locuiește Mironescu. Au terminat lucrarea, i-am văzut de la fereastră, în timp ce dumneata erai la demisol. Au astupat șanțul, au nivelat locul. Ei bine, i-am întrebat dacă nu cumva exista șanțul săptămâna trecută, în după-amiaza zilei de joi... când Mironescu a *zărit* mortul sub canapea.

— Ha! Vă imaginați că...

— De ce să nu-mi imaginez? N-am dreptul să abandonez o ipoteză atât de tentantă și totodată plauzibilă. Trebuie verificată, nu?

— Și? Ce răspuns v-au dat?

— Cel pe care îl bănuiam. Au început să sape șanțul în urmă cu două săptămâni, au executat bransamentul, apoi au fost trimiși în alt cartier, cum se întâmplă nu de puține ori... Cică era vorba de o lucrare mult mai urgentă. Înainte de a pleca, au aruncat un strat de pământ, cam de-o palmă, peste țeavă și au marcat locul cu un felinar; au revenit abia astăzi, pentru a astupa șanțul definitiv. Îți dai seama ce înseamnă acest lucru pentru noi?

— Îmi dau seama perfect de bine. Exista, în imediata vecinătate a casei, o ascunzătoare ideală pentru un corp neînsuflețit, o groapă parcă anume pregătită să primească un om decedat în condiții suspecte.

— I-am convins să se reîntoarcă și să sape din nou, până la nivelul conductei. (Înălță din umeri, stânjenit.) Firește, nu vor săpa degeaba, îi voi plăti.

— Sper că îmi veți permite să contribui și eu. Le-ați explicat ce credem noi că ar trebui să găsească acolo?

— Nu. Le-am îndrugat altceva.

— Ce anume? Oricum, e necesar să știu și eu.

— Alaltăieri noapte s-a comis o spargere la un atelier de ceasornicărie din cartier; am arestat hoțul astăzi, dar n-am descoperit prada; am fost informați că un individ, ale cărui semnalmente corespund cu cele ale arestatului, a fost *zărit* intrând în fundătură, în noaptea respectivă: presupunem

că a avut timp să ascundă în șanțul cu pricina obiectele furate. Sunt dornici să colaboreze, le face plăcere să se considere și ei puțin detectivi. Vei asista la săpături. Când vor ajunge aproape de conductă, să lucreze cu foarte mare grijă.

— Vom avea bătaie de cap cu procuratura.

— De ce? Nu procedăm la o deshumare ilegală, într-un cimitir. Verificăm doar o ipoteză... Ți-l trimit și pe Răducanu.

— Mă descurc și singur.

— Va da târcoale primprejur, vă ține sub observație fundătura, ferestrele casei și, în măsura posibilului, cele două intrări. Nu-i deloc exclus ca vreunul din locatari să se agite, să comită vreo nerozie când se va dumiri ce se petrece acolo, să se comporte în mod necugetat. Clar?

— Clar.

— Bun! Îmi telefonezi la sediu îndată ce obții un rezultat, pozitiv sau negativ. Pe Răducanu ți-l expediez rapid. Mută-te la masa icabiștilor. Spune-le niște bancuri până sosește Răducanu. Salut!

3

Biroul se încălzise, geamurile se aburiseră și fumul albăstrui de trabuc plutea dens în jurul fișetului. Maiorul se apucase să întocmească un raport, dar lucrul nu prea avansa. Nu izbutea să se concentreze, i se părea că frazele așternute pe hârtie ies neșlefuite, lipsite de conciziune. Se întrerupea deseori, se foia pe scaun, privea sumbru telefonul; sunase de două ori, și de fiecare dată nădăjduise că la celălalt capăt al firului va auzi vocea lui Rizeanu sau a lui Răducanu. Se gândea neîncetat că săpatul durează nepermis de mult, apoi se uita la ceas și încerca să se liniștească; trecuseră abia douăzeci de minute de când intrase în birou.

Telefonul sună iarăși.

— Da, maiorul Alexe la aparat.

— Rizeanu. Tovarășe maior, ați avut perfectă dreptate.

— Ce vorbești?!

— Bănuiala dumneavoastră s-a adeverit întru totul. Am descoperit în șanț cadavrul unui bărbat. Fără acte asupra lui:

— Niciun obiect care ar putea să ne ajute la identificare?

— Niciunul. Vom avea de luptat cu dificultăți serioase în această privință. Vă dați seama, a zăcut cinci zile în pământ. Fața e destul de alterată...

— Tocmai... la acest aspect reflectam și eu. Altceva?

— Haine obișnuite.

— Încălțăminte?

— Pantofi negri. Blacheul de la tocul stâng este mai tocit decât cel de la tocul pantofului drept.

— Îl pui pe Mironescu să se uite la pantofi.

— Am și trimis pe unul din muncitori să-l cheme. Sosiți imediat, nu?

— Nu...

Nu era dispus să privească un cadavru în descompunere; oricum, asemenea imagine n-avea să-i mai folosească la nimic; ceea ce îl interesa, era înfățișarea reală a individului îngropat în șanț, adevărata lui fizionomie; se gândea cu îngrijorare că va obține fotografia enigmaticului personaj, numai după lungi și anevoioase cercetări. Intuia că această anchetă se va deosebi categoric de toate celelalte, deoarece va fi nevoit să avanseze pe bâjbâite, cu prudență, fără a dispune, de astă dată, de ajutorul neprecupețit al aparatajului tehnico-științific la care apelează orice criminalist modern; da, va înainta pas cu pas pe cărări confuze, sinuoase.

— Nu vin... Te aștept la birou. Ia măsurile cuvenite. Anunță procuratura. Vreau să citesc cât mai curând raportul de autopsie medico-legală. Reamintește-i lui Răducanu să-mi respecte cu strictețe instrucțiunile. Atât!

Maiorul își proptise bărbia în podul palmei și-l privea fix pe locotenentul Rizeanu, care îi raporta descoperirea cadavrului, în timp ce Răducanu își aștepta rândul, lângă fereastră, urmărind cu coada ochiului șirurile de mașini din stradă.

— ...s-au ridicat probe de pământ pentru analiză, s-au executat măsurători, fotografii, schițe, s-a trimis mortul la Institutul medico-legal. Am discutat cu legistul Andreescu, am insistat să ne dea raportul cât mai repede cu putință. Mi-a promis că mâine dimineată, la prima oră, îl veți avea pe birou. În fine, Mironescu susține că pantofii pe care i-am arătat seamănă cu cei văzuți de el joi după-amiază. Cam asta-i tot, tovarășe maior.

— Ai făcut treabă bună. Să-l auzim pe Răducanu.

— Eu am patrulet prin preajmă, cum m-ați sfătuit, începu cu voce repezită Răducanu, am dat târcoale casei, observând, cercetând neîncetat ferestrele. Ferestrele orientate spre fundătură, pentru că ele mă interesau în primul rând; de la cele situate pe fațada clădirii nu se vedea reluarea lucrului la conductă, se putea constata numai sosirea atelierului-auto. La scurt timp după începerea săpăturilor, s-a ivit, venind dinspre oraș, un tip de vreo 50 de ani, șchiop, spătos. Căra o sacoșă cu niște borcane cu gem, probabil se întorcea de la Alimentară. L-am identificat ceva mai târziu, locuiește la etajul clădirii respective, se numește Șerbănoiu Justinian.

Făcu o pauză pentru a-și trage răsuflarea, apoi continuă:

— Se pune întrebarea următoare: ce căuta Șerbănoiu Justinian în fundătură?

— Venea acasă, bombăni Rizeanu.

— Ești cam tare de cap. Voi formula altfel întrebarea. De ce a ocolit fără rost, când în mod normal putea să ajungă mai repede acasă, intrând pe ușa din față, fără a mai înconjura clădirea?

— Da, spuse maiorul. Ai sesizat o inadvertență. Și care-i

răspunsul?

— Încă n-am niciun răspuns, dar merită să fie căutat.

— Poate individul a fost atras, în mod involuntar, de locul unde era ascuns corpul victimei, propuse Rizeanu. Presupun că voia să se convingă că totul este în ordine, că nimănui nu i-a trecut prin gând să redeschidă șanțul. Probabil a plecat la târguieli dis-de-dimineată, înainte de sosirea noastră, când atelierul-auto încă staționa în fundătură. Tot ceea ce dorea, era doar plecarea definitivă a muncitorilor de la ICAB. Și, la urma urmei, nu sunt de părere că este prea important să știm ce căuta omul acolo. Ca să mă exprim mai limpede, cred că e prea devreme pentru a afla răspunsul la întrebarea ta. Deocamdată, e cazul să ne preocupăm de aflarea identității victimei.

Alexe și Răducanu îl priveră uimiți, fără a-l contrazice; poate că tăcerea lor însemna o aprobare. Răducanu își continuă raportul, cu ton ceva mai moale:

— Vasăzică, tipul s-a oprit în loc, ca orice cetățean curios. S-a sprijinit cu ambele mâini în baston și a asistat vreo zece minute la săpături. N-aș afirma că s-a trădat prin vreun gest revelator, că s-a produs vreo schimbare în expresia feței, o tresărire cât de mică. Purta ochelari cu lentile fumurii, deci nu i-am putut vedea ochii. A schițat un salut și a întrebat cu o notă de iritare în glas: „Ce dracu’ mai căutați aici? Iar ne lăsați două săptămâni fără un strop de apă?” Unul dintre muncitori i-a spus că nu se va întâmpla nicio nenorocire, că nu se va mai întrerupe debitul apei. Niciun comentariu din partea lui Șerbănoiu, tăcere cu adevărat mormântală; continua să stea acolo, ușor încovoiat, parcă lipit de baston, fără să se miște, chiar abulic. Am deschis discuția, prefăcându-mă și eu interesat de reluarea lucrărilor. Șerbănoiu a mormăit două-trei cuvinte referitor la incompetența unor meseriași de la ICAB. Apoi a tăcut chitic. În zadar mi-am dat silința să-l atrag în discuție, mai degrabă aș fi convins un pește să-mi cânte o arie de operetă, decât să-l îndemn pe el să

vorbească. Lucrul avansa dificil, din cauza pământului foarte clisos lopețile trebuiau curățite mereu.

— Unde se plantase Rizeanu?

— În atelierul-auto, parcat la intrarea în fundătură. Supraveghea întreaga scenă prin geamul din spate al mașinii. Șerbănoiu n-a rămas acolo până în momentul descoperirii cadavrului. A lăsat impresia că își aduce deodată aminte de ceva, s-a uitat la ceas și a plecat agale, parcă împotriva voinței, indispus, aruncând priviri peste umăr. M-am luat după el, l-am zărit intrând în casă, pe ușa dinspre stradă. Am revenit în fundătură. La una din ferestrele de la etaj a apărut o bătrână obeză, cu două rânduri de guși. Stătea cu fața lipită de geam, probabil se instalase pe un scaun, semăna cu un manechin de ceară expus într-o vitrină; din când în când vorbea cu o persoană invizibilă pentru mine, aflată în spatele ei. Dacă aș fi avut alături un specialist, ca să poată desluși cuvintele de pe buzele bătrânei...

— Dacă, bombăni Rizeanu. De ce nu te-ai gândit dinainte la posibilitatea asta? Ne-ai fi scutit de multe necazuri, ne-ai fi oferit soluția problemei încă din prima zi a cercetărilor.

Răducanu își mușcă buzele, indispus de întrerupere, apoi relua către maior:

— Mi-am permis să fac unele însemnări pe marginea listei locatarilor. Locuiesc acolo șapte persoane. Pentru a ușura ancheta, propun să-i excludem pe Mironescu și pe nevastă-sa din cercul presupușilor vinovați. Mironescu s-a prezentat din proprie inițiativă la noi; ne-a adus la cunoștință prezența unui cadavru în casa aceea. Nevastă-sa, de asemenea, nu intră în discuție; alibiul ei poate fi verificat cu precizie. Și nici pe bătrânul Secăreanu nu mi-l imaginez lovind un om cu intenția de a-l ucide. Mai rămân, așadar, patru eventuali suspecți.

— Să văd și eu lista!

Se lăsă apoi pe speteaza scaunului și citi cu glas răspicat, înălțând sprâncenele:

DEMISOL

1. *Mironescu Andrei*, 62 ani, maestru instalator, pensionar. Descoperă un cadavru în seara zilei de joi, sub canapeaua din hol.

2. *Mironescu Saveta*, 49 ani. Soția lui Mironescu Andrei, încasatoare ITB; conform declarației scrise a soțului, era plecată la serviciu în seara respectivă; în perioada 1946-1955 a fost servitoarea familiei Șerbănoiu.

PARTER

3. *Secăreanu Pavel*, 34 ani, fost anticar. De ani de zile se prefăcea a fi surd; ar putea furniza informații prețioase despre ceilalți locatari. Conform propriei declarații verbale, era acasă în seara zilei de joi. A auzit zgomot de pași deasupra camerei sale, în dormitorul soților Șerbănoiu; pe Justinian l-a văzut ieșind pe poartă, deci presupune că soția acestuia trebuie să fi fost cea care umbla prin cameră.

4. *Focșa Titina*, 48 ani, profesoară de matematici. A fost căsătorită cu Șerbănoiu Justinian, de care a divorțat în urmă cu trei ani. Conform spuselor lui Secăreanu. Se afla acasă în seara zilei de joi.

ETAJ

5. *Șerbănoiu Justinian*, 43 ani, fost avocat, fost contabil, fost achizitor; actualmente se îndeletnicește cu confecționarea de obiecte din materiale plastice, gablonțuri, mărtișoare, etc.;

6. *Șerbănoiu Aurelia*, 34 ani, soția lui Justinian, de profesie coafeză, în prezent fără serviciu: în relații foarte proaste cu Focșa Titina, cu care se ceartă deseori. Conform declarației de azi a lui Mironescu. Declarație

verbală și evazivă, Șerbănoiu Aurelia s-ar fi aflat acasă în seara respectivă.

7. *Șerbănoiu Dana*, 67 ani, mama lui Justinian. Fără ocupație, fostă proprietară a casei. Conform spuselor lui Secăreanu și Mironescu trebuie să fi fost acasă în seara zilei de joi. Asistă de la fereastră la efectuarea săpăturilor ce au dat la iveală cadavrul unui bărbat necunoscut.

Maiorul se scărpină în creștetul capului și-l privi lung pe Răducanu.

— M-ai cam năucit! Cum naiba ai reușit să culegi informațiile astea?

— Din păcate, unele sunt incomplete, iar altele nu sunt definitive. N-am prea dispus de timp. Am stat de vorbă, în fugă, cu octogenarul care face pe surdul. Am uitat să adaug la însemnări că Șerbănoiu Dana coboară din ce în ce mai rar la parter, fiind suferindă. De ieșit din casă, nu mai iese de multă vreme.

— I s-a dezlegat limba moșului.

— Mă avertizase Rizeanu că omul aude la fel de bine ca și noi.

— Bun... Să rezumăm situația. Joi, în intervalul de timp când este posibil să se fi comis omorul, se găseau în imobil patru persoane: Focșa Titina, Secăreanu Miron, Șerbănoiu Aurelia și Șerbănoiu Dana.

— Îl puneți la socoteală și pe Secăreanu? se miră locotenentul Răducanu.

— Îl pun. Și acum, lămurește-mă ce înțelegi prin declarație evazivă?

— Adică nu-i categorică.

— A văzut-o Mironescu pe soția lui Șerbănoiu în casă, sau n-a văzut-o?

— Cică în momentele când alergia spre telefonul public, după ce tocmai trecuse de poartă, a întors capul și i s-a părut că cineva trage perdeaua de la fereastra soților Șerbănoiu. Din pricina asta a și alunecat pe gheață, pentru că o secundă sau două n-a mai fost atent unde calcă.

— Se poate afirma că declarația lui este *categoric* evazivă. În camera unde a zărit fluturarea perdelei se putea găsi oricare dintre cele trei persoane care locuiesc la etaj. Cine?

— Probabil coafeza, deoarece și Secăreanu i-a recunoscut pașii în dormitorul situat deasupra.

Urmă o scurtă tăcere, maiorul reaprinse trabucul, Rizeanu își plimbă palma pe pielea lucioasă a capului, iar Răducanu se scotoci prin buzunare, fără a căuta ceva anume.

— Ce părere aveți de posibilitatea unui accident? Întrebă Rizeanu. Un pas greșit, pierderea echilibrului, rostogolirea pe treptele foarte abrupte, apoi decesul instantaneu, datorat unei puternice fracturi de craniu...

Răducanu se uită la Rizeanu cu ironie și răspunse:

— Resping ipoteza ta. De ce a fost neapărat necesar să dispară cadavrul, adică să fie ascuns? Pentru că descoperirea identității victimei ne putea îndruma către existența unei corelații între victimă și unul sau mai mulți locatari din acel imobil. Așa se pune problema. Am dreptate, tovarășe maior?

— Știu eu? Anumiți indivizi, cum știm din practica noastră, se feresc ca de foc de intervenția organelor de miliție în viața lor particulară. E posibil ca cercetările noastre să nu ducă chiar la un asasinat, dar e probabil să ducă spre o altă infracțiune, comisă de vreun locatar. Ceea ce mă irită este cu totul altceva.

Risipi deasupra biroului un nor gros de fum, îl secționă cu o mișcare rapidă a palmei și reluă încruntat:

— Cum dracu' de nu ni s-a anunțat nicio dispariție de persoană în ultimele zile?

Rizeanu vorbi mai mult pentru sine:

— Poate insul nostru era un singuratic, fără familie. Poate din cauza profesiei se deplasa deseori prin alte orașe, lipsea în mod curent de-acasă, mai mult sau mai puțin timp, iar aceste absențe păreau absolut normale.

Vecinii, prietenii, colegii lui n-au deocamdată niciun motiv de îngrijorare.

— Poate, zise Răducanu nu prea convins. Totuși... Când absentezi dintr-un loc, trebuie să fii prezent într-altul. Și atunci, persoanele cu care urmează să te întâlnești în al doilea loc îți observă neapărat lipsa. Nu?

Maiorul stinse trabucul și se ridică, morocănos.

— M-am săturat de presupuneri...

Îmbracă scurta de piele, puse bascul pe cap și se îndreptă către ușă.

— Ne vedem mâine. Vom studia procesul-verbal al legistului, apoi vom încerca să dezlegăm tainele casei Șerbănoiu...

Dimineața de martie filtra o lumină incertă prin ferestrele biroului în care se găseau cei trei anchetatori. Cerul era mai estompat decât în ajun, nori groși de culoarea gresiei alergau spre apus, și din stradă urcau zgomotele intense ale circulației. Maiorul Alexe recitea a treia oară procesul-verbal de necropsie, plimbând pe deasupra rândurilor dactilografiate trabucul pe care uitase să-l mai aprindă. În picioare, cu brațele încrucișate pe piept, cu pleoapele plecate, Răducanu părea gata-gata să ațipească; impresie înșelătoare, pentru că mintea-i scormonea cu încordare datele cazului. Rizeanu răsufla greoi, din cauza guturaiului, și-și tampona mereu mustața cu o batistă impregnată cu lavandă.

Maiorul împinse cu un gest lent, către marginea biroului, procesul-verbal.

— Deloc încurajator... Citiți-l și voi, eu m-am lămurit buștean. De astă dată legistul Andreescu s-a arătat extrem de avar cu concluziile.

Cei doi locotenenți aplecară capetele simultan, iar Răducanu începu să citească încet, cu voce monotonă:

— Moartea se datorează unei fracturi craniene... rana a fost produsă fie prin căderea neașteptată a victimei, fie

prin lovirea cu un obiect de lemn, o bătă, un ciocan etc...

Rizeanu rosti cu satisfacție:

— Ce vă spuneam ieri? Există și posibilitatea accidentului.

Alexe încuviință cu o vagă înclinare a capului, iar Răducanu își arată dinții de parcă ar fi voit să muște și ripostă:

— Lasă-te păgubaș! Crima putea fi comisă nu numai prin lovirea cu un obiect de lemn, ci și prin îmbrâncirea viitoarei victime pe scări. Ai terminat de citit ultima pagină? Bun! Să trecem la anexe... Mai întâi fotografia. Oricât de corect au făcut toaleta feței cei de la Institutul medico-legal, aspectul ei n-are să-i prea încânte pe colegii noștri de la Evidența populației. Și acum, semnalmente: înălțimea 1,78 m., ochi albaștri, frunte lată, nas acvilin, păr alb; început de calviție la tâmpile, vârsta aproximativă 45-50 ani. Mde, cum s-ar spune, caută acul în carul cu fân!

— Să publicăm fotografia în Informația Bucureștiului, însoțită de semnalmente, propuse Rizeanu.

Răducanu zâmbi condescendent, de parcă tocmai auzise că i se pregătește o farsă de prost gust.

— Nicio brânză! Zeci, chiar sute de cetățeni binevoitori își vor aduce aminte, că au, sau au avut printre cunoștințele lor un tip cu ochi albaștri, păr alb, și așa mai departe...

— Nu se știe niciodată de unde sare iepurele.

— Slăbește-mă cu zicătorile! Ai devenit tare înțelept în ultima vreme... Mai curând tatuajul ne poate ajuta la stabilirea identității victimei.

— Fostul tatuaj, preciză Alexe. Sunt vizibile două linii scurte și niște fragmente de litere, plasate pe antebrațul drept; între ele, un spațiu gol, adică o cicatrice cu a vechime de 10-15 ani, după cum apreciază legistul. Se poate trage concluzia că omului nostru nu i-a mai plăcut tatuajul și l-a șters cu un bisturiu. Poți să spui cum ai să-l identifici?

— Aăă... păi...

— Am înțeles, nu poți să-mi spui.

Rizeanu jubila. Răducanu îi aruncă o privire furioasă.

— Nici hainele, continuă maiorul, nu ne îndreaptă pe o pistă serioasă. Veșminte de serie, ce se găsesc de vânzare la orice magazin de confecții. Încălțăminte la fel. Nimic revelator nici printre obiectele găsite în buzunare. Un briceag cu plăsele, în formă de pește, un pix, o batistă oarecare, un ceas de mână marca Vostok, suma de 235 lei, în bancnote, plus șase monezi de un leu.

— Nu i s-au luat banii și ceasul, murmură Rizeanu.

— I s-au luat doar actele și probabil unele obiecte ce puteau să conducă spre identificarea cadavrului. Imposibil să nu fi avut vreun act asupra lui...

Înălță din umeri, schiță cu trabucul în aer un început de spirală și reluă:

— Tovarășe locotenent Rizeanu, îți revine sarcina să iei legătura cu serviciul de Evidența populației. Iar tu, Răducane, mă însoțești la casa Șerbănoiu.

„Din nou i s-a adresat cu *tu* lui Răducanu”, gândi Rizeanu. Oftă și spuse:

— Aș vrea să mai studiez fotografia antebrațului drept.

Maiorul i-o înmână, fără a emite vreun comentariu, iar Răducanu se strâmbă. Părând gata să rostească: „Ei, dacă n-ai altceva mai bun de făcut...”

4

„Totuși, poate sare iepurele de undeva”, reflectă Rizeanu plimbând lupa puternică deasupra fotografiei. În partea de jos, către încheietura pumnului, se distinge un fragment de linie roșie, sinuoasă, iar în partea de sus, aproape de cot, buclele superioare a două litere distanțate, albastre, rămase acolo ca printr-o minune, scăpate de sub scalpul ce tăia epiderma; prima și ultima literă dintr-un

cuvânt... sau dintr-un șir de cuvinte... Mai degrabă dintr-un singur cuvânt... Buclele puteau să provină de la cinci majuscule: C, G, O, Q, S...

„Tâmpenie, mă holbez degeaba la rămășițele astea afurisite de litere. N-am să ghicesc niciodată ce scria deasupra tatuajului.”

Își aduse aminte de pasiunea căpitanului Prodan, care lucra la Arhivă și care colecționa într-un album desenele tatuajelor mai deosebite, laborioase, intens colorate; publicase un studiu într-o revistă de criminalistică din străinătate, intitulat „Psihologia infractorilor tatuati.”

Ridică receptorul și formă numărul arhivei. Află că Prodan ieșise pe ușă în urmă cu câteva minute, dar putea fi găsit în biroul maiorului Conciu.

Șovăi câteva momente, gândindu-se că nici căpitanul Prodan, cât era el de priceput, n-avea cum să scoată mai mult din restul acela infim de tatuaj, apoi introduse totuși fotografia într-un plic și porni grăbit în căutarea lui.

Îl găsi în anticamera lui Conciu; discuta cu secretara, care îl asculta distrată, continuând să bată la mașină cu o repeziciune fantastică.

— Pe mine mă cauți? se interesă Prodan. Mă pregătesc să plec în concediu...

Părea un turist provincial, rătăcit datorită cine știe cărei întâmplări prin birourile miliției. Peste costumul cafeniu purta un trenchi de un crem imaculat și de umăr îi atârna aparatul de fotografiat.

— Nu vă rețin... Vreau să vă uitați la niște poze. Ce ziceți, ați mai întâlnit așa ceva?

Căpitanul examinează îndelung fotografiile, întâi pe cea a victimei, apoi pe cea a tatuajului. Rosti cu imens regret:

— Nu... Dar sunt în stare să afirm cu precizie de nouăzeci și cinci la sută că prima literă trebuie să fie un „G”. Interesant, foarte interesant. Cine-i tipul?

— Tocmai asta aș dori să aflu și eu.

— Lasă-mi fotografia tatuajului, am s-o mai studiez

acasă.

— Măcar de-ar ieși ceva...

— Poate iese. Nu se știe niciodată de unde sare iepurele!

— Hmm... Am neplăcuta senzație că nu va sări de nicăieri. Ce faceți, mai întârziați aici?

— Schimb câteva cuvinte cu maiorul Conciu. Are un client înăuntru. Mi-a promis că nu se va întinde la taclale cu el.

Clientul tocmai ieșea, executând temeneli largi în prag. Era Butunoiu Marian, zis „Profesorul”.

— Ți s-a făcut dor de noi? îl întrebă căpitanul, în treacăt.

Hoțul de buzunare se opri brusc, ciocnindu-se de plutonierul care îl însoțea; părea derutat, probabil încerca să-și amintească numele civilului care i se adresase; în clipa următoare zâmbi cu toată gura, mimând încântarea, de parcă ar fi întâlnit un prieten drag, pe care nu-l mai văzuse din copilărie.

— Să trăiți, domnule Prodan! Eu... sunt într-o situație cam...

— Cam obișnuită. Mai mult la răcoare decât la căldură.

Rizeanu strănută cu forță, de două ori, aplecându-se de mijloc; fotografiile îi scăpară din mână, risipindu-se sub biroul secretarei. „Profesorul” se grăbi să le culeagă, le privi câteva momente, încruntat, apoi le restituî locotenentului.

Cât timp rămase Rizeanu acolo, dus pe gânduri, nemișcat, cu plicul la subsuoară? Zece secunde? Douăzeci? Se dezmetici complet când strănută iarăși, cu și mai multă putere. Butunoiu plecase condus de plutonier, căpitanul intrase în biroul lui Conciu, și el continua să stea nemișcat, respirând greoi, auzind ca prin vis țâcănitul mașinii de scris, obsedat de *fulgerul* ce străbătuse ochii „Profesorului” în momentul când zărise fotografia victimei.

Părăsi încăperea, uitând să mai salute. La capătul culoarului îi ajunse din urmă pe plutonier și pe Butunoiu; îi spuse plutonierului să-l aducă pe Butunoiu la Judiciar.

Iar acum îl avea în fața biroului pe Butunoiu, îi scruta pungile de sub ochi, uitătura furișă; își curbaseră spinarea, voia parcă să se facă mai scund, să treacă neobservat.

— Nu înțeleg ce caut eu aici, se lamentă hoțul.

Nu-i vorbi, continuă să-l scruteze, sumbru. Butunoiu se foi pe scaun, și în colțul sting al gurii i se formă un rictus nervos.

— Am mâinile nepătate, să moară mama dacă am împuns eu vreodată cu șişul, m-am ferit ca de dracu' de...

— Uită-te cu cea mai mare atenție la fotografia asta.

— Vă pierdeți timpul de pomană cu mine, dom' șef...

— Ți-am spus să te uiți cu atenție la fotografie.

— Mă uit, sigur că mă uit, doar nu mă costă nimic.

— Așa. Și acum, îți mai dau un sfat. Gândește-te bine înainte de a vorbi. Unde și când l-ai mai întâlnit?

— Păi... Dumneavoastră aveți nevoie de date exacte... eu... n-am niciun interes să vă mint...

— Îmi pierd răbdarea!

— Parcă l-am mai văzut cândva...

— Atunci dă-i drumul, nu aștepta invitație specială.

— A dat ortul popii, nu-i așa? Se vede din avion că-i pozat după ce a mierlit-o... Eu lucrez curat, mi-e groază de sânge, știți și dumneavoastră, întrebați-l și pe domnul Alexe. Ehe! Dacă nici dânsul nu mă cunoaște... Pe mine să nu mă băgați în belea, vă rog în genunchi...

Se lăsă în genunchi în fața biroului, împreunându-și palmele la piept.

— Ridică-te și lasă teatrul!

— De ce să vă mint? Mutra lui îmi aduce aminte de cineva... A, vă previn, nu vă bizuiți pe memoria mea, poate mă înșel, tipul la care mă gândesc purta barbă și era mult mai tânăr. Normal! Au trecut niște ani de-atunci... Dacă greșesc, o să ziceți că eu sunt de vină.

Nu-l mai zori, îi întinse pachetul de țigări, îi oferii și foc. Butunoiu începu să se calmeze, trase primul fum, adânc, cu voluptate, îl expiră zgomotos pe nări, se instalează mai

comod pe scaun.

— N-aș vrea să mă luați pe mine la rost dacă...

— S-auzim!

— Seamănă cu un tip pe care l-am cunoscut la Bușteni, prin 50, sau 51. Era pe toamnă, făceam praf niște lovele în stațiune, mă aciuisem pe lângă Căminul Alpin, în gazdă la o văduvioară. Coaptă bine, dar încă în putere...

— Fără înflorituri!

— Mă rog, cum doriți, am vrut să intru în atmosferă. Am dus-o într-o seară la cinema, am scos-o în lume, cum s-ar zice... Pe scaunul dinaintea mea ședea un găligan, parcă dracul îl îndemnase să-și aleagă tocmai locul ăla; îmi suceam gâtul, nu puteam să urmăresc filmul, un film cu Jean Gabin, eu dau oricât să văd un film cu Jean Gabin, e pasiunea mea... Cum vă spuneam, imbecilul din fața mea n-avea astâmpăr, parcă-i intrase un ac în c... Pardon! Se mișca mereu, când la dreapta, când la stânga, și eu după el. L-am rugat frumos, în șoaptă, să stea liniștit. Degeaba! Își pusese trenciul pe speteaza scaunului. Am întins mâna încetișor, am pipăit trenciul. Las că ți-o coc eu, mi-am zis. De...!

Oftă și înghiți în sec.

— Nu lucrez niciodată când sunt într-o stațiune. Pauză totală, de refacere. Am vrut să mă răzbun, pe ochii mei, s-a întâmplat să calc regula pentru prima și ultima dată. Am pescuit un portmoneu din buzunarul interior al trenciului... Curată plească! Putea să-l umfle și un copil de cinci ani. L-am făcut imediat pe numele meu. La sfârșitul filmului, când s-au aprins luminile, omul a îmbrăcat trenciul și odată s-a îngălbenit. L-am văzut cum cască gura, poate avea intenția să strige, dar n-a făcut-o. S-a întors rânjind, s-a benoclat la femeia de care vă spuneam, la mine și la cel din dreapta mea. Avea o privire... Aproape că-mi venea să scot portmoneul și să-l arunc, parcă mă frigea...

Se întrerupse, scutură țigara în scrumieră, cu delicatețe, și rămase cu ochii pironiți pe fereastra din spatele

locotenentului.

— Ei? îl îndemnă Rizeanu.

— M-am îndreptat către ieșire, purtat de valul mulțimii. Pe găligan l-am pierdut. Mă liniștisem, eram sigur că a pus cruce portmoneului... Da de unde! Doar când am ajuns pe trotuar mi-am dat seama că nu era chiar atât de tâmpit cum sperasem eu.

— Adică?

— Profitase de înghesuială, operase cu o îndemânare nemaipomenită, mă ușurase total și rapid, îmi cărase portmoneul meu, portmoneul lui, țigările, pieptenele, batista și... o să râdeți, îmi luase și ceasul de la mână! Asemenea afront n-am pățit de când mama m-a făcut! Ședeam acolo prostit, mi se muiaseră picioarele, înjuram ca un turbat și Nineta, da, mi-am adus aminte acum, Nineta o chema pe văduvă, se holba la mine și nu știa ce m-a apucat... Cum să nu turbezi când îți dai seama că ai rămas fără niciun ban în buzunar?

— Te-ai întrebat vreodată ce simt oamenii pe care îi jefuiești tu?

— Eu... știți...

— Știu, n-ai avut în viața ta muștrări de conștiință. Dacă ai fi avut, ai fi devenit demult om cinstit. Continuă!

— Găliganul nu o întinsese, cum credeam eu... Mă aștepta, l-am recunoscut după statură, pentru că era întuneric... N-aveam cum să-l scap, m-am repezit la el, am dat să-l pocnesc... S-a ferit și m-a prins de încheieturile mâinilor, avea niște degete de oțel, parcă mă prinsese într-o menghină. Și mi-a șuierat la ureche: „Dobitocule, îți scot și izmenele de pe tine fără să simți nimic! Pe mine mă buzunărești tu?!” Mă rog, ce s-o mai lungesc, până la urmă i-a trecut supărarea, mi-a dat înapoi tot ce-mi luase, afară de portmoneul lui, bineînțeles. Și, ca să-i dovedesc că sunt domn, că nu-i port pică, l-am invitat să bea niște șprițuri; avea Nineta o damigeană de Crâmpoșie. I-am făcut niște scamatorii cu monezi, mi-a arătat și el câteva, cu cărțile de

joc. N-am ce zice, al dracului de dibaci, putea să înfunde orice prestidigitator. Vă rog să mă credeți, mă pricep la chestii din astea. Ne-am despărțit în zori și de-atunci nu l-am mai văzut niciodată.

— Cum îl chema?

— Mi-a spus numai numele mic, dar l-am uitat, cum să nu-l uit, au trecut atâția ani. Poate că...

Oftă iarăși, trăgând cu coada ochiului la pachetul de țigări de pe birou. Rizeanu îi făcu semn să mai ia o țigară.

— Nu ți-a spus cu ce se ocupă? Unde locuiește? Dacă are familie?

— Nimic... Bag mâna în foc că nu era zulitor.

— Să n-o bagi degeaba..

— A, nu, unul ca el nu se ocupa cu... Hmm! Și nici localnic nu era, pentru că l-ar fi recunoscut Nineta. Poate venise cu treburi, poate își petrecea concediul acolo. A naibii iuteală de mână mai avea! După ce m-a lăsat tablou cu ultima scamatorie, o chestie complicată pe care n-am reușit s-o descurc nici până în ziua de azi, a zis că un singur tip o mai poate executa la noi în țară, unul Fane Panaramă, circar de meserie. De la el o învățase... Altceva nu mai știu, să-mi damblagească mâna dacă v-am ascuns ceva, eu colaborez întotdeauna cu organele, spun tot, întrebați-l și pe dom' maior, dumnealui mă cunoaște de când...

— Lasă, am înțeles.

— Acu', poate puneți o vorbă bună pentru mine la...

— Ce vorbă? Aud că ai fost prins în flagrant delict, în plus, ești ditamai recidivistul!

După ce rămase singur, scoase dintr-un sertar al biroului o carte de telefon și începu să o răsfoiască, murmurând:

— Va sări iepurele mai curând decât speram...

Șerbănoiu Aurelia afișa o energie ostentativă, se deplasa mereu între pat și vitrina din partea opusă a încăperii, netezea cuvertura, aranja ceștile din vitrină și din când în când se uita în treacăt la maior, așezat pe un taburet incomod, tapisat cu mătase albastră. De altfel, culoarea dominantă a camerei era albastrul, un albastru stins, crepuscular din cauza luminii mohorâte ce pătrundea prin fereastra de la capătul patului. Maiorul avea strania senzație că îl înconjoară valuri vâscoase de cerneală albastră, totul era albastru, cuvertura, draperiile, covorul, tapiseria, desenele ceștilor, chiar și capotul interlocutoarei.

În fine, coafeza se decise parcă împotriva voinței să-și acorde un răgaz, se lăsă să cadă cu un oftat pe marginea patului, își sprijini bărbia în căușul palmei și clipi de câteva ori, părând epuizată.

— V-am întrebat dacă erați acasă joi după-amiază, repetă Alexe încet, monoton.

— Aăăă... Joi spuneți?

— Exact. Joi.

— Să mă gândesc puțin, să-mi iau un punct de reper. Vasăzică, luni m-am dus în Drumul Taberei, la o prietenă care mi-a promis că-mi face rost de serviciu, iar marți... Aăăă... marți m-a trimis Justin, adică bărbatu-meu, să ridic un colet de la poștă...

— Ce fel de colet?

— I-a expediat cineva, de la Timișoara, niște material plastic de culoarea jadului. O imitație destul de reușită. Justin lucrează la domiciliu, are autorizație, să nu credeți că n-are acte. Trebuie să-și câștige și el pâinea, nu? Dacă vreți să-i vedeți atelierul...

Se ridică, împinse ușa ce dădea într-o cameră îngustă și-l invită pe maior, cu un gest curtenitor, să intre...

Alexe nu se clinti de pe taburet, aruncă o privire fugară

către încăperea botezată „atelier”, zări un strung mic, un banc de lucru pe care sclipeau niște gablonțuri. De fapt, rezervase pentru mai târziu, când avea să discute a cu fostul avocat, vizitarea atelierului, acum îl interesa doar alibiul Aureliei Șerbănoiu.

— Pot să închid? E curent, casa asta-i ca o hrubă, cum deschizi o fereastră sau o ușă, te trezești cât ai bate din palme cu un guturai. Cum vă spuneam...

Trânti ușa, se reazează pe pat și uită să mai tragă de poalele capotului, care se desfăcură dând la iveală un genunchi ascuțit, poros.

— Ce spuneam?

— Luni ați fost la o prietenă care locuiește în Drumul Taberei, iar marți ați ridicat un colet de la poștă.

— Chiar așa. Toate astea s-au întâmplat numai după-amiaza; eu nu ies aproape niciodată dimineata, rămân acasă și gospodăresc, fac de mâncare, curățenie, cel mult mă reped până la Alimentara din colț. Joi... Joi m-am dus la o vecină să o coafez, o actriță de la Estradă, dacă vreți să vorbiți cu ea, poate să vă confirme că nu mint. Uite, am să-i dau telefon.

Săltă de pe noptieră o păpușă imensă cu crinolină albăstrie, sub care se afla aparatul, formă un număr, schimbă două-trei replici scurte, apoi întinse receptorul, și maiorul se convinse că joi, de la orele 14 până la 20, Aurelia Șerbănoiu se găsisse într-adevăr în locuința actriței.

— Vedeți? N-aveam niciun interes să vă mint. Toată povestea asta este pur și simplu o nerozie cât carul, noi n-avem niciun amestec cu mortul pe care l-ați scos ieri dimineată din șanț. Știu cum ați ajuns că ne bănuieți, intriga a pornit de la gargarisitul de Mironescu. Vă rog să mă iertați, mi-aș permite să vă dau un sfat, să nu mi-o luați în nume de rău.

— Ascult.

— Mironescu ne urăște. În plus, suferă de mania persecuției, își închipuie că vrem noi, familia Șerbănoiu,

să-l evacuem din cămăruțele alea nenorocite de la demisol!
De unde și până unde. A scos el tâmpenia că aş fi fost eu
acasă joi după-amiază?

— Nu numai el...

— Formidabil! Cine m-a văzut aici?

— Nu v-a văzut, ci v-a auzit vecinul de la parter, cel care
locuiește exact sub această cameră. A auzit zgomote de
pași deasupra, și atunci...

— Gata, am înțeles! Ce mai hahaleră! Să se ia da mână
cu Mironescu. Mă rog, n-am nimic de împărțit cu el dar
moșul este cretin complet și surd tun.

— Are auzul la fel de întreg ca și dumneavoastră.

— Nu glumiți?

— Deloc.

— Aaa! Asta chiar că nu mi-aș fi închipuit-o!

Rămase cu gura căscată și-și propti pumnii în șolduri

— În cazul asta... ne spionează de multă vreme, și noi
habar nu avem. Îi urlam în ureche, gesticulam ca niște
caraghioși, îi scriam bilețele ca să înțeleagă mai bine. Ce
farsă stupidă! Ce meschinărie! A dat în mintea copiilor,
altfel nu-și explică de ce îl distrează teatrul asta răsuflat...
Oricum, sper că nu mai există nicio îndoială în privința
absenței mele.

— Dar zgomote de pași s-au auzit. Cine a intrat aici?
Soțul dumneavoastră, soacra, un musafir...?

— Doar soacră-mea a rămas acasă. În camera ei, firește.
Se deplasează din ce în ce mai dificil, suferă de o artrită
foarte avansată, nu-i arde ei de plimbări. Joi a înfruntat o
criză, i se umflaseră picioarele; zăcea în pat, abia se putea
mișca. Pe urmă, dacă mă gândesc bine, ce să caute aici? Îi
lăsasem totul la îndemână, medicamentele, compotul...

— Poate a vorbit la telefon. După câte am înțeles, acesta
este unicul aparat din casă.

— Unicul. Mă rog, n-aveți decât să o întrebați, să vă
faceți datoria, să nu rămâneți cu impresia că... Nu, hotărât
n-avea cu cine să discute la telefon. Poate a format cineva

un număr greșit, poate a sunat minute întregi, și ea s-a ridicat din pat, crezând că noi suntem chemați. Spuneți de un musafir... Joi n-a venit nimeni în vizită, vă garantez. Iar Justin ieșise cu zece minute înaintea mea, avea niște treburi în oraș, o chestiune care nu suferea amânare.

— Mai folosește altcineva telefonul? Mă refer la ceilalți locatari.

— Secăreanu nu-l folosește pentru că este surd, adică era. Mironescu nu ne mai calcă pragul de vreun an, de când i-a murit cățelul. Ar mai fi nevastă-sa... Da, ea ne roagă uneori să-i permitem să vorbească cu niște rude din Buftea. Dar săptămâna trecută ea a lucrat în tura de după-amiază, deci n-a putut intra aici.

— Dar profesoara de matematici?

— Titina? (Bătu din palme și izbucni într-un hohot de râs strident.) Asta-i bună, zău că-i bună! Ha-ha-ha! Soacră-mea i-a interzis să mai urce la etaj. Cu matracuca aia nu întreținem niciun fel de relații, nici măcar nu ne salutăm. Pe cuvântul meu, ar fi capabilă să ne înfigă un cuțit în spate, sau să ne toarne șoricioaică în mâncare. Păi ce credea ea, că Justin o să-i mai facă ochi dulci după ce s-au despărțit? Ah, nu mai scăpăm odată de ea...

— Vă incomodează?

— Bineînțeles că ne incomodează. Vă dați seama, mai ales pe mine mă irită faptul că se află prin preajmă, că îi văd când mi-e lumea mai dragă mutra ei acră, vicleană, dușmănoasă, când știu de ce intrigi este în stare. Am impresia că e gata să dea foc casei, să facă orice, numai să se răzbune pe noi, pe familia Șerbănoiu. După divorț, s-a mutat într-o cameră de la parter, temporar. A promis că se va muta peste o lună, cel mult două, în alt cartier. N-a plecat nici până în ziua de azi, stă ca un ghimpe doar pentru a ne face nouă viața amară.

Alexe schiță un gest de compasiune și se pregăti să iasă, dar tocmai atunci sună telefonul. Aurelia Șerbănoiu se grăbi să ridice receptorul.

— Pe dumneavoastră vă caută, anunță ea, contrariată.

— Pe mine?!

Recunosc cu greu glasul locotenentului Rizeanu. Suna înfundat din pricina guturaiului, dar poate și emoția îl făcea să se exprime repezit, aproape cu poticniri.

— M-ați înțeles? Mai sunteți pe fir?

— Mai sunt. Te felicit. Mă întorc la sediu într-o jumătate de oră.

Soția lui Șerbănoiu îl privi cu ochii mijiți, încordată, neliniștită, străduindu-se parcă să-i ghicească gândurile.

— Dacă nu mai aveți nevoie de mine... Mă cam grăbesc, aș dori să plec în oraș. În privința mea v-ați lămurit, n-am fost acasă joi după-amiază, deci...

— N-ați fost. Vreau să stau de vorbă și cu mama soțului dumneavoastră.

— Vă conduc, să sperăm că nu-i deranjăm odihna.

Bătrâna dormita într-un jilt transformat în fotoliu rulant. Bărbia aplecată pe piept scotea în evidență două rânduri de guși enorme, flasce, pudrate din belșug, iar nasul coroiat părea un lucios semn de întrebare, înfipt în mijlocul obrazilor puhavi. Mâna stângă îi atârna peste rezemătoare, iar cea dreaptă strângea în poală o pereche de ochelari cu ramă de baga. Clipi surprinsă când noră-sa o bătu încetișor pe umăr.

— Ce-i? Am ațipit...

Nu ațipise, se prefăcea, prea devenise deodată conștientă de ceea ce se petrece în jurul ei; cu siguranță că pândise sosirea maiorului, mimând oboseala, senilitatea, indiferența. Ochii îi sclipeau iscoditor în spatele ochelarilor pe care tocmai îi fixa pe după ureche cu mișcări molatice, nesigure.

— S-a întâmplat vreo nenorocire, Aurico? Împinge-mi fotoliul lângă sobă. Așaa... Ooof! Mi-au înțepenit picioarele, diseară să-mi faci neapărat o frecție. Ce vrea dânsul? Dacă ați venit pentru butelie, să știți că m-am

răzgândit, n-o mai vând.

— N-a venit pentru butelie, mamă, explică noră-sa cu răbdare, dânsul este ofițer de miliție, ar dori să...

— Înțeleg, nu te mai bâlbâi atâta. Bine, lasă-ne singuri.

— Atunci, plec...

— Du-te! Și să te întorci devreme, n-am chef să te aștept până la miezul nopții.

Coafeza deschise gura, apoi o închise fără a pronunța vreun cuvânt. Îndreptă pledul de pe genunchii soacrei și execută o plecăciune largă din prag.

Bătrâna se strâmbă în urma ei.

— Uite aici am ajuns! Ditamai avocatul mi-a adus în casă o frizeriță de mahala... Mai bine lua o chelneriță, era mai câștigat. În fine, îmi închipui că nu vă interesează necazurile mele. Ce doriți? Tot pentru fantasmagoria aia a lui Mironescu ați venit? De când a ieșit la pensie s-a ținut de-a binelea, visează cai verzi pe pereți.

— Din păcate, de astă dată n-a visat. Sesizarea lui s-a adevărit în întregime, a fost descoperit un mort în șanțul din fundătură.

— Și ce-mi pasă mie?! Doar nu vă imaginați că l-am omorât eu. Nu am putere să ucid nici măcar o muscă.

— Nu-mi imaginez nimic ce v-ar putea leza cinstea. Am nevoie de câteva informații.

— Tare mi-e teamă că veți fi crunt dezamăgit. Sunt mamă de avocat, mă mai pricep și eu oleacă la legi, știu că sunt datoare să spun tot ce știu, dar n-am ce vă spune. Am un singur răspuns, clar și scurt: nu știu nimic, n-am văzut nimic. Mă refer, bineînțeles, la mortul ăla, care ar fi zăcut sub bancheta din hol. A început să-mi cam fie lehamite de bazaconiile lui Mironescu!

Alexe se căută prin buzunare cu gesturi dinadins lente, scoase fotografia victimei și o plasă brusc în dreptul ochelarilor bătrânei.

— Îl cunoașteți? L-ați mai întâlnit undeva?

Bătrâna molfăi de două-trei ori, străduindu-se parcă să

mestece o hrană grețoasă pe care stomacul o respingea categoric.

— Fiți bun și dați-mi ochelarii de pe noptieră. Da, aceia. Sunt pentru citit. Cu ăștia de pe nas nu văd de-aproape. Aha!...

Continuă să molfăie.

— Nu... Figura lui nu-mi spune nimic. Cine-i?

Nu-i răspunse. Însăși întrebarea denota interesul Danei Șerbănoiu pentru mersul anchetei; se considera, desigur, la adăpost de orice bănuială atâta vreme cât n-avea să fie cunoscută identitatea victimei. Totuși, nu reușise să se stăpânească perfect, o infimă crispare a colțurilor gurii și o vagă înălțare a sprâncenelor îl îndemnară pe maior să presupună că bătrânei nu-i era complet străin mortul descoperit în șanț.

— Ați fost acasă săptămâna trecută, în după-amiaza zilei de joi?

— Am fost, nici n-am intenția să susțin că n-am fost. Nu sunteți primul care îmi puneți această întrebare, a mai trecut pe aici un milițian.

— Ați auzit vreun zgomot neobișnuit la parter? Ați văzut pe cineva transportând un colet către șanț?

— Nu m-am mișcat din pat. În ziua aceea m-au chinuit niște dureri insuportabile, nu eram atentă la ceea ce se petrece prin vecini.

— Cine se mai afla în casă?

— Nu știu... Probabil Secăreanu. Posibil să mai fi fost și altcineva. N-am veleități de portăreasă, nu stau la ușă să-i pândesc pe colocatari. De ani de zile n-am mai coborât la parter. Lucrul acesta vi-l poate confirma oricare vecin. Mă deplasez din ce în ce mai greu, din pricina artritei. Când am să mai ies în curte, am să ies cu picioarele înainte. Nu-mi fac iluzii, asta-i situația, m-am împăcat demult cu soarta. Pentru mine, senectutea nu conține nimic frumos. Prin câte am trecut eu...

— Când s-a întors din oraș fiul dumneavoastră?

— Pe la orele zece seara. Și, dacă vă interesează, a plecat pe la prânz.

— Ați zărit-o pe fosta dumneavoastră noră în cursul acelei după-amiezi?

— Nici n-aveam cum s-o zăresc, deoarece nu m-am urnit din pat. O văd uneori când stau la fereastră: venind sau plecând... Atâta tot! În rest, cred că sunteți informat.

Scoase ochelarii, îi șterse cu colțul pledului, meticulos, în timp ce pe față i se răspândea o expresie de viclenie.

— În rest, o ignor cu desăvârșire. Am sperat mereu să se mute. Speranță deșartă! Se pare că a renunțat la ideea de a ne părăsi. Mă rog, nu avem ce-i face, nu o putem alunga cu forța. Vă dați seama, pentru Aurica este extrem de dezagreabil să se izbească de ea când i-e lumea mai dragă. Odată, erau cât pe-acți să se ia la păruială, a trebuit să sară Justin între ele, să le despartă.

— Când?

— Anul trecut, prin luna iulie... Are vreo importanță data exactă?

— N-are.

— Ca să fiu sinceră, nici cu Aurica nu mi-e rușine, n-a rămas datoră cu vreo replică.

I se aprinse un zâmbet de satisfacție în privire, de parcă amintirea certurilor dintre cele două femei ar fi încântat-o la culme.

— Oho! Are un vocabular când se înfierbântă!... Ceea ce nu-mi convine deloc, absolut deloc, este faptul că Titina...

Se întrerupse, de parcă ar fi realizat deodată că începuse să alunece pe o pantă primejdioasă.

— Ce nu vă convine la fosta dumneavoastră noră?

— Păi... îi cam place să calce strâmb, să... Nu, nimic, în definitiv puțin mă interesează purtarea ei. Vă previn dinainte, când veți discuta cu ea va folosi toate mijloacele pentru a ne denigra. Să nu vă lăsați influențat.

— Voi sta de vorbă și cu dânsa.

— Va trebui să mai așteptați. Deocamdată lipsește din

București, e plecată într-o excursie. În străinătate! E - ca să fiu sinceră, nici cu Aurica nu mi-e rușine să se recăsătorească. Nu se uită nici dracu' la mutra ei de cal. Aș vrea să-l văd și eu pe bărbatul care ar suporta-o mai mult de două-trei luni. De când lipsește, am avut parte și noi de liniște...

„Dacă poate fi numită liniște fapta care s-a petrecut aici în urmă cu câteva zile, gândi maiorul, atunci nu mai știu eu pe ce lume trăiesc...”

— Mă apucă groaza când mă gândesc că se va întoarce. Iarăși vor începe insultele, certurile, intrigile. Va trebui să ne hotărâm s-o dăm în judecată, să curmăm o dată pentru totdeauna situația asta insuportabilă.

— Când se întoarce în țară?

— Probabil joi. O excursie cu durata de o săptămână. Of!

Și, pentru a-i da maiorului de înțeles că n-o interesează viața fostei nurori, emise încă un oftat, lăsă capul pe rezemătoarea jilțului și începu să sforăie încetișor.

6

În drum spre sediu, Răducanu îi raportă convorbirea purtată cu fostul anticar. Bătrânul se arătase mai prudent decât prima dată, mai temător, se baricadase în spatele unui mutism aproape de nezdruncinat, se ferise să comenteze comportamentul vecinilor.

— A retractat declarația cu privire la zgomotele auzite în camera de alături, ocupată de Focșa Titina. Apreciază că s-a înșelat. Afirmatia de astăzi mi se pare plauzibilă, întrucât profesoara a părăsit Bucureștiul în dimineața zilei de joi. E plecată într-o excursie colectivă organizată de O.N.T., în Cehoslovacia.

— Am aflat.

— Deci o persoană în minus pe lista suspectilor prezumtivi. Am impresia că încetul cu încetul îi vom

elimina și pe ceilalți locatari. Și aș îndrăzni să afirm că acest lucru nu ne va ușura sarcina. Dimpotrivă!

— Să presupunem un moment că Secăreanu nu s-a înșelat și că în locuința vecinei lui se găsea într-adevăr o persoană. Dar nu asasinul...

— Atunci cine?

— Pune-ți mintea la contribuție.

Răducanu își țuguie buzele, ca un copil bosumflat, dar în secunde următoare pe față i se ivi un zâmbet de uimire.

— Nu cumva celălalt personaj al tragediei? Victima?

— E posibil, nu?

— O idee ispititoare, dar în același timp și trăsnită. În cazul acesta...

— Să nu ne pripim. A apărut un element surprinzător cu privire la identitatea mortului. Rizeanu n-a stat degeaba, s-a întrecut pe sine, a reușit să găsească o persoană care l-a cunoscut pe omul de sub canapea.

— Când se înverșunează el...

Pricop Ștefan, zis Fane Panaramă, decedase în urmă cu doi ani din pricina unui cancer pulmonar.

— Fuma ca un apucat, câte 120 de Mărăsești fără filtru, îi hârâia pieptul, tușea până se învinețea și tot nu lăsa țigara din mână. În ultima vreme se trezea în toiul nopții, ieșea în antreu și fuma pe furiș, să nu-l văd eu, se vaită cu voce ciudat de ascuțită soția defunctului Pricop.

În ciuda căldurii înăbușitoare ce domnea în cămăruța al cărei tavan putea fi atins cu palma, femeia purta în jurul gâtului și al umerilor un șal de mătase, pe care era imprimat un talmeș-balmeș de desene viu colorate, cabalistice; nasul coroiat, trandafiriu, și rochia violetă o făceau să semene cu o uriașă pasăre exotică, rătăcită pe meleaguri polare.

— Vă uitați la șalul meu? Vă place?

Maiorul surâse cu bunăvoință, încercând să-și mascheze iritarea; îl obseda gândul că pierdea timpul zadarnic, că n-

avea să afle prea curând identitatea victimei.

— Mi l-a dăruit un admirator, în '36. În tinerețe am fost magiciană, cu firmă, în regulă, „Între viață și moarte”, lângă mahalaua „Trei Calici” din Iași. Ghiceam în cărți, în cafea, în globul de cristal, câștigam o groază de parale, se înghesuiau mitocanii să-și afle soarta. Basme! Tare naivi și neștiutori erau oamenii pe atunci... Vindeam *elixirul dragostei* și tot soiul de leacuri. Și arătam ca Greta Garbo, se băteau unii în cuțite pentru mine, dar niciunul nu mă cerea de nevastă. Se temeau de farmece, de vrăji... Aiureli! Mare succes am avut ca ghicitoare! E de-ajuns să-i spui clientului de la bun început că în curând îi va pica un „dar de bani” și cu șmecheria asta îl dai gata... Țasta-i tot secretul nostru, ascultați-mă pe mine, am experiență, nu glumă... Colindam și bâlciurile. Pe Fane l-am cunoscut la Vaslui, alerga cu motocicletă la Zidul Morții. Ce elegant era! Ziceai că-i artist, nu circar... Semăna leit cu unul de la Hollywood, un actor care juca în filme cu pirați... Ehe, curajul și prestanța lui Fane... Într-o seară, a intrat în cortul meu și n-a mai vrut să plece. Uite așa!

— Era și prestidigitator?

— Învățase o mulțime de trucuri nostime de la un italian. Făcea și jonglerii, destul de reușite. Ar fi putut să ajungă departe, să evolueze în marile circuri... Acu' ce să mai zic, fie-i țărâna ușoară! Alcoolul l-a nenorocit, bea zilnic câte un litru de rom, îl sorbea ca pe apa de izvor. Ani de zile n-a suferit de nicio boală, pe urmă au început să-i slăbească reflexele, să-i tremure mâinile, să i se tulbure vederea. Vă dați seama, asta era fatal pentru meseria lui periculoasă. Avea rezistența unui cal de povară, era făcut să trăiască o sută de ani, dar parcă îl mâna necuratul de la spate, se distrugea picătură cu picătură... Cum așa fi putut eu să-l împiedic? Am să vă arăt niște poze, să vedeți și dumneavoastră ce bărbat arătos era...

Răscoli cu gesturi febrile într-un sertar, scoase un album gros, cu coperti scorojite, îl deschise și îl întinse maiorului:

— Uite, ăsta era Fane! Ce părere aveți? Un munte de om, nu?

O fotografie sepia, ștearsă de vreme, reprezenta un tip mărunțel, stând în picioare pe șaua unei motociclete, cu brațele desfăcute ca niște aripi. Fața îi era acoperită aproape în întregime de ochelari.

— Nu era formidabil?

— Ba, da...

— Asta-i de la Călimănești, după ce ne-am cunutat, astalaltă de la Turnu Severin, unde închiriasem și o baracă de tir...

Maiorul își făcea vânt cu batista, încurcat, neștiind cum să mai scape de avalanșa cuvintelor. Femeia își șterse iute, cu capătul șalului, o lacrimă ce-i aluneca pe obraz.

— Vă țin de vorbă și poate dumneavoastră aveți treburi importante de rezolvat. Dacă vă pot ajuta cu ceva...

— Puteți.

Dădu la iveală fotografia mortului, fără a-și pune totuși prea mari speranțe în memoria văduvei.

— Nu l-am întâlnit niciodată. Ar trebui să-l cunosc?

— L-a cunoscut soțul dumneavoastră, cu mulți ani în urmă. Nu-i exclus ca pe vremea aceea să fi avut un tatuaj pe antebrațul drept.

— Un tatuaj? Parcă amănuntul acesta îmi aduce aminte de cineva...

Maiorul încetă să-și mai facă vânt, încremeni cu batista ridicată la înălțimea frunții, neîndrăznind nici să respire, pândind cu încordare reacția femeii.

— Nu sunt foarte sigură, păstrez o rezervă. Nu seamănă deloc cu cel din fotografie, pe vremea când l-am cunoscut noi abia îi mijise mustața.

— Încercați să vă amintiți când și în ce împrejurări l-ați întâlnit.

— Era prin '42, sau '43... Nu mai țin minte chiar exact... A stat cu noi un sezon; fugise de-acasă, mi se pare că era în ultima clasă de liceu. L-am găsit într-o dimineată la ușa

vagonului, zgribulit, înfometat. L-am chemat înăuntru, i-am dat de mâncare. Nu o duceam nici noi prea strălucit. În anul acela vindeam bilete de papagal la Luna Park. Băiatul ne-a plăcut de la bun început. Dezghețat, sprinten la minte. Fane îl îndrăgise, avea intenția să-l înfieze... Îmi aduc aminte de el pentru că tocmai atunci își făcuse tatuajul, adică la vreo lună după ce a venit la noi. Aveam un vecin, un fost ocnaș care ținea Roata Norocului și care se pricepea la tatuaje. Habar n-am ce i-o fi trecut prin cap băiatului! Într-o zi și-a suflecat mâneca și ne-a arătat tatuajul. Fane l-a certat, i-a spus că numai tâlharii se înseamnă pe corp.

— Ce reprezenta tatuajul?

— O corabie cu pânze, plutind pe valuri, iar deasupra catargelor două cuvinte străine. Zicea că vrea să colinde oceanele, citea mereu cărți cu exploratori... A dispărut la începutul primăverii, când a încolțit iarba, și de-atunci nu l-am mai întâlnit.

— Cum îl chema?

— La asta mă gândeam și eu acuma. A trecut atâta timp! Avea un nume... ceva în legătură cu... cu...

— Cu ce?

— Ceva legat de albine, de albinărit... Deh, am îmbătrânit și eu, nu mai am mintea de altădată... Trebuie să-mi aduc aminte!

Își pipăi șalul, de parcă ar fi vrut să se asigure că nu i-a alunecat.

— Mi se pare că... Aha! Cum se numește locul unde se formează fagurii?

— Stup.

— Nu, n-am nimerit-o. Altfel... Suntem pe-aproape, în orice caz. Să mai căutăm... Locul unde cresc albinele, locul în care sunt așezați stupii.

— Prisacă?

— Asta-i! Bravo! Prisăcaru îl chema, Prisăcaru Costin. Băiat minunat, n-am ce-i reproșa, ne atașasem de el, nu

crâcnea, puteai să-l pui la orice corvoadă. Un singur lucru ne-a necăjit, faptul că ne-a părăsit pe neașteptate, fără să-și ia rămas bun. Mă rog, vremuri afurisite, în plin război, fiecare căuta să tragă spuza pe turta lui, să se descurce cum poate, că nu te ajuta nimeni dacă nu dădeai din coate. Și lumea noastră, a circarilor, a fost întotdeauna o lume a dracului de amarnică.

Se întrerupse pentru a-și trage răsuflarea, pipăindu-și din nou șalul. Maiorul profită de ocazie, își puse bascul pe cap, se apropie de ușă.

— Vă grăbiți? M-am luat cu vorba, nu v-am oferit nici măcar o afinată. Lui Fane îi plăcea, el...

— Mă cam grăbesc. Vă mulțumesc pentru informație.

— Numai să vă fie de folos.

— De mare folos!

Primăvara se instala cu o încetineală exasperantă, seara și dimineața sufla un vânt înțepător, peste zi cădea cu intermitențe o ploaie rece, mărunță, cernută parcă printr-o sită foarte deasă.

Maiorul Alexe străbătea Cișmigiul aproape pustiu, pășea agale, cu mâinile înfundate în buzunarele pardesiului, gândindu-se la persoanele implicate în cazul Prisăcaru. Se opri un moment la adăpostul unui pom pentru a-și aprinde trabucul, apoi continuă drumul către ieșirea dinspre Schitu Măgureanu, recapitulând etapele anchetei. Își punea oarecare speranțe în întoarcerea din excursie a profesoarei Focșa Titina, singura persoană pe care încă nu o audiasse.

Trecuse o săptămână de când Mironescu văzuse mortul în holul casei. Cercetările avansaseră lent, greoi, singura parte mulțumitoare era faptul că în prezent deținea o imagine reală a victimei, îi cunoștea caracterul și obiceiurile, poseda câteva fotografii recente.

Așadar, Prisăcaru Costin fusese inginer, lucrase la un Institut de proiectări, locuise într-o garsonieră proprietate personală, situată într-un bloc din vecinătatea gării Titan,

bloc dat în folosință la sfârșitul anului trecut; cu patru zile înaintea morții își luase concediul de odihnă, concediu ce trebuia să dureze o lună; cei din bloc se dovediseră destul de zgârciți în aprecieri, poate datorită faptului că erau de curând vecini; îl cunoșteau prea puțin pe inginerul Prisăcaru, îl întâlneau uneori pe palier sau în lift, se salutau ceremonios, „bună ziua” și atât. În schimb, colegii de la Institut se luau la întrecere în a furniza aprecieri ample, elogioase, din cuvintele lor reieșea că Prisăcaru fusese un bărbat inteligent, vesel, cutezător, impetuos, întreprinzător...

Își aminti unele fragmente de declarații.

Niculescu Cristina, laborantă: *„Înainte de a pleca în concediu a scos o cutiuță și mi-a arătat două verighete; mi-a spus că a alergat prin tot orașul până le-a obținut; m-a sărutat pe obraji, era fericit, mi-a promis că mă va invita neapărat la nuntă. Tovarăș excelent...”*

Zorleanu Matei, șef de lucrări: *„Era de o conștiinciozitate deosebită, înțelegea să respecte cu strictețe angajamentele luate; avea un fel de a se purta încât era aproape cu neputință să nu-l îndrăgești, se purta în mod egal cu toți angajații, indiferent de funcția pe care o dețin ei; și încă ceva, un lucru pe care nimeni din Institut nu-l poate contesta: era foarte bine pregătit din punct de vedere profesional, se ținea la curent cu cea mai mică noutate din domeniul nostru; în ceea ce mă privește, nu de puține ori am apelat la cunoștințele lui...”*

Mitroi Eugen, inginer: *„Am fost colegi de facultate, aș putea spune că datorită insistențelor mele s-a hotărât să lucreze aici. Era mai în vârstă decât mine, a intrat la facultate cu opt ani mai târziu decât ar fi fost normal, adică nu imediat după absolvirea liceului. Fiind orfan de ambii părinți, a avut o copilărie nefericită, încărcată de privațiuni. În tinerețe practicasе câteva meserii, se pricepea la zidărie, mecanică auto, tâmplărie... Se pare că a lucrat și la un circ, în adolescență. Era dotat cu o putere*

colosală de muncă, și poate această calitate l-a salvat de la o cădere psihică, pentru că acum câțiva ani i s-a întâmplat o nenorocire, i-au pierit soția și copilul în cutremurul de la 4 martie²... L-am ajutat toți, firește, să depășească această criză sufletească. Ne întâlneam uneori în afara serviciului, am petrecut împreună două revelioane. De curând găsisse o viitoare tovarășă de viață, urma să se recăsătorească. Nu mi-a mărturisit nimic despre noua aleasă, zicea că îmi pregătește o surpriză...”

Ce căutase inginerul Prisăcaru în casa Șerbănoiu? Datorită cărui motiv își găsisse moartea acolo, când, în mod aparent, nu exista nicio legătură între el și ceilalți locatari?

Așteptă să treacă un tramvai, traversă strada, se strecură indispus printre umbrelele pietonilor, îndreptându-se către Piața Kogălniceanu.

Își aminti fără mare plăcere ultima vizită efectuată la casa Șerbănoiu. Pe fostul anticar îl găsisse cufundat într-o tăcere silnică, aproape într-o stare de depresiune nervoasă, refuzând orice declarație. Mironescu se dovedise la fel de înverșunat ca în prima zi, împotriva vecinilor de la etaj, continuase să susțină că „trebuie să aibă ei un amestec în moartea insului de sub canapea”. Din păcate, nu era în stare să prezinte probe în sprijinul afirmațiilor sale. În fine, Șerbănoiu Justinian se arătase în primele minute docil, de o bunăvoință umilă, dar treptat devenise ironic, chiar obraznic, întrebase cu un ton sarcastic de ce îi sâcâie miliția numai pe ei, de ce nu vine cu probe dacă are impresia că s-a petrecut „ceva necurat” în casa lor.

Ajunse în stația de troleibuz. Ploaia încetase, vântul răbufnea în pale tăioase, pe cerul sticlos alergau nori murdari. Cumpără un ziar de la chioșcul alăturat, dar nu apucă să-l despătorească, pentru că tocmai sosea troleibuzul 86, supraaglomerat. Izbucni o ceartă ridicolă între două femei, încurajată cu satisfacție de un grup de călători. Coborî dincolo de Podul Cotroceni, cu hainele

² 1977.

răvășite, cu un nasture lipsă. Voi să intre la restaurantul de peste drum, să bea o cafea, apoi se răzgândi. Nu avea timp de pierdut, trebuia să ajungă la casa Șerbănoiu înainte de a se întoarce din excursie Focșa Titina.

7

Se instalase pe un scaun scund, cam incomod, lângă ficusul cu frunze strălucitoare.

Citise ziarul de la un capăt la celălalt și fumase două trabucuri, unul după altul. Începea să-i dea târcoale iritarea, fiind ușor îngrijorat din cauza întârzierii profesoarei. Conform aprecierilor lui, ar fi trebuit să sosească de o jumătate de oră.

„Poate era cazul s-o întâmpin la liceu, poate s-a dus acolo mai întâi. Nu, greșesc, n-avea ce să caute la serviciu, astăzi nu are ore. În mod normal, trebuie să vină direct acasă...”

Prin fereastra de alături se vedea fundătura pustie, măturată de rafale de vânt. Făcu câțiva pași pentru a se mai dezmoți, se lăsă să cadă pe scaun, scoase ziarul din buzunar și parcurse iarăși cu privirea, distrat, anunțurile de la „Mica publicitate”. Auzi deschizându-se o ușă în spatele său, dar nu se întoarse, schiță numai o mică strâmbătură. În răstimpul de când aștepta în holul parterului se obișnuise cu toate zgomotele dimprejur, le învățase pe de rost, recunoștea din primul moment pașii fiecărui locatar. Acum era Secăreanu, ieșise din cameră, umbla la frigiderul defect doar pentru a-și face de lucru.

Toți luaseră act de prezența sa, și probabil unii se întrebau ce mai caută, de ce stă țintuit pe scaun și nu se interesează de nimeni și de nimic. După primele minute apăruse bătrâna Șerbănoiu; pași târșâiți, greoi, ce nu se puteau confunda cu ai celorlalți locatari, și răsuflarea icnită, punctată de văicăreli prelungi, de gemete, o văzuse

apoi aplecată peste balustradă, cercetându-l cu ochii mijii:

— Aveți nevoie de ceva? Pe mine mă căutați?

— Nu...

La scurt timp după retragerea ei, coborâse Justinian, cărând o găleată cu gunoi; traversase holul fără să pronunțe vreun cuvânt, dar la întoarcere se opri brusc pe prima treaptă, schimbând găleata goală dintr-o mână într-alta; mimase deodată surprinderea, de parcă abia în acea clipă ar fi remarcat prezența maiorului.

— Nu vă supărați... Pot să vă întreb ceva?

— Întrebați-mă.

— Aș avea niște treburi în oraș. Îmi îngăduiți să ies?

— De ce nu? Sunteți liber, nu vă reține nimeni.

— N-aș vrea să credeți că mă sustrag de la...

— De la ce?

Nu răspunsese, tăiase aerul cu palma, înălțase din umeri și urcase gârbovit, preocupat. După două-trei minute izbucnise o ceartă într-una din camerele de la etaj, probabil în cea situată în dreptul scării; din păcate, nu se distingeau cuvintele, se auzea doar o rostogolire rapidă de silabe, ca o bandă de magnetofon pusă greșit, de-a-ndoaselea; vocea ascuțită a Aureliei, cu accente de isterie, întretăiată uneori de glasul bolovănos al lui Justinian. Fusese ispitit să urce tiptil, să tragă cu urechea la ușă. Nu o făcuse. Nu din teamă de ridicol, ci pentru că începea să bănuie motivul gâlcevei dintre cei doi soți.

Mai târziu se ivise și Aurelia, zâmbitoare, fredonând o arie săltăreată, mișcându-se cu dezinvoltură, schițând chiar câțiva pași de dans; nepieptănată, cu cearcăne pronunțate, cu o pată roșie pe obrazul stâng - urma recentă a unei palme, fără îndoială. În colțul gurii îi atârna o țigară stinsă, fumată pe jumătate.

— Aveți un foc?

Îi întinsese cutia de chibrituri, tăcut, impasibil.

— Mulțumesc. Nu vă plictisiți? Pe mine mă calcă pe nervi vremea asta. Măcar de-ar ploua zdravăn, simt că

înnnebunesc când mă uit pe fereastră și văd cum țârâie de dimineața până seara. Nu doriți să jucați o partidă de table?

— Nu.

— Păcat. Pfuui...!

Mai pufnise de câteva ori, pe diverse tonuri, aruncase o privire furioasă către fundătură, netezindu-și capotul peste sâni, apoi se retrăsese.

Apăruse desigur și Secăreanu, deschisese frigiderul, pusese în el un teanc de ziare jerpelite, trăgând cu coada ochiului spre maior; privirile îi alunecau, parcă se temea să nu fie interpelat, gesturile îi erau furișe. Nici Mironescu nu se lăsase prea mult așteptat, urcase șontâc-șontâc de la demisol, echipat cu un trenchi caraghios de strâmt, agitând în aer o umbreluță viu colorată.

— Aici erați? Nu mai rezist să stau închis în casă. Aveți cumva nevoie de mine?

— Nu.

— Hmm... Ar fi mai bine să nu ies chiar acum. Am să dau o raită diseară, poate încetează ploaia până atunci.

— Poate...

Și acum rămăsese din nou singur în holul sumbru, în care mirosul acriu-dulceag de ceară de parchet, de acid fenic și de colonie ieftină fusese repede înlocuit cu mirosul mult mai persistent al fumului de trabuc; în holul mobilat cu două scaune, un frigider defect, o măsuță, un ficus, un raft gol... și o canapea. Doar n-avea să uite tocmai *faimoasa* canapea, care jucase un rol important în drama ce se desfășurase cu o săptămână în urmă. Cunoștea fiecare obiect pe dinafară, putea să închidă ochii și să spună cu precizie în ce loc este situat, ce dimensiuni are, ce culoare...

Alți pași.

Pașii necunoscuți ai unei persoane care urca treptele în formă de evantai din fața intrării principale.

Nu se clinti de pe scaun, nici măcar nu întoarse capul

către ușa pe care bănuia că în secunde următoare avea să intre profesoara de matematici; continuă să stea cu coatele proptite de pervazul ferestrei, cu genunchii lipiți de zid, privind acoperișurile din fundătură, peste care se cernea cu monotonie ploaia mărunță, sâcâitoare.

Auzi pocnetul ușii, foșnetul unui balonzaid, un strănut. Se ridică, împinse scaunul la o parte, se răsuci încet, grav, aproape cu solemnitate, și se uită la femeia care în momentul acela depunea o geantă de voiaj pe canapea; era scundă, eterică, se mișca unduitor, cu grația unei balerine.

— Bine ați venit! Trebuie să discut cu dumneavoastră. Mă numesc Alexe, sunt maior de miliție.

Îi arată legitimația, pândindu-i cu atenție reacțiile.

— Să discutați cu mine? Sper că... N-am avut niciodată necazuri cu miliția.

Își manifestase surprinderea doar printr-o ușoară arcuire a sprâncenelor. Și nu părea, deloc speriată, îl privea direct în față, cu seninătate.

— Dacă e vorba de o chestiune personală, v-aș ruga să aveți puțină răbdare, până reușim să intrăm în cameră. Am pierdut cheia, tocmai voiam să-l chem pe tovarășul Mironescu să vină cu niște scule, să forțeze broasca. Aici, cum să vă spun...

Înălță din umeri și reluă cu voce scăzută:

— În hol nu se poate discuta fără martori. Am niște vecini extrem de curioși.

De fapt, explicațiile se dovedeau inutile; vecinii începeau să-și facă apariția, parcă pentru a-i adevăra spusele; ochii octogenarului Secăreanu sclipeau lângă canatul ușii întredeschise, cei trei membri ai familiei Șerbănoiu se aplecau peste balustradă, avizi, cu trăsăturile încordate, iar Mironescu suia scara de la demisol, grăbit, mormăind.

— Vedeți, murmură profesoara, pereții au urechi, totul se știe în casa asta...

— Văd.

— Abia aștept să mă odihnesc, să dorm. A fost o excursie

minunată, dar și teribil de obositoare. Un ritm infernal. Am vizitat câte un oraș în fiecare zi...

Se întoarse spre Mironescu, dădu mâna cu el, îl rugă să încerce să-i deschidă ușa, apoi, când fostul maestru instalator reveni purtând sub braț o trusă cu scule, îl întreabă intrigată:

— Ce-ați pățit? Observ că șchiopătați.

— Am glezna fracturată, am alunecat pe gheață. În ziua când...

Se întrerupse, sesizând nemulțumirea maiorului, exprimată printr-o înfruntare și printr-un semn discret făcut cu mâna, peste umărul profesoarei; își dresе vocea și rosti privind în podea:

— Ghinion, am călcat pe bucățica de gheață de lângă poartă.

Scoase din trusă o șurubelniță, un patent, câteva șperacle, se apucă să lucreze cu gesturi domoale; uneori se oprea, își ștergea sudoarea de pe frunte cu latul palmei, bombănea, părând iritat de tăcerea din jur. O tăcere aproape palpabilă, apăsătoare, încărcată de tensiune, de prevestiri...

— S-a făcut! Broasca s-a stricat, vă sfătuiesc să cumpărați alta.

— Din moment ce-am pierdut cheia, oricum o schimbam. Îți rămân îndatorată. Spune-i soției dumitale că n-am uitat-o, i-am adus un mic cadou. Intrați, tovarășe maior, luați loc. Vai de mine. Așa ceva nu-i posibil!

— Ce s-a întâmplat?

— Au murit peștișorii din acvariu. Și doar l-am rugat pe...

Își îndreptă privirea, involuntar, către măsuta de lângă pat. Se uită și Alexe într-acolo și văzu fotografia defunctului inginer Prisăcaru, încadrată într-o ramă frumoasă de argint.

— Cum ați pierdut cheia?

— Am pierdut-o și gata! De fapt are vreo importanță

răspunsul meu?

— Foarte mare importanță.

— Atunci... mă rog, n-am de ascuns cine știe ce taină. Joia trecută, înainte de a porni în excursie, m-am întâlnit în oraș cu logodnicul meu, cu Costin Prisăcaru. I-am dat cheia camerei, l-am rugat să treacă zilnic pe aici, să hrănească peștișorii. Sper că nu s-a supărat pe mine.

— De ce să se supere?

— Ne-am cam certat, i-am spus, deși nu era cazul, că mă decepționează firea lui nestatornică. Trebuia să mergem împreună în Cehoslovacia, plănuisem excursia aceasta încă de anul trecut, își luase și Costin concediu, dar cu două zile înainte de plecare s-a răzgândit, n-a mai vrut să mă însoțească. M-am simțit dintr-o dată ridicolă, am avut impresia că nu mă mai prețuiește, că... În fine, nu m-am putut stăpâni. Mi-am pierdut calmul, i-am aruncat în față câteva cuvinte cam tari și...

— Ce motiv a invocat pentru a nu mai pleca în excursie?

— Un motiv destul de firesc, destul de serios, dorea să rămână acasă pentru a termina invenția la care lucrează de ani de zile. Îi venise o idee neașteptată, voia să o pună imediat în aplicare, să facă ultimele desene. N-am avut încotro, am plecat fără el. În sinea mea i-am dat dreptate, știam că invenția îl obsedează, că este o chestiune deosebit de importantă, că își va realiza visul vieții lui. Îl ajutasem și eu la câteva calcule. Totuși, nu m-am putut abține să nu-i declar pe un ton ritos că mă simt caraghioasă plecând singură. Până la urmă ne-am împăcat, era și normal să ne împăcăm. Am stabilit să mă întâmpine astăzi în Gara de Nord. Să-mi înapoieze cheia, însă n-a venit. Mă mir, este un om foarte punctual, foarte meticulos, n-a întârziat niciodată la întâlniri. Mă rog, îmi închipui că a trebuit să meargă la Institut. Acasă nu este, i-am telefonat și n-a răspuns.

— A mai fost vreodată în locuința dumneavoastră?

— Niciodată. Am evitat dinadins orice discuție cu vecinii,

cu cei de la etaj, bineînțeles. Fostul meu soț folosește orice ocazie pentru a mă ponegri. Aurelia a trimis nenumărate anonime injurioase la minister, la liceu, așa că... m-am ferit să...

— Înțeleg. Cu părere de rău, trebuie să vă anunț că inginerul Prisăcaru Costin nu mai trăiește.

Își mușcă buzele, dându-și seama prea târziu că ar fi fost dator să i-o spună altfel, pe ocolite, să o pregătească treptat.

— Nu-i adevărat!

— Ba da. Din păcate. A venit aici, după ce ați plecat în excursie, probabil cu intenția de a da de mâncare peștilor. Și...

Se întrerupse oftând, neștiind cum să mai continue.

— Vă rog să nu-mi ascundeți nimic.

— Nu vă ascund. Vecinul de la demisol, bătrânul Mironescu. A descoperit un fapt ce i s-a părut suspect...

Îi reproduse cu exactitate sesizarea lui Mironescu, folosind aceleași cuvinte pe care le folosisese pensionarul în ziua când se prezentase la miliție; se plimba prin fața ei, morocănos. Cu brațele încrucișate pe piept, îi examina în treacăt obrazul încremenit, palid. Multă vreme n-avea să-i piară din memorie înfățișarea acelei femei înfricoșate, parcă dintr-o dată lipsită de apărare, de sprijin; i se părea că asistă neputincios la zbuciumul ei, că îi lipsesc curajul și energia pentru a duce până la capăt ceea ce plănuiise în lungile minute de așteptare în hol, înainte de sosirea ei.

— Sub canapeaua de lângă scări?

— Da.

— Cum a fost cu putință să ajungă acolo? Cine l-a...?

Se repezi la ușă, o deschise larg, avansă până în mijlocul holului urmată de maior. Cei trei membri ai familiei Șerbănoiu nu se clintiseră din capul scării, își aplecară și mai mult umerii peste balustradă, scrutând-o pe profesoară, cu ochii holbați; păreau niște ființe fantastice, cu fețele alterate de neliniște, transformate în statui de

bagheta unui vrăjitor. Nici Mironescu nu plecase, ședea cu un cot proptit de frigiderul defect, iar Secăreanu pășise peste prag și tocmai își schimba greutatea corpului de pe un picior pe altul, cuprins de o agitație ce se manifesta prin vizibila zvâcnire a unui mușchi de sub ochiul stâng.

— Ce i-ați făcut? strigă profesoara spre cei trei membri ai familiei Șerbănoiu. De ce nu l-ați lăsat în pace?

— Nu te lega de noi, Titino, gângăvi bătrâna.

— Voi sunteți de vină, numai voi trebuie să știți ce s-a întâmplat.

— Eu n-am fost acasă joi, spuse Justinian. Am lipsit, pe mine să nu mă bagi în bucluc.

Și atunci se produse lovitura de teatru, lovitură în care maiorul nădăjduia, dar pe care nu scontase nici măcar o singură clipă; poate era și puțin decepționat de faptul că logica sa nu izbutise să sfășie misterul ce înconjura moartea inginerului Prisăcaru.

Octogenarul își umflă pieptul și întinse arătătorul spre fostul avocat.

— Minți! Ai fost acasă, te-am văzut cu ochii mei când te-ai întors. L-ai întâlnit aici pe omul acela, tocmai se pregătea să descuie ușa de-alături, l-ai întrebat pe cine caută, și pe urmă ai început să-l insulți și s-o ponegrești pe doamna Titina. Te credeai la adăpost, urcaseși scara, dar el a venit după tine, te-a rugat să nu-l mai înjuri, și tu l-ai îmbrâncit!

— Eu?

Coborî câteva trepte, indignat, dar câtuși de puțin speriat, desfăcând brațele, dorind parcă să arate celor prezenți că moșul și-a pierdut mințile.

— Nu m-ai ascultat, izbucni Aurelia, ți-am zis eu să-i astupi gura cu câteva mii de lei, să nu mai vorbească tâmpenii.

— Idioato! N-am nevoie de sfatul tău.

— Pe mine mă faci tu idioată?

Ridică palma dreaptă, cu intenția de a-l plesni, dar

Justinian se feri de lovitură și alunecă pe trepte, rostogolindu-se până la picioarele canapelei. Nu i se întâmplase nimic grav, se pregătea să se ridice, aruncând priviri de fiară încolțită.

Maiorul îl prinse de umăr, îl săltă pe canapea și se aplecă spre el.

— Erai dator să anunți imediat un medic, să chemi o ambulanță, să-i acorzi o ultimă șansă, dar l-ai părăsit cu bună știință. Te-a speriat sosirea tovarășului Mironescu, l-ai înghesuit în grabă sub canapea și te-ai refugiat într-una din camerele de la etaj.

— Murise, vă dau cuvântul meu, a fost un accident nenorocit...

— Nu-i adevărat! îl contrazise Secăreanu. Te-am auzit când îi spuneai Danei că mai respiră.

Fostul avocat încercă să scape din strânsoare, se zbatu ca un țipar, îl mușcă de mână pe Alexe, se potoli doar când acesta îi puse cătușele, apoi rămase prăbușit pe canapea, într-o stare de totală prostrație. Maiorul urcă scara, intră în dormitorul invadat de albastrul murdar, se apropie de telefon și formă numărul de la sediu; ceru să i se trimită urgent o mașină.

Și, până la venirea locotenentului Rizeanu, se așează iarăși pe scaunul de lângă ficus, mestecând un trabuc, uitându-se încruntat la cerul vinețiu din care acum se scurgea o lapoviță afânată, molcomă.

CADOURI PENTRU O MĂTUȘĂ

1

Înainte de a da pe gât ultimul pahar cu vin, Lucian Manoliu luă sticla goală de pe masă și o puse în chiuvetă; trebuia s-o spele mai târziu, să-i radă eticheta, s-o adauge la cele câteva sticle din cămară, pregătite pentru vânzare.

Vinul i se păru amărui, parcă nu mai avea buchetul pe care îl avusese cu două zile în urmă, când desfundase sticla. Își spuse iarăși că, din fericire, n-a fost atins de patima beției. Un litru de vin băut în decurs de două zile reprezenta o cantitate absolut rezonabilă. Își aminti iritat de cuvintele nevastei: „Nu ești bețiv pentru că n-ai curajul să te îmbeți; te oprești mereu la jumătatea drumului, niciodată n-ai fost în stare să duci un lucru până la capăt... Ești un neisprăvit! Meschin, pedant, avar! În plus, fricos ca un iepure, te temi și de umbra ta.”

Înălță din umeri și se apucă să strângă resturile cinei frugale, întrebându-se - pentru a câta oară? - ce anume a îndemnat-o pe Gabriela să-l părăsească la numai un an după încheierea căsătoriei; toate mergeau ca pe roate, apoi, brusc, a șters-o fără a-i lăsa măcar un bilețel de adio. Era încredințat, dacă asta se putea numi consolare, că în perioada aceea pasiunea pentru alt bărbat n-a jucat un rol hotărâtor. Da, la început a stat singură, abia după un an și jumătate s-a încurcat cu un nenorocit de ospătar care a scăpat ca prin urechile acului de pușcărie... Nu, oricât se străduia, nu reușea să priceapă ce găsisese Gabriela la imbecilul ăla mic și gras cât o bute. Poate banii o

atrăsese...

„Dracu' s-o ia de proastă!”

Tresări, speriat. Fără să vrea, pronunțase cuvintele cu voce ținătoare și asta putea să însemne că de la o vreme nu mai izbutea să-și păstreze calmul.

Aruncă o privire iscoditoare de jur-împrejur. Totul se înfățișa într-o perfectă ordine, nicio firimitură de pâine nu căzuse pe linoleum, aragazul era curat, farfuriile spălate și aranjate frumos în raftul de sus al dulapului.

Trecu în camera de alături, se așază pe scaunul de lângă fereastră și ridică un colț al perdelei. Se înserase de-a binelea. Și ninsoarea nu încetase, dimpotrivă, se mai întetise, fulgi mari sclipeau în lumina fantomatică a felinarului de la capătul străzii, iar pe trotuar nu se mai zăreau urme de pași.

Nu reușea să înlăture ideea că, dacă ar fi dispus de mai mulți bani, Gabriela ar fi rămas cu el.

„Alta ar fi fost situația, bineînțeles, dacă aș fi dispus de o sumă importantă. Îi cam plăcea să arunce cu sutele în stânga și în dreapta, avea impresia că sunt un Cesus, nu un amărât de magaziner. Și dacă ar afla că mă dau banii afară din casă - deși nu e cazul - s-ar grăbi să revină la mine, s-ar întoarce și de la capătul pământului, de bunăvoie și nesilită de nimeni. Oare aș mai primi-o?”

Se ridică de pe scaun, aprinse veioza și, se lungi pe pat, cu mâinile sub ceafă, visând cu ochii deschiși.

„Da, ar adu-meca de la mare distanță mirosul banilor, m-aș trezi cu ea în pragul ușii. Numai că banii nu pot pica din cer, trebuie să faci ceva pentru a-i obține.”

Își aduse aminte de economiile mătușii.

80.000 depuși la CEC. Pe carnet, în afară de ea, era trecut și numele lui, negru pe alb, Manoliu Lucian. Adică putea să-i ridice el, *în caz de deces*. Decesul posesoarei libretului, firește... Dar dacă se răzgândește și-i șterge numele, și în locul lui îl pune pe vărul Grigore sau pe verișoara Iolanda? Mă rog, n-ar proceda astfel pentru

prima oară... E destul de nehotărâtă, se poartă ca o fetiță răzgâiată, cine nu o cunoaște nu și-ar putea închipui că în curând va împlini 82 de ani. Să admitem totuși că iarăși își schimbă părerea, că îl radiază de pe carnet. N-ar fi chiar o nenorocire, pentru că, în afară de suma depusă la CEC, mai există și „pietricelele”, adică diamantele, safirele, rubinele, smaraldele montate în inele, brățări și alte podoabe. Dar adevărata nenorocire constă în faptul că trebuie să te găsești la fața locului *exact* în clipa când dă bătrâna ochii peste cap. Altfel, orice vecin poate pune mâna pe caseta în care sunt păstrate giuvaerurile. Mătușa are prostul obicei de a dormi cu ușa descuiată în timpul nopții. Cică s-ar putea să sufere un atac de cord și atunci vecinii ar fi obligați să forțeze broasca, pierzând minute prețioase până pătrund în locuință. Aiurea, atac de cord! Baba e tare ca un cal bavarez, ar fi în stare să-i îngroape ea pe ei, pe el, pe Iolanda și pe Grigore, nu ei pe ea. Când te duci în vizită, se vaită că-i nevoită să cheltuie o groază de bani pe medicamente și pe doctori. Adică să nu-i ceri un sfânt, că n-are de unde să-ți dea, este săracă lipită pământului, abia are cu ce să se hrănească. „Nu știu cum m-aș descurca dragii mei, dacă n-aș ține regim! Lactate, fructe și legume...!” Asta să i-o spună lui mutu! E pofticioasă ca un copil de cinci ani, îi strălucesc ochii când scoți din buzunar o ciocolată sau o cutie de jeleur. Și dacă nu-i duci nimic se îmbufnează, te măsoară aproape cu dușmănie, nu pricepe în ruptul capului că la vârsta ei nu-i deloc sănătos să se îndoape cu dulciuri. Ultima dată, Iolanda i-a adus un pachetel cu biscuiți dietetici. S-a uitat urât la ea, dar până la urmă a ronțăit biscuiții cât ai bate din palme.

Da, de câțiva ani n-o prea are la suflet pe Iolanda. E nepoată de frate, unicul frate al mătușii, în mod normal ar fi trebuit să țină la ea cel mai mult, însă nu o agreează, probabil a intervenit ceva, un incident pe care el nu l-a dibuit încă, din păcate. La început, Iolanda deținea cele

mai sigure șanse să moștenească suma de pe carnetul CEC și caseta cu „pietricele”. Apoi mătușa s-a răzgândit, afecțiunea pentru Iolanda s-a topit ca zăpada expusă la soare, atenția i s-a îndreptat către Grigore. Oare ce a determinat-o s-o deteste pe Iolanda, pe *nepoțica* crescută și educată chiar de ea? Nu cumva faptul că *păpușica scumpă și dulce* nu se prea grăbește să-și pună pirostriile pe cap? Ar fi singura explicație plauzibilă... Trebuie recunoscut, mătușa adoră copiii, de câte ori iese în parcul din apropierea casei este înconjurată imediat de țâncii din cartier. Vede în ei, cu siguranță, niște eventuali nepoți, le spune povești, le dăruiește bomboane. Oare și-a dat seama, în sfârșit, că Iolanda este sortită să rămână „fată bătrână” pe viață? Mă rog, ipoteza asta îl favorizează pe el și pe Grigore, Iolanda poate de pe acum să-și ia rămas bun, definitiv, de la averea mătușii. Anul trecut, când verișoara i-a cerșit 3000 de lei pentru a se duce cu logodnicul pe litoral, la stațiunea Neptun, bătrâna s-a uitat cruciș la ea. „Uite ce-i, te-aș ruga să mă slăbești cu logodnicul tău, fetico. Sunteți *logodiți* de vreo cinci ani, și eu nici nu știu cum arată la față; e clar că nu va ieși nicio scofală din treaba asta. Pe vremea mea, astfel de logodnici se numeau țiiitori; te îmbeți cu apă chioară, îți dai seama perfect de bine că n-ai să te măriți cu el, n-aș fi crezut că ești atât de neroadă. Ascultă-mă pe mine, nu-ți vreau răul, ai să mori fată bătrână dacă nu te trezești la realitate. Te stoarce de bani individul... Ehe, doar n-ai impresia că sunt atât de ramolită încât să nu văd cum te perpelești. De la mine n-ai să pupi niciun leu, așa să știi... Caută-ți un bărbat serios, mărită-te repede și pe urmă stăm de vorbă altfel.”

Iolanda a scrâșnit din dinți și a înghițit în sec, fără să mai riște vreun comentariu. Speră totuși că într-o bună zi mătușa are să-i spună cât de mult o iubește...

Grigore, speră și el, firește; după „exilarea” Iolande era absolut sigur că va moșteni banii și caseta cu bijuterii; dar a comis o greșeală de neiertat, a sustras un inel din casetă,

crezând că mătușa n-are să observe lipsa unui *fleac*. A observat îndată, cum să nu observe, și a făcut o criză de nervi, gata-gata să cheme miliția, nu se aștepta să fie înșelată tocmai de Grigore, care în acea perioadă devenise cel mai prețuit nepot. Venea zilnic încărcat cu pachete, nu știa ce bunătăți să mai aducă, și bătrâna torcea ca o pisică alintată, se topea toată de dorul lui. Dar porcul tot porc a rămas, până la urmă nu s-a mai putut stăpâni, și-a dat în petec, a furat inelul, sperând că mătușa nu va sesiza lipsa unei singure bijuterii. Da, noroc că s-a întâmplat chestia asta penibilă, pentru că, altfel, Grigore ar fi rămas singurul moștenitor.

Din păcate, de la un timp a reînceput să-i dea târcoale bătrânei, n-ar fi de mirare ca ea să-l treacă iarăși pe carnetul CEC. Duminica trecută l-a întâlnit acolo, fercheș, zâmbăreț, prevenitor, de parcă nici usturoi nu mâncase, nici gura nu-i mirosea. Pur și simplu ți se face greață când îl vezi de câtă nerușinare este capabil. I-a adus mătușii o cutie cu compot de ananas și două kilograme de portocale. Adică, uită-te la cadoul meu și uită-te și la ce ți-a adus pârlitul de Lucian, o sută de grame de cafea amestecată cu năut.

Nu, n-are să-l lase să-și facă mendrele, trebuie să acționeze până nu-i prea târziu; dacă nu va lua măsuri, s-ar putea trezi complet pe dinafară. Și nu va trebui s-o uite nici pe Iolanda, ea încă mai are oarecare putere de convingere asupra mătușii; nu s-a resemnat cu ideea că nu va moșteni banii și „pietricelele”, dimpotrivă, a ajuns la un fel de disperare acerbă, ar fi în stare să se mărite cu orice golan, numai pentru a reintra în grațiile mătușii...

Da, de-acum înainte va fi obligat să stea în permanență cu un ochi ațintit asupra Iolande și cu celălalt asupra escrocului de Grigore. Apoi, dacă se gândește bine, nici cele două vecine ale bătrânei nu sunt de disprețuit, ar putea și ele să participe în secret la competiție. Desigur, ele sunt excluse de la suma înscrisă pe carnetul CEC, dar

rămâne caseta. Mătușa poate muri pe neașteptate, în lipsa lor, a nepoților, dar în prezența uneia dintre vecine. Amândouă știu că bătrâna păstrează caseta sub un teanc de cearșafuri. Și atunci, când va sosi momentul prielnic... Nu, mai bine să înlătore ipoteza asta, i se face negru în fața ochilor doar când se gândește la ea, dar nu-i este permis, din nefericire. O simplă rocadă efectuată de vreuna din vecine și „pietricelele” ar intra în posesia cui nu trebuie.

Oftă, se ridică în coate și privi ceasul de pe noptieră. Era timpul să se culce, dar somnul îl ocolea cu încăpățănare, avea senzația că băuse câteva fiole cu cofeină, nu un pahar de vin, mintea îi era mai lucidă ca în alte seri.

După aprecierea lui Grigore, care se cam pricepe la astfel de treburi, valoarea bijuteriilor se ridică la suma aproximativă de 150.000 de lei. Oho, te apucă amețea, nu altceva!... Deci 80.000, plus 150.000 Hmm! Aproape un sfert de milion... Imposibil să lași suma asta să-ți treacă pe sub nas, trebuie făcut *orice* pentru a nu scăpa asemenea ocazie formidabilă și unică. Nu este deloc cazul să fie econom tocmai în asemenea împrejurare! Data viitoare, îi va duce mătușii un cadou substanțial, ceva de mâncare, trufandale bineînțeles. Poate și un buchet imens de flori, se pare că bătrâna e deosebit de sensibilă la astfel de chestii. Altceva? Mă rog, rămâne de văzut, problema trebuie studiată în mod serios.

Se ridică surescitat, se învârti o vreme prin cameră, obsedat de ideea morții apropiate a mătușii. Simțea nevoia imperioasă de a bea ceva tare, un alcool care să-i ardă gâtulejul, să explodeze în stomac, să se împrăstie apoi în sânge, să-i dea o senzație de euforie, să-i abată gândurile negre. Se uită încă o dată la ceas. Restaurantul de pe strada învecinată mai era deschis, putea să se repeadă până acolo, să cumpere o sticlă de rom sau de rachiu alb, să se întoarcă acasă, să se îmbete și el zdravăn, măcar o dată.

Înălță din umeri. Nu, n-are să se îmbete... N-are rost să facă o cheltuială necugetată, să risipească niște bani care, de fapt, vor trebui investiți într-un cadou pentru mătușa.

Trase cuvertura de pe pat și începu să se dezbrace cu gesturi lente, privind neîncetat fotografia înrămată de deasupra noptierei. Reprezenta o bătrână slabă, îmbrăcată într-o rochie cu volane, stând pe un scaun cu spătar sculptat.

Iancu Grigore descuie ușa garsonierei, fredonând o melodie languroasă de prin anii '30; pași în antreu, aprinse lumina și se debarasă repede de palton și de pălărie, - aruncându-le pe un scaun, peste o legătură de rufe murdare.

Se privi în oglindă satisfăcut, netezindu-și părul pe tâmple. Era un bărbat înalt, încă viguros (depășise vârsta de 50 de ani), fără niciun fir de păr alb, cu obrazul neted și cărămiziu. Din păcate, se gândi, începea să chelească, creștetul capului îi era atacat în mod îngrijorător de calviție. Apoi, dacă nu o lăsa mai moale cu pofta de mâncare, avea să se îngrășe peste măsură, să devină obez. Sigur, un început de burtă nu strică, unele femei se dau în vânt după așa ceva, au credința că bărbații cu tendință de îngrășare sunt bine situați din punct de vedere material. Mai ales femeile ajunse la vârsta critică, îngrozite de spectrul de a rămâne singure până la sfârșitul vieții. Zâmbi imaginii din oglindă, sigur de sine. Întotdeauna și-a spus: „Dați-mi o femeie de 40-50 de ani, nemăritată, proastă, și dacă în două-trei zile n-o fac eu să-mi depună economiile în palmă, înseamnă că nu mai sunt bun de nimic!” Slavă Domnului, deviza asta l-a ajutat să se descurce mulțumitor până acum... Din nefericire, a sosit momentul crucial, se află la o răspântie, va fi nevoit ca pe viitor să întrebuițeze altă metodă pentru a-și îmbunătăți situația pecuniară. Vechea metodă nu mai ține, din mai multe motive destul de întemeiate; în primul rând, femei proaste nu prea se mai

găsesc pe toate drumurile; în al doilea rând, de la o vreme a cam început și el să obosească, nu mai posedă răbdarea de altă dată, iar în al treilea și cel mai important rând, a intrat în colimatorul miliției, stau ăia cu ochii pe el, așteaptă cu sufletul la gură să pice o dezamăgită, care să-și depeze amintirile smiorcând, să le destăinuie cât de mult l-a iubit ea pe Grigore și cât de mârșav s-a purtat el, fugind cu modestele ei economii, agonisite cu atâta trudă... Parcă aude, deși a trecut un an de-atunci, vocea răspicată a căpitanului acela mustăcios:

„Nu-mi place să repet un lucru de două ori, te avertizez pentru prima și ultima oară, în sectorul unde activez eu n-am nevoie de escroci sentimentali.”

Făcu un gest de lehamite și trecu în încăperea folosită drept dormitor și totodată cameră de zi. Patul era răvășit, cearșafurile tânjeau după „Nufărul”, pe masă zăceau claie peste grămadă farfurii nespălate, ziare vechi, scrumiera plină vârf cu chiștoace, o sticlă de vermut golită pe jumătate, neastupată, o cravată, resturi de salam, firimituri de franzelă... Și aerul încins mirosea a stătut, fiind infestat de o duhoare acră. Se împiedică de un pantof, îl trimise cu un șut în celălalt capăt al camerei, înjurând. Trebuia să facă puțină ordine, dacă ar intra cineva aici s-ar lua cu mâinile de păr. Se strâmbă. În definitiv, cine să intre? Și-a format o regulă strictă din a nu invita pe nimeni acasă, de a nu invita mai cu seamă femeile pe care avea de gând să le „prelucreze”. Iar cu vecinii din bloc nu întreținea relații de amicitie. Bună ziua, și atât! Vorba aceea, oala acoperită nu dă în foc...

Deschise fereastra, se rezemă de pervaz și privi strada de la înălțimea celor patru etaje. Ningeă îndesat, circulația mașinilor era redusă la strictul necesar, în stația de autobuz din fața frizeriei așteptau doar două persoane, bătând pasul pe loc. Trase în piept cu nesaț aerul mirosind a zăpadă, apei reveni în mijlocul camerei. De pe etajera cu câteva bibelouri ieftine îl scruta din fotografie privirea

îmbufnată a mătușii, care părea a-i spune: „Ehe, te cunosc eu bine, Grig, degeaba te guduri ca un cățeluș, n-ai să pui mâna pe bani și pe *juvaeruri* dacă nu te faci om de treabă!”

Intră în bucătărie, deschise frigiderul și trase o înjurătură. Îl încolțise o foame de lup, dar nu prea avea ce să mănânce, adică avea de ales între o conservă cu crap marinat și alta cu fasole și costiță. Uitase să treacă pe la Alimentara. Optă pentru fasole, gândindu-se că mătușa ar trebui să dea dovadă de mai multă înțelegere.

„Stă cu fundul pe bani, nu reușesc să scot un sfanț de la ea. De ce mama dracului nu-și împarte odată averea, că doar înmormântarea n-are să coste mai mult de cinci mii de lei?”

Se încruntă. Nu, nu prea era normal s-o împartă, pentru că atunci întreaga sumă ar reveni la trei persoane, deci s-ar micșora simțitor partea fiecăruia. Să zicem, gândi, că moare pe *neșteptate*, și că el, Grigore, se găsește *din întâmplare* prin preajmă... înhață caseta cu „pietricele” și nimeni nu mai poate emite vreo pretenție, nici dracu’ n-are să afle cum s-a volatilizat caseta.

Oare Iolanda mai speră s-o moștenească pe bătrână? Speră nebuna, cum să nu spere, altfel n-ar mai da târcoale pe-acolo. O întâlnești când ți-e lumea mai dragă. Noroc că șansele i s-au diminuat din ziua când i s-a pus în vedere să se mărite neapărat. Mătușica se gândește mereu la un nepotel sau la o nepoțică. Din partea lui Lucian slabă nădejde, mai ales de când l-a părăsit nevasta, iar în ceea ce mă privește... nici măcar nu intru în discuție. La drept vorbind, de ce nu se căsătorește Iolanda? Probabil că logodnicul după care aleargă ea de ani de zile nu-i tentat să se lege la cap, îi convine traiul de burlac, beneficiind de toate avantajele unei „legături” sigure și discrete, ferindu-se ca de foc de obligațiile unui soț oficial.

Deschise conserva, o vărsă într-o tigaie și o puse pe aragaz. Scotoci prin dulapul cu vase, dar nu găsi nicio farfurie curată, fu nevoit să mănânce fasolea direct din

tigaie, mestecând încet, în silă, plimbându-și privirile pe peretele din față, pătat de grăsime.

Continua să-l obsedeze ideea decesului apropiat al bătrânei. Se încruntă. Ar fi un dezastru ireparabil dacă mătușa ar da ortul popii în timp ce el ar fi plecat în vreo deplasare. Va trebui să discute neapărat cu șeful de serviciu, să-l roage să trimită pe altcineva să încheie contractele cu beneficiarii din provincie. Da, nu e cazul să lase nimic la voia întâmplării. De fapt, ar mai exista o posibilitate, să se ducă la policlinică, să facă rost de un concediu medical. Lucian și Iolanda sunt capabili oricând să profite de lipsa lui din București, s-o îmbrobodească pe bătrână, să-i toarne cine știe ce gogoși cu scopul de a o convinge să le lase numai lor banii depuși la CEC și caseta cu „pietricele”. Mai cu seamă Lucian, i se citește în ochi lăcomia, oricât ar încerca el să mimeze dezinteresul. Îi alunecă privirea de viezure prin toate ungherele, se străduiește parcă să inventarieze fiecare obiect din locuința mătușii, pentru a fi convins că n-are să-i scape nimic. Cretinul! He, he, ar fi în stare să-i tragă și perna de sub cap!

Împinse tigaia cu un gest de dispreț, se ridică și-și trosni degetele, preocupat. Își aduse aminte că mai rămăsese un rest de țuică în damigeana din boxă. O păstrase pentru ocazii deosebite.

Astăzi era o ocazie deosebită, fiindcă urma să ia o *hotărâre extrem de importantă*.

Țuica avea culoarea chihlimbarului și aluneca pe gât ca uleiul. Bău două pahare, șovăi un moment, mai umplu încă unul, apoi trecu în camera mare. După ce închise fereastra, se trânti cu un oftat de ușurare pe fotoliul răpănos din fața etajerei, lăsându-se cuprins de visare. Din fotografia cu ramă traforată îl observa neîncetat mătușa. Parcă i se mai îndulcise expresia, nu-l mai privea cu înrâncenarea dinainte.

Plănuî să-i facă o vizită în ziua următoare. Oricum, îi

promisese că va trece s-o vadă îndată ce se va întoarce din deplasare. Bun!... Să nu uite cadoul, mai degrabă cadourile. Mai întâi, niște dulciuri - un carton de prăjituri cu frișcă, niște fursecuri și o cutie impozantă cu bomboane de ciocolată. Și încă ceva, poate o basma, sau un capot matlasat, o să-i spună că i le-a adus de la Cluj.

Zâmbi, dus pe gânduri. Nici Iolanda și nici Lucian nu s-au gândit vreodată să-i ofere bătrânei îmbrăcăminte. N-are ea nevoie de cârpe, firește, dar gestul contează. Șifonierul și cele două cufere sunt îndesate cu rochii, lenjerie, basmale, pute a naftalină în jurul lor de te trăsnește...

Aprinse o țigară, trase fumul în piept, adânc, mai sorbi o înghițitură de țuică. Avea impresia că i se limpezesc gândurile, pe măsură ce scădea nivelul alcoolului din pahar. Îl învălui nostalgia, își aduse aminte de Veturia, i se păru că stă în fața lui ținând în brațe damigeana cu țuică, legănându-se ușor pe călcâie. „Dragule, asemenea țuică n-ai băut de când ești, te implor să nu mă refuzi...”

Pe Veturia o cunoscuse în tren, discutase cu ea condescendent, se convinsese relativ repede că n-are minte nici cât o găină. În schimb, avea o casă... un fel de vilă, la marginea Aradului, locuia singurică și tânjea după un soț ideal. Deci gata coaptă, numai bună pentru a fi culeasă din pom. Nenorocita! Era sigură că descoperise bărbatul visurilor ei, habar n-avea că cel pe care îl credea medic era de fapt un pârlit de funcționar... Pe deasupra, mai voia și mașină; și nu orice fel de mașină, ci una din import. I-a înmănat fără umbră de șovăială 7.000 de lei, chipurile pentru a completa suma cu care Grig trebuia să achite taxele unui Mercedes aflat la vamă, expediat de un unchi din Belgia. De, așa se întâmplă când te întinzi cât nu ți-e plapuma, riști să suporti deziluzii amare.

Cu Emilia a mers mai greu, a fost nevoit să regizeze o poveste mai complicată, să joace rolul soțului nefericit, aflat la a treia înfățișare de divorț, rolul bărbatului care s-a fript o dată și care de acum înainte va sufla și în iaurt, în

afară de aspectul psihologic, au contat, desigur, locul acțiunii, recuzita, decorul... Din recuzită făceau parte rigla de calcul și dosarul conținând schițele la care el, „inginerul” Grigore Iancu, lucra de ani de zile; în plus, pliantele cu ilustrate din Firenze, Copenhaga, Paris, pentru că inginerul Grigore străbătuse aproape tot Occidentul, trimis în calitate de expert să recepționeze niște agregate. „Uite, vezi, explica el cu voce domoală, vag obosită, expirând fumul unui trabuc Coronas (tot recuzită), pe malul stâng al Senei se află un bistrOU cu numai patru mese, unde am băut un Calvados formidabil!” Și curca de Emilia se foia pe scaun, ofta din răspuțeri, nedorind altceva decât să-și pună în evidență calitățile ei de femeie miloasă și tandră, să aline suferința unui bărbat distins și deprimat. Mă rog... Acțiunea se desfășura în stațiunea Sovata, la restaurantul-cabană Tivoli, situat în pădure, lângă lacul peste care se cernea ploaia stenică a începutului de toamnă. Oare își putea dori ceva mai minunat o biată casierită de Alimentară? Nicidecum! Așadar, era normal să-i înmâneze fără să ezite, după două nopți petrecute în același loc, o sumă frumoasă, absolut necesară pentru un schimb de locuință și pentru achiziționarea a două verighete masive, care se găsesc numai la București. Și inginerul Grig dus a fost, drumul lui nu s-a mai încrucișat niciodată cu cel al Emiliei!

Pe urmă, Viorica și Netty. Ultima s-a dovedit a fi neîngăduitoare, a lăsat rușinea deoparte, s-a prezentat la miliție cu o reclamație scrisă. Din fericire, nu existau martori care să ateste că reclamanta a fost ușurată de 8.000 de lei... Totuși, s-au declanșat necazurile, a fost chemat la miliție, confruntat cu grășana de Netty și sfătuit să se lase de „meserie”.

Se uită cu regret la paharul gol, îl depuse pe masă și începu să măsoare camera, cu pași agitați, în lung și în lat.

Dacă mătușa s-ar îndura să întocmească un act în care el, Grig, să fie înscris drept unic moștenitor... Dar cum s-o

convingi? E tare încăpățânată, nici nu vrea să audă de testament, zadarnic s-a străduit el odată să-i strecoare niște aluzii discrete, să-i spună că după moartea ei s-ar putea isca neînțelegeri între nepoți cu privire la împărțirea banilor. L-a privit surprinsă, de parcă abia în acea clipă i-ar fi trecut prin minte, pentru prima oară, ideea că într-o zi va închide ochii definitiv.

„Ești prea grăbit, Grig. Mă și vezi îngropată, nu? Ai și tu puțină răbdare. De fapt, n-ai niciun motiv de îngrijorare, Lucian mi-a promis că va împărți în mod egal, cu tine și cu Iolanda, suma depusă la CEC. Hainele și mobila nu mai contează, niște vechituri, le puteți da de pomană...”

Cu siguranță că și-a bătut joc de el, imposibil să nu fi realizat că avarul de Lucian nu va ceda nici măcar 25 de bani. Iar de casetă n-a amintit, de parcă ar fi fost inexistentă.

Se opri în dreptul fotografiei mătușii, își mușcă buzele și clătină din cap, negativ.

„Ai 82 de ani, nu? Doar nu te crezi nemuritoare?!”

La vârsta asta, gândeți, reflexele slăbesc, atenția se micșorează, se pot declanșa o mulțime de incidente care îți curmă viața pe negândite; o alunecare pe scări, o intoxicație alimentară, un atac de cord din pricina primirii unei vești proaste, o electrocutare... Chestii neașteptate, mărunte, poate neînsemnate când ești tânăr, dar fatale pentru o octogenară!

Se înfioră, avu impresia că obrazul flasc din fotografie este deformat de un rictus de dispreț. Cine ar putea să-și închipuie că tocmai el nutrește gânduri funeste în privința ei? Mătușa s-a certat rând pe rând cu cele mai bune prietene, aproape niciuna nu-i mai intră în casă. O mai vizitează numai vecina de la parter, adică Sabina, o ajută la curățenie și-i face unele târguieli. Mătușa se împacă, deocamdată, cu ea, deși uneori o muștră. Dinspre partea Sabine nu vine nicio primejdie, nu s-ar încumeta să pună mâna pe un capăt de ață în cazul când bătrâna ar muri în

prezența ei. În schimb, cu vecina de vizavi lucrurile stau puțin mai altfel, e limpede că nu intră în casa mătușii numai de dragul de a conversa... Da, această vecină ar fi capabilă să sustragă vreo bijuterie din casetă; pe urmă, suferă de o curiozitate maladivă, parcă n-ar avea altceva mai bun de făcut decât să stea cât e ziua de lungă cu ochiul lipit de vizor, să știe ea cine vine și cine pleacă. Apare în prag îndată ce apeși pe butonul soneriei de la ușa mătușii. „Vai, domnu Grigore, ce bine îmi pare că ne vizitați...” Pluralul ăsta îl înnebunește. Hmm! Eventual ar putea încerca să-și facă o aliată din ea, să o pună să-i spioneze pe Iolanda și pe Lucian. Da, ar fi posibil; ar fi trebuit să observe de la bun început că se uită la el cu subînțelesuri, că oftează pierită.

„Nu cumva s-a amoretat de mine?”

Își bombă pieptul și zâmbi sarcastic, amintindu-și cum l-a invitat la ea într-o după-amiază, când mătușa era plecată la plimbare. „De ce să așteptați pe culoar până se întoarce doamna Irina? Pofțiți la mine, vă tratez cu o cafeluță...” Parcă de cafeluță băută în compania unei băbății îi ardea lui! Ha, ha! L-a rugat să ia loc, și după ce i-a adus cafeaua, a căutat ceva în garderobul pântecos, uitând apoi ușile larg deschise, ca din întâmplare. Mă rog, metoda clasică! Adică să se convingă cu ochii lui că posedă un trusou bogat, că nu-i lipsește nimic... I-a dat și numărul de telefon, a ținut să sublinieze că o poate suna oricând vrea să se intereseze de starea sănătății mătușii.

Bun! O va suna chiar acum, o va întreba cum se mai simte mătușa și cine a mai trecut pe la ea în ultima săptămână. Te pomenești că Iolanda sau Lucian au pus la cale cine știe ce mârșăvie în intervalul de timp cât a fost plecat el în provincie!

„Unde dracu' am notat numărul de telefon al paparudei? Am să întreb la *Informații*, sper că nu e secret...”

Se trânti în fotoliu, puse aparatul pe genunchi și ridică receptorul, zâmbind.

În drum spre casă, Iolanda Stroe întârzie un minut în fața cinematografului din cartier. Casa era asaltată, se formase un rând destul de compact, ce creștea neîncetat. Se întrebă dacă n-ar trebui să cumpere și ea două bilete pentru spectacolul de la orele 18; să-i facă o surpriză lui Costel, să-i dea un telefon la birou, să-l anunțe că a obținut două bilete la un film de mare succes.

Suspină, trecându-și cureaua genții de pe un umăr pe celălalt. Nu, nu era bine să-l sune. Lunea trecută s-a răstit la ea, i-a interzis categoric să-l mai caute la serviciu. Parcă îl vede cum se încruntă, parcă îi aude și glasul, pițigăiat din cauza furiei.

„Te-am implorat să nu mă mai suni la birou. Au început colegii să-ți recunoască vocea, se uită cu ironie la mine. N-am chef de bârfe tocmai acum, când e vorba să mă avanseze, să mi se dea un post de răspundere în Centrală...”

De fapt, în ultima vreme el descoperea tot mai des o groază de motive pentru a se înfuria. Iar ea izbutea cu greu să-l calmeze, trebuia să depună eforturi stăruitoare pentru a nu-i lua în seamă purtarea, uneori de-a dreptul jignitoare. Relațiile dintre ei deveniseră din ce în ce mai încordate, nu semănau nici pe departe cu cele din primele luni, tandre, când ieșeau în oraș aproape în fiecare seară. Acum trecea să o vadă numai o dată pe săptămână, de obicei joia, având grijă să nu fie observat de vecini. În rest, se întâlneau rareori în cine știe ce sală periferică de cinema, de regulă într-un cartier unde nu exista riscul ca el, Costel, să fie recunoscut de prieteni sau colegi de serviciu.

„Îți închipui, dragă Ioly, ar fi o catastrofă dacă s-ar afla că stau prost cu căsnicia, că nevastă-mea nu prea mai are relații cu mine. Ea ține să se știe că o ducem minunat, deși nu mai există, practic, nicio legătură între noi. Mă refer la relațiile intime, bineînțeles. N-ar mai fi de acord să

divorțeze în vecii vecilor. Pe urmă, sunt convins că nici ție nu ți-ar conveni să-ți strici reputația, să ți se reproșeze mâine-poimâine că...”

„Ce-i dai zor cu reputația? Ce să mi se reproșeze? Cine să-mi reproșeze? Sunt liberă, nu mă interesează părerea nimănui.”

„Spuneai că verii tăi nu trebuie să afle că sunt însurat.”

„Da, din păcate. Verii mei, scumpii mei verișori...”

La drept vorbind, de Lucian și de Grigore se sinchisea mai puțin; adică se sinchisea în măsura în care era legată împreună cu ei de moștenirea aia afurisită. Mult mai grav ar fi fost dacă ar fi aflat mătușa că logodnicul atât de laudat este căsătorit.

Ocoli doi copii care își încercau pingecele pe ghețușul de pe trotuar, se privi în treacăt în vitrina cofetăriei și continuă îngândurată drumul către casă. Ninsoarea se mai rărise, începea să bată un vânt tăios de-a lungul străzii. Ridică gulerul paltonului și grăbi pasul.

Găsi o scrisoare în cutia de corespondență de la parterul blocului. Conținea o invitație de nuntă din partea unei foste colege de liceu. Apăsă pe butonul liftului, zâmbind cu amărăciune. De multă vreme ar fi trebuit să trimită și ea, tuturor prietenelor, astfel de invitații; să nu mai fie privită cu milă când se întâlnea cu vreuna dintre ele, să nu i se mai spună cu un ton de mirare, în spatele căruia se ascundea ironia: „Încă nu te-ai măritat?”

Își examinează profilul în oglinda din cabină, îndreptă o buclă rebelă scăpată de sub căciuliță, și când liftul se opri cu o zdruncinătură la etajul nouă, admise oftând că au început să-i apară riduri în jurul ochilor. Dedesubtul oglinzii, cineva, probabil un bețivan, zgâriase cu briceagul un cuvânt obscen.

Scoase cheia din geantă și înaintă pe coridorul întunecos, cu miros de ceapă prăjită. Auzi soneria telefonului exact în clipa când introducea cheia în broască. Din pricina nervozității nu reuși să descuie imediat, pierdu

secunde prețioase, și când ajunse să ridice receptorul constată cu regret că persoana de la celălalt capăt al firului renunțase să mai sune.

„Trebuie să fie o greșeală, n-are cine să mă cheme la ora asta. De fapt, nu mă cheamă nimeni la nicio altă oră, nimeni nu simte nevoia să converseze cu mine...”

Atârnă paltonul, fularul și căciulița în cuierul din antreu, apoi se învârti fără rost prin cameră, minute întregi, nervoasă, obsedată de identitatea persoanei care formase numărul ei de telefon. Costel nu putea fi, în privința aceasta nu încăpea îndoială, de luni de zile el n-o mai suna în cursul dimineții. Și nici vărul Grig, fiindcă urma să se întoarcă din provincie abia peste două zile; iar cu Lucian era certată, nu mai discuta cu el de când îl trecuse mătușa pe carnetul CEC...

„Nu cumva i s-a făcut rău mătușii? Când am văzut-o ultima dată se cam plângea de amețeli și de dureri în capul pieptului. Poate trage să moară, poate a rugat vreo vecină să mă cheme înainte de a-și da sufletul...”

O asaltă treptat îngrijorarea, își închipui că poate mătușa i-a înștiințat și pe ceilalți, pe Lucian și pe Grig, parcă așa spusese odată, că îi va chema pe toți trei în ziua când va simți apropierea sfârșitului. Își mușcă buzele, pe față i se așternu o grimasă de viclenie. Cel care avea să ajungă mai repede la locuința bătrânei, acela va beneficia în întregime de caseta cu „pietricele”, poate chiar și de banii depuși la CEC.

Își trecu palmele peste obrajii încinși. Își repetă că e cazul să fie mai realistă, să nu-și facă iluzii deșarte. Cu siguranță că mătușa era sănătoasă tun. În ciuda văicărelilor, a icnetelor, a gemetelor emise pe diverse tonuri, o găsisese destul de vioaie cu o seară în urmă, surprinzător de vioaie. Nu, n-avea rost să spere zadarnic. Își petrecuse copilăria și adolescența în preajma mătușii, o cunoștea mai bine ca oricine. Întotdeauna adorase rețelele medicale, prișnițele, ventuzele... Totuși, poate intervenise

ceva de aseară până acum, un simptom grav...

Se uită la ceas, constată uimită că trecuseră două ore de când se întorsese din oraș. Sigur, era posibil să se fi întâmplat vreun „necaz”. Ce spunea mătușa ieri seară? Ah. Da, spunea că astăzi o va trimite pe Sabina să-i aducă de la restaurantul din cartier o friptură de iepure cu garnitură de ciuperci. Hm, culmea ridicolului, nici mai mult nici mai puțin decât friptură cu ciuperci! La vârsta ei, ciupercile reprezintă o adevărată nenorocire, cad greu la stomac, nu-i exclus să fi făcut o indigestie, să zacă în pat, năclăită de sudoare, acoperită de pete roșii...

Cel mai nimerit lucru ar fi să plece imediat într-acolo, să se urce în primul taxi care va trece prin fața blocului.

Își puse paltonul, apoi fu cuprinsă iarăși de îndoială, rămase câteva momente în antreu, nemișcată, cu geanta într-o mână și cu mânușile în cealaltă; își repetă, și izbuti să se convingă parțial, că mătușa este sănătoasă. Se dezbracă din nou. Reintră în cameră și deschise aparatul de radio. Manevră îndelung butoanele, se decise să asculte un concert de orgă. Apoi se întinse pe pat, uitând de muzică, gândindu-se la caseta cu bijuterii, la verii ei, și mai ales la Costel.

Își privi inelarul mâinii stângi, și-l imaginea împodobit cu o verighetă masivă, încrustată. La prima ocazie îl va întreba răspicat pe Costel ce intenții are, de ce îi promite mereu că divorțează și în realitate nu acționează de fel. Totuși, îl cunoaște prea bine, ar fi în stare să se supere, să-i dea la început un răspuns evaziv, apoi să întrerupă definitiv relațiile. Mătușa a anunțat-o în mod categoric că nu-i va lăsa niciun leu dacă nu se mărită. Oare nu există și altă soluție?

Oftă, ghemuindu-se la perete. Doar n-o să se apuce acum, după ce a pierdut patru ani din viață cu Costel, să caute alt bărbat. N-ar fi deloc ușor. Cine s-ar mai încumeta să-și lege soarta de ea? Mai curând sau mai târziu s-ar descoperi că a fost amanta unui bărbat însurat... Da, toate

se află, este dificil să ascunzi o legătură de felul acesta. Apoi, ca să fie sinceră, nici n-ar avea puterea să renunțe la Costel. Nu contează numai faptul că s-a obișnuit cu el, dar este și o chestiune de orgoliu, ar însemna să se recunoască învinsă de cealaltă, de actuala lui nevastă. A văzut-o o dată, fără știrea lui Costel, a stat la pândă în fața casei și a urmărit-o pe stradă, vreo jumătate de oră. Un munte de grăsime! Îmbrăcată ca o paparudă, boită ca o sorcovă... A trebuit să facă un efort teribil pentru a-și stăpâni furia împotriva rivalei, dar a simțit și o imensă satisfacție, a înțeles că în cele din urmă Costel va divorța. Cum să trăiască lângă o asemenea ființă? Cât pe-aci s-o interpeleze, să o ia de mână și s-o aducă aici, în apartamentul pe care Costel îl numește „cuibușorul nostru”, să-i pună sub ochi dovezile incontestabile ale iubirii lui, scrisorile, fotografiile, pijamaua, aparatul de ras.

„Ar fi curată nenorocire dacă mătușa ar afla că mi-am pus speranța într-un bărbat însurat...”

Își aminti cu neplăcere ce mutră acră făcuse astă-vară, când o rugase să-i împrumute niște bani pentru a-și petrece concediul pe litoral.

„Cuum? Adică să-ți dau eu bani? De fapt, cum arată individul ăla pe care dorești să-l distrezi pe socoteala mea?”

„Banii sunt pentru mine. Te rog să mă crezi, nu-i pot pretinde să mă întrețină el la mare. Chiar dacă ar vrea, n-aș accepta eu, ar însemna că sunt o...”

„O ce?”

„N-are importanță! Nu ți-aș cere niciun leu, dar în momentul de față sunt strâmtorată, trebuie să achit ratele la apartament.”

„N-aveai nevoie de apartament, te-am rugat de atâtea ori să stai cu mine, e destul spațiu aici, slavă Domnului. Te-am ținut în brațe, te-am legănat, ți-am îndrumat primii pași, iar acum m-ai părăsit, vii la mine numai când ai nevoie de bani. Ți-am dat cu plăcere totdeauna, adică până

în momentul când ai început să devii nesinceră...”

Asta mai lipsea, să locuiască împreună cu mătușa, să-i suporte hachițele, să-i dea raportul după fiecare ieșire în oraș, să nu se poată întâlni cu nimeni.

De fapt, concediul pe litoral fusese un pretext. Sigur, nu-i putea destăinui mătușii motivul pentru care avea nevoie de bani.

Îndreptă perna sub cap, se răsuci pe partea dreaptă, ferindu-și ochii de lumină.

I se întâmplase un necaz lui Costel. Doar nu era să-l părăsească, să-i întoarcă spatele într-un moment atât de dificil. Îl trăsese pe sfoară un șef de depozit, se trezise pe neașteptate cu un minus de 3000 de lei în gestiune. Iar ea știa ce înseamnă lucrul acesta, și ea mânua bani, doar era casierică la o farmacie. N-ai încotro, ești obligat să pui suma la loc cât mai urgent, până nu se prind cei de la contabilitate.

Din fericire, Costel a scăpat de griji, a reușit să depună banii cu o zi înainte de control.

„M-am milogit de un frate al nevesti-mi, scumpa mea, doar că nu i-am căzut în genunchi, până s-a îndurat imbecilul să scoată 3000 de lei de la ciorap. Și asta mi-a dat peste cap toate planurile de divorț, nu e cazul să încep acțiunea acum, ar năvăli la proces toată liota de cumnați și cumnate, ar ieși la iveală prea multe chestii...”

Își aminti de cei doi veri, de Lucian și de Grig. Deocamdată, Lucian este moștenitorul virtual, dar nici Grig nu-i de disprețuit, nu-i el omul care să se lase înlăturat atât de lesne. Oare din partea cui venea pericolul real? Și cât are să mai trăiască mătușa? Câțiva ani... Dar nu-i exclus să moară și peste o săptămână sau două, mai ales acum, iarna, când cel mai mic guturai poate fi fatal pentru o octogenară... Doar să-i ofere ea un „medicament” adecvat...

Suspină, apăsându-și palmele pe pleoape. Da, se apropie momentul decisiv; va trebui să se hotărască să acționeze,

orice tărgănare o va îndepărta de bani și de casetă. Poate chiar mâine.

Mai întâi, o discuție diplomatică, un dialog abil cu mătușa, apoi, dacă nu va consimți s-o desemneze cu acte în regulă unică legatară, va trece la partea a doua a „planului”, la care s-a mai gândit de câteva ori. Adevărat, de fiecare dată s-a gândit în mod vag, cum te gândești la un lucru pe care n-ai să-l înfăptuiești niciodată, nu pentru că îți lipsește curajul, ci pentru că ți se pare ceva nebulos, un soi de himeră; un vis plăcut, ademenitor, la care te întorci tot mai des, până când începe să prindă contur, să se transforme într-o *realitate* obsedantă...

Oare n-ar putea să confecționeze o dublură a cheii dulapului în care sunt depozitate barbituricele? Nu, nu-i deloc practic! Ar deveni în mod automat prima persoană suspectă din anturajul mătușii, pentru că lucrează într-o farmacie. Pe urmă, a auzit că în toxicologie s-au făcut progrese mari în ultima vreme; orice medic legist ar fi capabil să depisteze la necropsie medicamentul care a cauzat decesul.

Va trebui să găsească „altceva”, să folosească un mijloc mai eficace și totodată mai subtil.

Se scutură, simți cum o invadează un val de frig, strânse brațele la piept, respirând sacadat, zgomotos. Da, va trebui să cântărească fiecare amănunt, se va strădui să elimine cele mai mărunte „gafe”...

Se destinse, și-l închipui pe Costel în pragul ușii, cu un imens buchet de garoafe roșii în brațe, zâmbind, aplecându-se să o sărute; venea să o anunțe că a terminat definitiv cu paparuda aia, că de acum înainte va rămâne aici până la sfârșitul vieții, că nu mai există nicio stavilă în calea iubirii lor...

Sabina verifică încă o dată dacă nu cumva a uitat lumina aprinsă în antreu; nu o uitase. Încercă ușa; constată că o încuiase, se reachează la masa din dormitor și începu să

amestece din nou cărțile de joc. Degetele-i boante, asprite de leșia rufelor, se mișcau prea lent. O doboră somnul, dar nu voia să se culce înainte de a afla cum are să-i „meargă” mâine coanei Irina. O întreba în fiecare zi: „E, vrăjitoareo, fii sinceră, cât mai am de trăit? Cum au picat cărțile aseară?” Iar ea îi prezenta raportul, cu lux de amănunte, deși bătrâna o asculta distrată, cu o jumătate de ureche, rostind apoi în chip de concluzie: „Vax! Aruncă-le pe foc, nu cred eu în poveștile tale!”

Etală cărțile cu grijă, una pe față, două pe dos. Se descopereau mereu birlicii, așa ceva nu se mai potrivise de multă vreme, coana Irina se va înveseli, va fi mulțumită când îi va spune cât de frumos i-a picat. *Veste în casă ai să primești, cu temei și cu dragoste.* Căscă, își făcu semnul crucii peste gură, mărunț, de trei ori, apoi strânse cărțile, le puse pe policioara de lângă pat și începu să se pregătească de culcare, icnind, șuierând la fiecare pas. O încerca o durere ascuțită în șale, de câte ori se apleca. Înainte de a stinge lumina, se uită pe fereastră, în stradă. Ninge rar, cu fulgi mari.

Se înveli bine cu plapuma, oftând mereu, apoi se săltă pe jumătate, încordându-și auzul. Parcă răsunase o bufnitură în locuința de deasupra, în apartamentul ocupat de coana Irina... Ascultă câteva clipe, ținându-și respirația. Nimic, se alarmase degeaba, la ora asta vecina nu umblă hai-hui prin casă, doarme dusă...

Veste în casă ai să primești, cu temei și cu dragoste!

Hmm, vestea ca vestea, s-ar putea să-i scrie cineva, chiar și temeiul s-ar mai nimeri, dar de unde și până unde dragoste? Din partea nepoților? Nuuu... Aia se prefac, în privința lor s-a lămurit ea demult, sunt în stare să-și strângă mătusa de gât, s-ar face luntre și punte numai să pună mâna pe caseta din șifonier...

Pufni, își schimbă poziția, se trase mai lângă perete. Convenise cu coana Irina s-o anunțe în cazul când i s-ar face rău, să bată în dușumea cu bastonul; dacă n-a bătut,

înseamnă că doarme liniștită. De fapt, se ține binișor la vârsta ei, ar dori și ea să arate la fel peste douăzeci de ani.

„Sabino, îți dau cuvântul meu că n-am să te uit. Te recompensez, ai să vezi tu...”

„Vorbiți cu păcat, n-am nici cea mai mică pretenție să-mi dați ceva în plus. Mă plătiți de fiecare dată și...”

„Lasă, lasă, nu-ți mai bate gura de pomană! Dacă n-ai fi tu lângă mine, nu știu cum m-aș descurca. Mă apucă spaima de câte ori mă gândesc cât de singură am rămas, acum, când am nevoie de mai mult sprijin.”

„Singură? Păi nepoții nu-i puneți la socoteală? Vă vizitează destul de des și nu vine niciunul cu mâna goală. Am dreptate?”

„N-ai! Am mai discutat despre ei. Nu încerca să mă aiurești. N-ai grijă, nu mi-ar călca ei pragul dacă n-ar avea anumite interese.”

Scoase batista de sub pernă, își suflă nasul cu putere, gemu și se întoarse pe stânga, repetând în gând treburile de a doua zi. Mai întâi, va cumpăra o sticlă de lapte și două borcane de iaurt; laptele pentru coana Irina, iaurtul pentru doamna Bratu; va pune sticla și borcanele în fața ușii fiecăreia, apoi va pleca în cartierul Berceni. Să ajute la curățenia generală a unui apartament.

Oare ce o mai rugase doamna Bratu? Ah, da, să nu uite la înapoiere să-i cumpere o sticlă de lichior Indian. Ehe! Te pomenești că a momit vreun pețitor, altfel nu se explică de ce are nevoie de băutură în casă. Da, precis că are intenția să invite un bărbat... Își aduse aminte că a întrebat-o odată, mai pe ocolite, de ce stă singură, de ce nu se grăbește să se mărite până nu împlinește 40 de ani; i-a sărit muștarul, i-a răspuns că nu-i permite să se amestece unde nu-i fierbe oala. Chiar așa? De ce să se supere, doar i-a vrut binele, nu? Slavă Domnului, n-are niciun defect fizic, nu-i nici chioară, nici cocoșată, nici șchioapă. În plus, are zestre cu carul, geme scrinul de rufărie. Mucezește trusoul, iar ea stă și așteaptă cine știe ce Făt-Frumos. Ar

putea să-i găsească pe cineva, numai să se hotărască și i-ar aduce la vedere destui amatori de pețit. Primul candidat ar fi chiar nepotul coanei Irina, domnul Lucian. Bărbat serios, gospodar, econom... Mă rog, ce contează dacă a mai fost înșurat o dată? N-a avut omul noroc! Dar celălalt, adică Grigore? Ehe, ăla e prea șmecher, nu se dă el pe mâna oricui, dacă ar fi vrut să se însoare, probabil că până acum se înșura de zece ori...

Își trase basmaua pe frunte, închise ochii și adormi în momentul următor.

Eleonora Bratu depuse încetișor receptorul telefonului pe furcă, de parcă i-ar fi fost teamă să nu se spargă. Respiră adânc și-și apăsă palmele pe piept, simțind cum i se zbate inima.

Vasăzică, nu în zadar a sperat ea că într-o bună zi va auzi vocea lui Grig la telefon, vocea-i melodioasă, cu accente de bas. Da, în cele din urmă tot s-a îndurat s-o sune nepotul „baborniței”. Țasta-i un semn îmbucurător, divin, reprezintă un prim pas pe calea unei apropieri mai intime...

„Alo? Sărut mânușitele, la aparat e Grigore Iancu, nepotul vecinei dumneavoastră. Vă mai amintiți de mine?”

„Sigur...”

„Îmi cer iertare, poate dormeați și n-ar fi trebuit să vă deranjez.”

„Se poate?! Nu mă culc niciodată atât de devreme. Citeam ceva.”

„Dacă e posibil, aș dori să știu cum se mai simte mătușa. E sănătoasă?”

„Azi n-am zărit-o deloc. Oh, nu vă alarmați! Probabil n-a ieșit să-și facă plimbarea din cauza frigului. Am stat de vorbă cu vecina de la parter, cu Sabina: mi-a spus că a trimis-o coana Irina să-i cumpere un compot de piersici. Dacă are poftă de dulciuri, înseamnă că-i sănătoasă...”

Mută scaunul din fața televizorului, îl puse cu gesturi

mecanice lângă dormeză, preocupată mereu de discuția purtată la telefon. Nu cumva acest subit interes al lui Grig pentru starea sănătății mătușii e numai un pretext? În realitate, poate nici nu-i pasă cum se simte „babornița”, poate dorise s-o anunțe în mod voalat că s-a întors din provincie și că s-a hotărât, în fine, s-o viziteze și pe ea. Oare ce mai spusese Grig? Da, o rugase să nu discute cu Lucian și cu Iolanda despre acest apel telefonic... Așadar, începând din seara asta, vor deține împreună un mic secret.

Perfect! Acest secret, „numai al lor”, demonstra o dată în plus că pe viitor relațiile dintre ei vor deveni mai intime. Cât de intime? Firește, nu-i va permite avansuri prea îndrăznețe înainte de a primi unele asigurări.

Pe urmă, va trebui să fie foarte atentă, să nu scape față de Grig cuvântul „baborniță”. De fapt, cum poate fi numită o zaharisită care nu respectă nici cele mai elementare reguli de politețe? Nu cumva baba își închipuie că toată lumea este obligată să facă sluj în fața ei?

„Mda, mă privește cu dispreț, se uită la mine de parcă ea ar fi contesă, iar eu rândășiță...”

Nu mai departe decât sâmbătă sunase la ușa ei insistent, de cinci-șase ori, ținând în mână ca o caraghioasă cartonul cu prăjituri; nu i-a deschis, deși era clar că la ora aceea nici nu dormea și nici nu era plecată de-acasă. A văzut vizorul luminându-se și a auzit respirația șuierătoare a baborniței, în spatele ușii.

Se apropie de oglindă, se admiră din profil, începând să se dezbrace. O obseda glasul melodios al lui Grig. Oare ce rochie să îmbrace când o va vizita? Își ridică părul spre creștetul capului, lăsând ceafa liberă. Nu, coafura asta nu i se potrivea, rămânea gâtul descoperit, se zăreau ridurile de sub urechi. Luă ochelarii de pe scrin, își cercetă obrazul cu atenție, aproape lipi nasul de luciul oglinzii. Poate n-ar strica să se mai îngrășe, nu mult, doar două-trei kilograme... Și n-ar fi rău să-și vopsească părul, să-i dea o

nuanță roșcată; ar ieși în evidență albeața imaculată a tenului. Da, mâine dimineată va merge la coafor.

Ce tot îi împuia capul Sabina cu celălalt nepot al babornitei, cu Lucian?

Ar comite o greșeală ireparabilă, mai ales acum, la 39 de ani, dacă și-ar lega soarta de un bărbat morocănos, înăcrit, mălăiet, econom până la zgârcenie. L-a privit deunăzi cum mânca... Strângea în căușul palmei firimiturile unei napolitane, le arunca în gură ca un hămesit. Adică să nu se piardă nimic! Maniere de mitocan... Apoi, nici nu prea știe să se îmbrace, poartă mereu aceiași pantaloni, care n-au mai văzut fierul de călcat de luni de zile. O diferență imensă, categorică între el și celălalt nepot. Când apare Grig, se luminează întreaga casă...

Avu impresia că răsună zgomot de pași pe coridor. Nu rezistă tentației, se apropie tiptil de ușă și se uită pe vizor. Era întuneric, nu izbuti să distingă nimic. Se arsesese iarăși becul de la capătul scărilor, va trebui să-l înlocuiască mâine cu unul mai puternic.

Luă de pe masă o revistă, dar nu reuși să se concentreze asupra rândurilor, o obseda neîncetat imaginea lui Grig.

Irina Condrea își acoperi umerii cu broboada, dădu perdelele la o parte și se rezemă de pervazul ferestrei. Luna revărsa o lumină fastuoasă peste nămeții de la marginea aleii, zăpada căpătase o nuanță albăstrie, florile de gheață de pe ușile Aprozarului sclipeau ca niște diamante, cele cinci turisme de la locul de parcare, acoperite aproape în întregime cu omăt, păreau cufundate într-o veșnică hibernare.

Oare anul viitor nămeții vor fi la fel de înalți?

Întotdeauna aceleași întrebări enigmatice, care declanșau zbuciumul, tristețea, o strângere de inimă: Ce se va întâmpla mâine? Cum vor arăta oamenii din preajma mea peste doi ani. Peste trei ani? Cine se va așeza pe *banca mea* din scuarul de la capătul aleii? Se va mai

interesa cineva unde-i bătrâna care în serile de vară croșeta cu gesturi iuți în balconul de la etajul doi al blocului de lângă cinematograful?

Suspină, își frecă palmele reci și se reazează pe pat. Ceasul cu pendulă bătut orele trei, parcă mai grav și mai rar decât în celelalte nopți. De ce nu mai poate să doarmă la fel ca în tinerețe, de ce se trezește în mod invariabil după orele două? Nu cumva bătrânețea devine o povară mai ales în timpul nopții? Somnul îi fuge brusc și încep să o asalteze o mulțime de gânduri neliniștitoare, pe care se străduie neîncetat să le alunge, izbutind cu adevărat să le alunge doar când se ivesc zorile, sau când răsună primele zgomote sub fereastră; se simte salvată, de-a dreptul fericită în diminețile de vară, când aude ciripitul păsărilor aciuite în castanii de pe alee. Atunci știe cu precizie că, în curând, cerul are să se învăpăieze și că tenebrele vor fi învinse.

Oare cine încercase să o convingă că are și senectutea frumusețea ei? Primul bărbat, care dispăruse pe front, sau al doilea, care murise în brațele ei, în locuința din Schitu Măgureanu? Mai degrabă al doilea, pentru că împlinise 55 de ani.

Sau fostul ei patron? Nu, imposibil, el ura bătrânețea, se temea de ea... Parcă îl vede cum se plimba agitat prin salonul cu draperii albastre și candelabru masiv, parcă îi aude și glasul hârâit... Trecuse puțin timp de la naționalizare, se scurseseră câteva ore de când predase noului director cheile biroului și ale seifului; un tramvai clămpănea leneș pe strada din stânga, iar din curtea fabricii răzbăteau rateurile înfundate ale camionului pe care muncitorii se străduiau să-l repună în funcțiune.

„Spectacolul s-a terminat, Irino, a căzut cortina, părăsesc scena...”

„Cum o veți părăsi?”

„Mi-a promis un prieten din Arad că mă va trece peste graniță. Sigur, voi înfrunta unele riscuri...”

„O groază de riscuri. N-ar fi mai util, mai sănătos să rămâneți pe loc?”

„Rahat! Ce să mai fac aici?”

„Aveți o diplomă de inginer, puteți să...”

„Ești naivă! Crezi că îmi vor da *ei* de lucru? Și chiar dacă vor accepta să mai intru în fabrică, n-am să muncesc niciodată pentru *ei*! Nu insista, am luat o hotărâre definitivă. Îmi pare rău că nu pot să te recompensez. Te-am angajat, acum îmi pot permite să ți-o spun, nu numai pentru că ești capabilă, dar și pentru că ai fost colegă de liceu cu răposata mea soție. Ea a insistat să te primesc...”

„O actriță colosală!”

„Da, colosală, în privința aceasta n-am nicio obiecție. I-ai fost devotată, i-ai fost confidentă, i-ai vegheat ultimele zile... Nu știu cum m-aș fi descurcat fără tine. Dacă vrei să-ți alegi ceva...”

Se opri din mersu-i agitat, desemnând, cu un gest larg apartamentul cu ușile date de perete.

„Mai aveți caseta cu bijuterii?”

„Da, caseta cu bijuterii, caseta rămasă de la colosala actriță. Podoabe de scenă... Sunt false, Irino, sticle colorate și tinichele! N-ai bănuț niciodată, nu-i așa? Dacă ar fi avut vreo valoare le-aș fi măritat de multă vreme, le-aș fi transformat în cocoșei. Cocoșeii sunt la modă acum. Ha, ha, ha!”

„De ce râdeți?”

„Îmi închipui cum ai să arăți tu împodobită cu ele, când te vei duce la balul sindicatului... Să nu-mi spui că ai să porți o rochie lungă și foarte decoltată... Nu, ai să te îmbraci al naibii de modest, n-ai să te împodobești cu mărgelile, brățări, inele și broșe. Tinichele și sticlă colorată, butaforie! Dacă îți plac, dacă te mai gândești uneori la colosala actriță, ți le cedez cu cea mai mare plăcere. Doar n-am să mă car în străinătate cu ele. Caseta are oarecare valoare, e din lemn de abanos încrustat cu fildeș. Adio și *alles Gute!*”

Nu l-a mai întâlnit niciodată și nici nu l-a regretat. A auzit că ar fi fost jefuit și înjunghiat de o bandă de țigani, tocmai când se pregătea să treacă granița. N-a mai avut parte de senectute. El, sau altcineva încercase să o convingă că și senectutea este frumoasă?

Oftă. Începea să-i slăbească memoria, unele episoade din trecut i se înfățișau învăluite în ceață, inconsistente, friabile...

Nu putea să uite, firește, evenimentele aceluia tumultuos sfârșit de primăvară, când se naționalizaseră toate fabricile, când și viața ei apucase pe un făgaș nou, uimitor. Fusesse numită șefa laboratorului, primise o locuință decentă, în care se mutase împreună cu Iolanda. Câți ani avea Iolanda în perioada aceea? 3 sau 4 ani... Rămăsese orfană, o crescuse cu devotament, o iubise întotdeauna mai mult decât pe ceilalți doi nepoți. Lucian avea 18 ani, iar Grig urma să împlinească 22... Pe Lucian nu l-a înțeles niciodată, n-a reușit să și-l apropie de suflet; n-are ce să-i reproșeze, se poartă corect, are o fire practică, rațională, dar e prea rezervat, prea rece, parcă joacă un rol ce-l obligă să stea în permanență încordat, parcă se teme că ar putea să răbufnească din el o cruzime... Grig e diametral opus, are temperament de meridional, se înfierbântă repede, flecărește vrute și nevrute, se agită mereu. Din păcate, îi lipsesc statornicia, tăria de caracter, fiind uneori extrem de influențabil; își schimbă convingerile de la o zi la alta și poate din cauza asta a devenit treptat o lichea, o *lichea simpatică*, cum îi place chiar lui să se numească; se strecoară cu surâsul pe buze printre obstacolele vieții, făcând uz câteodată de metode ce-l situează la marginea legilor. Toți trei speră să moștenească „bijuteriile”. Speră, într-adevăr? Nu cumva se înșală amarnic în privința lor? Nu cumva simțurile i s-au tocit în asemenea hal, încât nu mai este în stare să deosebească dragostea de lăcomie? Grig, Lucian, Iolanda...

„Care din ei va regreta cu sinceritate dispariția mea?”

Ridică mâna stângă la înălțimea umărului, cu oarecare teamă. Inima îi pulsa când încet, rar, cu intermitențe, când rapid și sacadat, percepându-i bătăile în capul pieptului, în gât, în vârful degetelor. Se gândi că poate ar trebui să ciocănească cu bastonul în podea, s-o cheme pe Sabina, apoi renunță, își spuse că nu e cazul s-o alarmeze pentru un fleac, în toiul nopții; luă o pilulă de Nitroglicerină, o sparse în dinți și imediat bătăile inimii redeveniră normale, izbuti să se ridice aproape sprintenă și să se deplaseze până la șifonier. Scoase de sub un teanc de cearșafuri caseta de abanos încrustată cu fildeș. Atârna destul de greu, abia putea s-o țină într-o mână. *Greutate* iluzorie...

Cum se va comporta Iolanda când va afla că bijuteriile sunt lipsite de valoare? Oare va fi cuprinsă de o criză violentă de isterie, sau va rosti calmă, cu dispreț, abia disimulat: „Mătușica ne-a tras clapa... Să-i fie țărâna ușoară!” În niciun caz nu-și poate imagina ce va spune Lucian, reacțiile lui fiind imprevizibile... Poate a moștenit firea mamei lui, care suferea de schizofrenie... poate... Dar Grig? El se va înfuria desigur, va țipa, își va smulge părul din cap, va cere ca bijuteriile să fie duse la expertiză, va susține că au fost înlocuite cu falsuri, de Lucian sau de Iolanda...

Puse caseta la locul ei, închise ușile șifonierului și se întinse iarăși pe pat, suspinând. Avea impresia că auzise un mic zgomot în antreu, un vag zdrăngănit metalic, parcă și o bufnitură.

„S-au prăsit șoareci în debara, dau târcoale pungii cu pâine uscată, am s-o rog pe Sabina să-mi aducă o cursă.”

Își reglă respirația, coborî pleoapele, se lăsă din nou purtată de valul amintirilor, și deodată țâșniră din întuneric imaginile celor trei nepoți. Probabil atitudinea lor față de ea s-ar schimba radical dacă n-ar exista blestemata de casetă. S-ar schimba în bine sau în rău? Ah, de ce nu i-a înștiințat aseară că bijuteriile sunt doar niște jalnice imitații? I-a lipsit curajul, desigur, s-a temut că n-au s-o

mai viziteze niciodată... Un lucru bun a făcut, totuși; i-a anunțat că în curând va merge la CEC și-i va înscrie pe toți trei pe carnet, că după moartea ei va moșteni fiecare o parte egală din banii depuși. Lucian a schițat un semn aprobativ, de parcă se aștepta de multă vreme să împartă banii cu Iolanda și cu Grig; pe fața lui morocănoasă, rece, nu s-a clintit niciun mușchi, n-a izbucnit ura și nici măcar invidia sau regretul. În schimb, Grig și Iolanda i-au sărit de gât. Au îmbrățișat-o, i-au urat să trăiască peste o sută de ani. Ehe, știe ea cât valorează urarea asta... Era normal să-și manifeste recunoștința, nu zilnic le pică o asemenea mană cerească. Oricum, le va reveni o sumă frumușică, deloc neglijabilă, va primi fiecare în mână, peșin, peste 26.000 de lei. Le-a mai spus că singura ei pretenție este s-o înmormânteze decent, să se îngrijească de cele necesare. Au protestat energic, în cor, nici n-au vrut să audă de înmormântare, s-au străduit să o asigure că până atunci vor mai trece mulți ani de zile, că nu e cazul să-și strice seara cu astfel de gânduri funeste.

Da, o seară cu adevărat veselă, festivă, petrecută în compania lui Lucian, a lui Grig și a Iolande. S-au scurs mai bine de cinci-șase ani de când nu-i mai văzuse împreună în casa ei. Parcă era un făcut, veneau mereu pe rând, parcă se fereau să se întâlnească toți trei. Nu se puteau suferi, firește, pentru că de câte ori îl întreba pe unul ce fac ceilalți doi, primea răspunsuri evazive... Dar aseară s-a spart gheața, și-au adresat cuvântul, au râs, au depănat amintiri comune. Poate că răceala dintre nepoți ar fi dispărut demult dacă s-ar fi gândit să-i invite mai des pe toți trei. Da, probabil numai ea este vinovată... I se pare ciudat că niciunul n-a pomenit de casetă. De fapt, era de datoria ei să-i anunțe că bijuteriile sunt lipsite de valoare. De ce nu le-a spus nimic, de ce nu a îndepărtat acest măr al discordiei, de ce a uitat acest amănunt?

Auzi din nou zgomote în antreu, de astă dată le auzi clar, un mic zăngănit însoțit de sunetul unor pași furișați, apoi o

respirație șuierătoare.

Dădu să se salte din pat, dar nu izbuti, rămase înlemnită, cu ochii larg deschiși asupra ușii ce se deschidea foarte încet. „De ce nu mai scârțâie ușa?” se întrebă, uimită, amintindu-și că ieri voise s-o roage pe Sabina s-o ungă, apoi se luase cu treburile, fusese preocupată de sosirea nepoților și uitase să-i mai spună. Se strădui să-și aducă aminte dacă mai auzise scârțâitul și în cursul serii, apoi atenția îi fu acaparată de silueta ivită în prag, siluetă întunecată, cu fața acoperită de un fular sau de o basma neagră. Vru să întindă mâna, să aprindă veioza de la capătul patului și, deodată, constată îngrozită că membrele nu se mai supun comenzilor emise de creier, îi paralizase până și graiul, deschise gura, dar niciun sunet nu se strecură printre buzele reci, iar în capul pieptului i se instalează o durere surdă, sfâșietoare...

2

Poștașul făcu o mică haltă pe palierul etajului doi; geanta i se părea mai grea decât altădată; își scoase șapca, ștergându-și cu mâneca hainei sudoarea ce-i șiroia din părul cărunț, gândindu-se cu satisfacție că în minutul următor va intra în apartamentul coanei Irina și va fi poftit să ia loc în jilțul acela moale de lângă fereastră, atât de moale încât de fiecare dată se despărțea cu un imens regret de el; și, după ce va înmâna banii, va fi îmbiat cu o dulceață de trandafiri și cu un pahar de apă rece, cum se întâmpla de câte ori aducea pensia bătrânei.

Înălță brațul și apăsă de două ori pe butonul soneriei, ascultând cum răzbate din interior clinchetul vioi de clopoțel: Tinc! Tinc!

Nu se grăbi nimeni să-i deschidă.

„O fi pe balcon, sau în camera de baie”, își zise, și sună din nou, mai insistent, dar nici de astă dată nu-i ieși nimeni

în întâmpinare. Își aminti că de obicei ușa nu este încuiată cu cheia în timpul zilei și, după oarecare șovăială, se hotărî să apese pe clanță; auzi apoi pocnetul ușii din spate și retrase mîna, privind peste umăr, simțindu-se puțin vinovat, de parcă ar fi fost surprins comițând o faptă rușinoasă. O zări în prag pe Eleonora Bratu, locatara apartamentului respectiv.

— Vreun necaz? se interesă ea, intrigată.

— Știți ceva despre coana Irina? E bolnavă? În ziua de pensie nu lipsește de-acasă.

— Astăzi n-a ieșit, vă garantez eu. Mai sunați, poate nu v-a auzit.

— Am să sun. Are nevoie de bani, nu?

Trase șapca pe frunte, ușor enervat, și se conformă apăsând iarăși pe butonul soneriei.

— V-ați convins? Sun. Degeaba. Ce să fac? Îmi pare rău, va trebui să vină dînsa la poștă. Cu zăpada asta...

— Să încercăm clanța. Dacă e încuiată, înseamnă că a plecat undeva. Totuși, m-aș mira să fi ieșit fără să observ eu.

Nu era numai mirată, ci și excitată la culme, îi sticleau ochii, nu-și găsea astîmpărul, de parcă se pregătea să asiste la un eveniment ce se anunța absolut senzațional, un spectacol la care nu sperase să asiste și pe care nu voia nicidecum să-l piardă.

Ușa nu era încuiată, deci putură pătrunde în antreu, unde se opriră câteva clipe consultându-se din priviri, derutați de tăcerea desăvârșită ce-i întâmpinase subit. Prin ușa întredeschisă a dormitorului se fofila o rază anemică de lumină.

— Intrăm? șopti poștașul, cu voce răgușită, umezindu-și buzele.

— Intrăm! decise prompt Eleonora Bratu.

Împinse ușa, cu o mișcare energică, și păși înăuntru; când ajunse lângă măsuța din mijlocul camerei, scăpă un tipăt strident și se refugie în antreu, de-a-ndăratelea,

ciocnindu-se de poștaş.

— E în pat, cu fața acoperită de o pernă. Cred că...

— Ce credeți? Poate are nevoie de ajutor, să chemăm un medic.

Trecu și el pragul dormitorului, aprinse plafoniera și se aplecă deasupra corpului chirchit pe dormeză. Se convinsese foarte repede că ajutorul medicului nu mai era necesar.

3

Chipul locotenentului Cristache trăda o încordare profundă. Ședea în jilțul înalt de lângă fereastră, picior peste picior, cu brațele încrucișate pe piept, privind în gol atât de concentrat, încât tresări când maiorul îi adresă cuvântul:

— Ei! Ești bun de dus la fotograf. Te-ai transformat în statuie?

— Scuzați-mă...

Se frecă la ochi, buimac, parcă trezit pe neașteptate dintr-un somn adânc.

— Mă *îmbibam* cu atmosfera camerei.

— Ce vorbești? Asta reprezintă o noutate în ceea ce te privește. Nu te știam atât de meditativ. Are să crape de ciudă Hercule Poirot, i-ai împrumutat metoda infailibilă, stai în fotoliu și-ți pui în funcție micile celule cenușii. Bravo! Te-ai îmbibat destul? Când termini, te-aș ruga să-mi explici și mie de ce am fost trimis aici.

Scoase cutia cu trabucuri „Ardeal”, o puse pe măsută, apoi își descheie nasturii paltonului. Era iritat, își dădea seama că sosise târziu la *locul faptei*, după plecarea echipei tehnice și după transportarea corpului victimei la Institutul medico-legal. Abia se întorsese din provincie, venea direct de la Gara de Nord. Contase pe o zi liberă, pe o jumătate de zi liberă, era frânt de oboseală, plănuise să meargă direct acasă, să umple cada cu apă fierbinte, să

zacă în ea vreo jumătate de oră, apoi să se întindă pe pat și să doarmă neîntors, fără a mai fi nevoit să apeleze la un somnifer. Dar comisese o greșeală de neiertat, telefonase la sediu îndată ce coborâse din tren și șeful îl „rugase stăruitor” să se prezinte de urgență la această adresă.

Dezbracă paltonul, scutură stratul de zăpadă apoasă de pe el și zise:

— Ninge cumplit, cât pe-aci să mă împotmolesc printre nămeți. Șoferul taxiului m-a lăsat tocmai la capătul aleii, n-a fost chip să mă aducă până în fața blocului.

— De mulți ani n-am mai avut o asemenea iarnă. Circulația mașinilor s-a redus aproape în întregime pe străzile dimprejur, mai ales în orele de seară. Și asasinul, probabil, a profitat de situația aceasta, a reușit să vină și să plece nestingherit, fără a înfrunța riscul de a fi zărit de vecini.

— De, ce să zic, ghinionul nostru, nu prea ni se servesc pe tavă martori oportuni. Mă rog... Până la asasin, vom avea de străbătut, cred, cale lungă. Raportează tot ce știi despre victimă și despre ambianța în care trăia. Fără divagații de prisos.

Locotenentul cuprinse cu privirea întreaga încăpere, oftând; părea că nu se îndură să vorbească; în fine, trase din buzunar bloc-notesul, îl răsfoi și începu cu voce răspicată:

— Victima, de sex feminin, în vârstă de 82 de ani, se numește Condrea Irina. Apartamentul în care ne găsim, format din trei camere plus dependințe, îi aparținea, îl cumpăraseră cu opt ani în urmă, când s-a construit blocul. Locuia singură, fiind văduvă de multă vreme. N-a avut copii. Decesul a fost descoperit în dimineața aceasta, la orele zece și treizeci de minute, de către poștașul care tocmai aducea pensia, și o vecină, Bratu Eleonora, locatara apartamentului de vizavi. Au anunțat imediat organele de miliție.

— Când te-ai înființat aici?

— La unsprezece și cincisprezece minute, împreună cu echipa tehnică și cu legistul Andreescu. N-am reușit să ajungem mai repede, din pricina înzăpezirii.

— Am constatat asta pe pielea mea. (Își consultă ceasul de buzunar: era 14,30.)

— Pe poștaș nu l-am mai întâlnit, reluă Cristache. Plecase să-și termine treburile, să distribuie în cartier corespondența, abonamentele și pensiile. Ne-a lăsat adresa lui, îl putem găsi acasă în fiecare după-amiază, sau îl putem convoca, dacă va fi nevoie. Am procedat la o primă audiere a martorei Eleonora Bratu.

Se întrerupse, își umflă obrajii trandafirii și expiră lent aerul din plămâni, cu un șuierat ce aducea a suspin.

— Decesul a fost descoperit în felul următor: poștașul a sunat de două ori și...

Se încruntă, derutat de expresia ironică a maiorului.

— Am spus vreo neghiobie?

— N-ai spus, fii liniștit, dar s-a întâmplat exact ca în literatura de aventuri.

— Nu înțeleg.

— Pentru că n-ai citit cartea unui faimos autor polițist, intitulată „Poștașul sună întotdeauna de două ori”³.

— Nu văd ce legătură există între cazul nostru și...

— Niciuna, pot să afirm de pe acum. Te ascult!

— Așadar, poștașul a intrat în apartamentul Irinei Condrea, însoțit de vecina de vizavi.

— Nu era încuiat?

— Aici e baiul. Când se afla în casă, bătrâna lăsa ușa descuiată, ziua sau noaptea. Fiind cardiacă, știa că oricând va avea de înfruntat o criză și se temea că nu va avea puterea să descuie ușa, iar vecinii sau medicul ar fi fost obligați să forțeze broasca. Încuia numai când pleca de-acasă.

În ultimele zile n-a părăsit deloc locuința, din cauza viscolului. Așa susține vecina de vizavi, și n-aș fi de părere

³ James M. Cain, „*The Postman Always Rings Twice*”, 1934.

că se înșală, face parte din categoria femeilor atinse de o curiozitate bolnăvicioasă, care vor să știe tot ceea ce se petrece prin preajmă.

— În fine, iată că dispunem de o martoră oportună.

— Nu chiar atât de oportună, fiindcă n-a sesizat sosirea sau plecarea asasinului. Bătrâna a fost ucisă azi-noapte, între orele două-două treizeci. Iar Eleonora Bratu dormea buștean, n-a...

— O fi ea extrem de curioasă, dar nici în asemenea hal încât să stea de veghe și în cursul nopții, cu privirea și auzul încordate.

Locotenentul se strâmbă, de parcă ar fi înghițit ceva acru.

— Martorii s-au decis să pătrundă în locuință. Se scurgea o rază de lumină prin ușa întredeschisă. Veioza era aprinsă. Vecina a intrat prima în dormitor și a constatat îngrozită că Irina Condrea era întinsă aici, pe dormeză, având fața acoperită cu o pernă. I-a relatat poștașului descoperirea ei, iar acesta s-a încumetat să dea perna la o parte și a conchis că locatara căreia urma să-i înmâneze pensia nu mai putea fi readusă la viață.

— Asfixiere?

— Da, conform convingerii categorice a medicului legist. Vă dați seama, în niciun caz nu poate fi vorba de accident sau de sinucidere. A fost atacată și ucisă de către o persoană necunoscută, care s-a strecurat în apartament cu intenția vădită, premeditată, de a curma viața locatarei.

— De ce vădită? Nu cumva bătrâna s-a trezit din somn în timp ce, să zicem, un oarecare infractor venise cu scopul să fure? Firește, individul era la curent cu faptul că nu se încuia ușa. A fost surprins scotocind prin cameră. Poate a fost somat... Cuprins de panică, se repede la locatară și-i aplică perna pe gură. N-a trebuit, probabil, să exagereze cu aplicarea călușului improvizat. Vârsta înaintată și boala de inimă a Irinei Condrea au contribuit din plin la deces.

— Probabil... M-am gândit și eu la ipoteza asta, dar...

Închise carnetelul, îi netezi coperta și-și mușcă buzele.

— Ei? îl îmboldi maiorul. Ai în vedere și altă ipoteză?

— Aș avea... E posibil, cum ați sugerat, ca un infractor versat, adică un recidivist, să fi fost informat că bătrâna locuiește singură și că doarme cu ușa descuiată. Nimic mai ușor pentru el, decât să pătrundă noaptea în apartament și să care la iuțeală tot ce-i pică în mână. Ce să fure? Aparatul de radio? Îmbrăcăminte? Mi se pare prea puțin pentru a risca un asasinat.

— Era speriat, fusese surprins asupra furtului, se temea că țipetele bătrânei vor alarma vecinii și nu va mai avea posibilitatea să se retragă nevăzut. Au existat cazuri, după cum știi, când victima a fost omorâtă pentru o sumă derizorie.

— Vă rog să luați în considerație faptul că n-a dispărut niciun obiect.

— Ești sigur că nu a dispărut nimic? Poate nu știm noi că a dispărut...

— Este convingerea Eleonorei Bratu, care o vizita din când în când pe bătrână. Cunoaște cât de cât situația, adică inventarul general al locuinței.

— Poate Irina Condrea păstra în casă o sumă importantă. Bătrânii obișnuiesc să-și ascundă agoniseala în cele mai neașteptate locuri.

— Avea o sumă importantă, 80.000 de lei, dar depusă la CEC. Am găsit libretul într-un sertar.

— Alte valori?

— Nimic, se pare... De fapt, în privința asta ne vom lămuri mai bine după ce vom discuta cu toate persoanele din anturajul victimei. În primul rând, cu Daraban Sabina, vecina care locuiește în apartamentul de dedesubt. Deocamdată lipsește de-acasă.

— O prietenă a Irinei Condrea?

— Așa pretinde Eleonora Bratu, nu fără oarecare invidie. Vecina de jos o ajuta pe Irina Condrea la curățenie, îi făcea unele târguieli, era un fel de confidentă, o vizita chiar și de

două ori pe zi. Pe urmă, există niște rude, doi nepoți și o nepoată.

— Interesant! Iată că se naște și întrebarea *Cui prodest?* Poate aveau interesul s-o moștenească pe mătușă... Le-ai anunțat decesul?

— Î-am convocat aici. Îi aștept, sper să sosească curând.

— Imposibil să nu-i intereseze soarta celor 80.000 lei.

— Banii pot fi retrași de la CEC numai de către unul dintre nepoți, Lucian Manoliu, care e trecut pe carnet.

— Propui să-l excludem de pe lista vinovaților prezumtivi?

— Nu propun, pentru că încă nu știu exact dacă nu cumva bătrâna mai păstra în casă și alți bani, sau alte valori de seamă.

— Apoi, poate că scopul crimei n-a fost neapărat jaful.

— Da, poate...

— Totuși, înainte de a căuta alt mobil nu ne este permis să ocolim o chestiune. De ce n-au fost înscriși pe carnetul CEC și ceilalți doi nepoți? Oare mătușa nu întreținea relații normale cu toți nepoții?

— Depinde ce înțelegi prin relații normale.

— Dacă îi iubea în egală măsură, ar fi fost firesc să-i treacă pe carnet pe toți trei. Din declarația uneia dintre vecine reiese că nepoții își vizitau mătușa cu destulă regularitate. Aseară, de pildă, au fost invitați aici, la un fel de petrecere. Presupun că unul dintre ei a avut posibilitatea să organizeze capcanele din apartament.

Maiorul se încruntă.

— Capcane? Mă uluiești...

— Chiar capcane. La petrecere au participat, exceptând-o pe gazdă, cinci persoane: doi nepoți, o nepoată, precum și cele două vecine. Una din aceste persoane a plantat capcanele, aseară.

— În ce constau capcanele?

— În dulăpiorul de medicamente din camera de baie se afla un flacon de Colir. Medicamentul a fost înlocuit cu alt

lichid, o substanță foarte toxică, de aceeași culoare. În contact cu pupila ar fi declanșat dureri cu urmări fatale pentru bătrâna cardiacă. Altceva... Una din prizele electrice a fost în mod evident defectată, cu scopul de a produce scurgere de curent. O mică zguduitură era ajuns să producă atacul de cord.

Se întrerupse, închizând ochii câteva clipe. După expresia de încordare zugerăvită pe fața sa, era clar că încă nu-și golise sacul cu surprize. Se apropie de dormeaza pe care fusese descoperit cadavrul și întinse arătătorul către tabloul agățat pe perete.

— Cea de-a treia capcană...

Rama de nuc, sculptată, era cu siguranță mai valoroasă decât pictura, care înfățișa un peisaj idilic: în prim plan două vaci cafenii pășteau o iarbă de un verde palid, dincolo de ele se zăreau contururile unui *chalet* elvețian acoperit de un cer ireal de albastru.

— Oribil, murmură maiorul. N-aș ține așa ceva deasupra patului nici să mă tai. Aș visa în fiecare noapte numai brânză și smântână.

— *De gustibus et coloribus non disputandum*, replică locotenentul cu ton voit didactic.

Se înalță în vârful picioarelor, atinse cu palma sfoara de care era atârnat tabloul, apoi se retrase fulgerător. Sfoara se rupse și tabloul căzu cu zgomot înăbușit, peste cuvertură.

— Vedeți? Cineva a tăiat sfoara, a tăiat-o pe trei sferturi. Tabloul urma să se prăbușească în curând. Vă puteți închipui ce se întâmpla dacă bătrâna se afla în pat în momentul respectiv.

— Îmi închipui. Urâtă chestie! Conta chiar și sperietura.

Întoarse tabloul cu fața în sus și-l examinează clătînând din cap, aprobativ.

— E-n regulă, n-a suferit nicio stricăciune. Fă rost de altă sfoară, de aceeași culoare și de aceeași grosime. Îl punem la loc.

— Ce rost are?

— Nu ghicești?

Locotenentul își țuguie buzele (semn de profundă nedumerire), înălțând din umeri.

— Mă declar învins, nu văd unde vreți să ajungeți.

— Vreau să aflu cine a organizat șmecheria asta. Ce zici?

— Gata, m-am dumirit. Agățăm tabloul la locul lui, tăiem sfoara ca mai înainte și invităm să stea pe pat fiecare persoană din anturajul victimei. Da, e posibil să iasă ceva...

— În sfârșit, îți funcționează iarăși micile celule cenușii. Aveam impresia că te-ai cam lenevit în lipsa mea. Cred că...

Se întrerupse. În încăpere răsunase de trei ori clinchetul melodios al soneriei.

— Ne vin oaspeți, remarcă Cristache.

— Îi voi întâmpina eu. Nu va intra nimeni aici până nu aranjezi tabloul. Am să-i audiez în camera de lângă bucătărie. Mă anunți îndată ce ai terminat punerea în scenă.

În pragul ușii așteptau două persoane: o bătrânică bondoacă, oacheșă, înfocolită într-un palton prea strâmt, și o femeie trecută binișor de prima tinerețe, înaltă, osoasă, fardată din belșug, purtând un capot al cărui decolteu dezvăluia cu generozitate un piept plat; în plus, femeia cu decolteu răspândea în jur un parfum dulceag, ale cărui efluvii îl forțară pe maior să strâmbe din nas. „Trebuie să fie Daraban Sabina și Bratu Eleonora”, conchise el, invitându-le să păsească în antreu, apoi în camera din stânga bucătăriei.

Bătrânica se prăbuși imediat pe un scaun și începu să se vaite zgomotos, netezind neîncetat gulerul jerpelit al paltonului.

— S-a duos coana Irina! Vai, vai, vai cum a pierit ea de mână ticăloasă și n-a fost nimeni alături să-i aprinză o lumânare. Știam eu că până la urmă o să...

— Vă rog, calmați-vă, o îndemnă maiorul cu ton

compătimator. Cum vă numiți?

Bătrâna nu luă în seamă întrebarea, își acoperi obrazul cu palmele și scânci prelung, și mai agitată, clătînând mereu umerii. Răspunse cealaltă vecină:

— Dânsa este tovarășa Daraban, care locuiește în apartamentul de dedesubt. Eu mă numesc Bratu și locuiesc vizavi. Cred că v-a spus tovarășul locotenent, eu am găsit-o moartă pe coana Irina. Vă stau la dispoziție, poate doriți să mă mai întrebați și dumneavoastră câte ceva.

Maiorul schiță un mic gest de agasare, tăind aerul cu palma, de parcă ar fi vrut să alunge o muscă ce-i bâzâia la ureche; înfipse apoi o privire posacă în decolteul larg al interlocutoarei, gândind: „Slăbește-mă, cucoană, n-am timp de flecărelile dumitale, am alte griji pe cap!” Realiză în momentul următor că bruschetea nu-i cea mai utilă metodă. „Îmi pierd răbdarea, semn că încep să îmbătrânesc...” Surâse, împotriva voinței, și rosti curtenitor:

— Sunteți prea amabilă. Voi sta de vorbă și cu dumneavoastră. Neapărat voi sta de vorbă.

Se adresă apoi Sabinei Daraban:

— Cine v-a anunțat decesul?

— Păi am venit adineauri din oraș, maică, și am trecut pe la dânsa, că mă rugase să-i cumpăr ceva... Și mi-a spus ce s-a întâmplat, cum a găsit-o în pat pe coana Irina, cu fața acoperită de o pernă...

Își aținti privirile către fereastră, clipi mărunț și reluă cu voce poticnită:

— Sărăcuța de ea, aseară era veselă și parcă mai sănătoasă ca oricând (se uită la vecină, așteptând probabil o confirmare din partea ei), cine putea să-și închipuie cât de aproape îi era sfârșitul... Dacă aș fi trecut azi-dimineață pe-aici, s-o întreb cum se simte...

— Era târziu, mormăi maiorul.

— Târziu? Se poate... Deși... zgomotele de azi-noapte...

— Ce fel de zgomote?

— Niște... Nu știu cum să spun ca să înțelegeți mai bine... așa... niște bufnituri... de două ori, foarte încet, am zis că mi s-a părut, de-aia nu le-am dat atenție...

— Pe la ce oră?

— Asta nu pot să știu, nu mi-a dat prin gând să mă uit la ceas. Trăsesem un somn bunicel. M-am gândit că s-a zgâlțâit fereastra, din cauza vântului. Aveam o convenție cu coana Irina, să bată cu bastonul în podea în cazul când simte că i se face rău... Cu boala ei de inimă! Dar n-au fost izbituri de baston, pot să jur că n-au fost. Niște bufnituri foarte slabe. Poate scăpase ceva din mână, nu?

„Cum dracu’ să scape ceva din mână, de două ori la rând?” se întrebă Alexe, înciudat.

— Ați putea să precizați în ce parte a locuinței au răsunat bufniturile?

— Spre antreu... poate chiar în debara... Mă gândeam să nu se fi strecurat vreo pisică de pripas... Cu vânzoleala care a fost aseară... Unul intra, altul ieșea...

— Cine?

— Păi cei care fumau, adică domnul Grigore și duduia Iolanda. Ieșeau pe palier, să tragă câte o țigară. Coana Irina nu suporta fumul de țigară, nu permitea să se fumeze aici. Vreo zece minute am lăsat și eu ușa deschisă, să se aerisească. Prăjeam cartofii și mirosea a ulei încins. Așa că nu-i exclus să se fi strecurat vreo pisică în debara... Poate a început să miaune în toiul nopții și a trezit-o pe coana Irina...

— Poate, admise Alexe cu jumătate de glas, preocupat de altă idee.

— Eu n-am auzit nimic, interveni Eleonora Bratu.

Zâmbi cu cochetărie, aranjându-și pe frunte părul de un roșu țișător, și continuă spăsită, de parcă s-ar fi decis să dezvăluie un păcat capital:

— Am fost invitată și eu, am băut două cupe de șampanie și... și...

— V-ați amestec, conchise maiorul cu bunăvoință.

— Vă rog să mă scuzați. Puteam să refuz șampania? S-ar fi supărat ceilalți... Domnul Grigore a insistat mult să mai beau și un păhărel de lichior. Am adormit îndată ce am pus capul pe pernă.

— Se sărbătorea ceva?

— Nu chiar... A fost o adunare, un fel de întrunire a întregii familii. Coana Irina avea de gând să scoată banii de la CEC, să-i împartă în trei părți egale, să beneficieze fiecare nepot.

— Suma va fi moștenită numai de Manoliu Lucian, le anunță maiorul. Vă dați seama, n-a mai apucat să retragă banii.

Cele două vecine oftară la unison, fără a rosti vreun comentariu, deși păreau ușor nedumerite, mai cu seamă Sabina, care după câteva clipe de tăcere se hotărî să murmure:

— O vizitau destul de des. Veneau cu cadouri...

— Nu s-a certat niciodată cu nepoții sau cu nepoata?

Sabina se gândi puțin înainte de a răspunde:

— Așa, câteodată... Cred că de la bani pleca totul. Întâi și întâi a fost pusă Iolanda pe carnet, că la ea ținea cel mai mult, o crescuse de mică, pe urmă a șters-o și l-a trecut pe Lucian. După vreo câteva luni l-a șters și pe el, l-a pus pe Grigore. Apoi din nou pe Lucian. S-a întâmplat odată o tărașenie, a dispărut un inel din casetă...

— Ce fel de casetă?

— Uitai să vă spun, avea o casetă plină cu bijuterii, sticleau de-ți luau ochii. Inele, brățări, broșe... O ținea în șifonierul din dormitor; sub un teanc de rufărie...

Maiorul se învioră, simți cum îi fuge somnul.

— Nu s-au descoperit niciun fel de bijuterii. Nepoții știau unde este păstrată caseta?

— Doar nu se ferea de ei! Cum vă spuneam, s-a întâmplat o chestie neplăcută, a dispărut un inel în timp ce era în vizită domnu' Grigore. Răposata s-a învinețit de supărare; voia să cheme miliția să facă cercetări. Se uita

chiorâș la mine, poate avea impresia că m-a ispitit pe mine necuratul...

Se întoarse către vecină și o întrebă:

— Erai și dumneata de față, nu?

— Eram. Până la urmă s-a găsit inelul, îl băgase Grig în buzunar, din greșeală. Pot să garantez că n-avea intenția să-l fure.

— Cum garantați?

— Înseamnă că nu-l cunoașteți pe Grig... Își iubea mătușa, o răsfăța cu o mulțime de cadouri. Nu se preta el la furtul unui inel, vă rog să mă credeți. Un bărbat atât de gentil, atât de vesel și de generos...

Elogiile fură întrerupte de ivirea locotenentului Cristache. Alexe înțelese că tabloul a fost agățat la locul lui.

— Să trecem în dormitor...

Înscenarea nu dădu niciun rezultat pozitiv, cele două vecine se așezară pe patul răposatei, fără să acorde vreo privire tabloului. Fură invitate apoi să treacă prin tot apartamentul, să se uite în jur cu atenție, să spună dacă observă vreo schimbare în aranjamentul obișnuit al mobilelor, sau lipsa vreunui obiect. Sesizară numai lipsa casetei cu bijuterii. Sabina Daraban stăruia asupra faptului că nepoții și nepoata Irinei Condrea cunoșteau existența bijuteriilor, precum și locul unde erau păstrate.

Peste câteva minute își făcu apariția Iolanda Stroe, nepoata răposatei, îmbrăcată în ținută de mare doliu; veșmintele întunecate și fardul gros îi accentuau tendința spre obezitate, o făceau să semene cu o focă ce se deplasează penibil și caraghios totodată. Se lăsă să cadă pe pat, cu un oftat prelung, frământând în pumn o batistă tivită cu negru, și rosti în șoaptă:

— Sunt distrusă... nenorocită... Cine ar fi crezut aseară...? Putea să mai trăiască, să se bucure de viață...

Șterse cu batista o lacrimă imaginară și săltă voalul de pe față; ochii îi străluceau, privirile îi alunecau ca niște

șerpi prin încăpere, fixându-se în cele din urmă asupra șifonierului.

— Îmi permiteți să controlez dacă nu cumva a dispărut caseta cu bijuterii?

— A dispărut, o anunță laconic Alexe.

— Îngrozitor! Deci a fost omorâtă pentru... Bijuteriile valorează o mulțime de bani, fiți sigur că nu vă mint. Trebuie să luați măsuri drastice împotriva celor ce aveau posibilitatea să intre aici, împotriva tuturor celor care știau de existența casetei. Am să depun o reclamație la procuratură... Ah, am sfătuit-o de nenumărate ori pe mătușa să nu mai țină caseta la îndemâna oricui intră în casă, însă ea nu m-a ascultat, și acum vedeți și dumneavoastră consecințele...

Nu mai regreta decesul, era indignată la culme de neglijența de care dăduse dovadă victima, o neglijență de-a dreptul condamabilă, de neiertat. Maiorul trase cu coada ochiului la tablou; se temea că ar putea să se prăbușească dintr-un moment într-altul în capul Iolandeii.

— Luați loc în fotoliu, e mai comod.

— Da, sigur...

— Împotriva cui sugerați să luăm măsuri? Bănuiți pe cineva din anturajul Irinei Condrea?

— Pe toată lumea! Ar fi cazul să percheziționați chiar și locuințele verilor mei, cât mai urgent, înainte de a apuca ei să transforme giuvaerurile în bani și să...

— Ha, ha! Ești naivă, scumpo, n-ai minte nici cât o găină!

Întoarseră capul către ușă, toți; în prag se afla un bărbat înalt, zvelt, cu tenul bronzat și mustăcioara à la Clark Gable, îmbrăcat cu palton în carouri, ținând în mâinii o pălărie de fetru cu boruri largi. Intrase fără să-l simtă nimeni, ședea rezemat de tocul ușii, zâmbind. Părând teribil de amuzat de propunerea Iolandeii.

— Ești grozavă, pe cuvântul meu că ești grozavă, dragă Ioli!

Iolanda îl măsură cu o privire rece și murmură:

— Tu erai... Grig...

— Eu! Permite-mi să mă prezint: mă numesc Grigore Iancu și sunt nepotul răposatei Irina Condrea. Nepot de soră, cu drepturi egale la moștenire. (Sesiză strâmbătura de dispreț a verișoarei și zâmbi acru.) Nu ești de aceeași părere? Observ cu invidie că te-ai îndoliat din cap până în picioare. Te-am subestimat, am uitat că ești capabilă să te adaptezi cu iuțeală la orice situație. Nu cumva ai adus în poșetă și câteva lumânări? Regreți în mod sincer moartea scumpei noastre mătuși, nu-i așa?

— Nu fi cinic! Sigur că îmi pare foarte rău...

— Dar faci un efort pentru a înlătura durerea și fâlfâi imediat interesele tale meschine în fața tovarășilor. Propui să fii dus la miliție și anchetat. Nu uita că și tu puteai să vii azi-noapte, să pui mâna pe casetă și să...

— Cum îndrăznești?

— Uite că îndrăznesc. În definitiv, de ce să nu fi luat chiar tu „pietricelele”?

— Nu ți-e rușine? Eu... eu... nu m-am mișcat din casă azi-noapte. Dacă va fi necesar, voi putea să dovedesc acest lucru. Te rog să încetezi cu insinuările!

— N-ai început tu cu insinuările?

— Ai un tupeu nemaipomenit.

— Nu te enerva, îți crește colesterolul. Te-ai cam îngrășat de la o vreme și n-o să te mai placă logodnicul. De fapt, nu logodnic, cum încercai tu s-o aiurești pe mătușa, ci amant. Nu cumva cu el ai stat toată noaptea? Te sfătuiesc să nu-l obligi să depună mărturie, e om însurat, s-ar putea să te ia la refec batoza aia de nevastă-sa. Parcă văd cum îți bagă mâna în păr și te târnosește...

— Tu vorbești? Tu, care ai escrocat o mulțime de femei... Tovarăși, cer protecția dumneavoastră, vă implor, nu-i mai permiteți să mă defăimeze în public.

Alexe înălță din umeri fără să facă vreun comentariu, iar locotenentul îl invită pe noul venit să ia loc pe pat. Iancu

Grigore pretinse că nu-l deranjează să stea în picioare, oricât de mult aveau să dureze cercetările. Iolanda își acoperi fața cu voalul, se foi în fotoliu și rosti cu glas plângăreț:

— Grig, dacă tu ai luat caseta, să știi că niciodată n-am să-ți iert afrontul acesta, am să te urmăresc până în pânzele albe, am să...

— Ha, ha! Vasăzică nu realizezi că am rămas pe drumuri, ca și tine... Singura noastră speranță este suma depusă la CEC. Din păcate, toți banii îi aparțin lui Lucian, va trebui să-i cădem în genunchi, să ne milogim de el. Poate se va îndura să ne azvârle și nouă câteva mii de lei. După cum îl cunosc eu, cred că ne vom alege cu praful de pe tobă. Mătușica ne-a făcut figura, a murit înainte de a împărți, conform promisiunii, câte 26.000 de lei. Te-aș ruga să-mi răspunzi la o întrebare, la o singură întrebare, dragă Ioli.

— Pune-o!

— Cine avea interesul ca mătușa să dispară cât mai rapid, înainte de a apuca să ne treacă și pe noi pe libret? Hai, răspunde-mi, te rog.

— Lucian!

„Întrebarea și răspunsul par absolut logice”, reflectă maiorul, aprinzându-și un trabuc.

Iolanda dădea impresia că abia în momentul acela realizează gravitatea răspunsului, că într-un fel regretă graba cu care îl pronunțase, iar vărul ei se uita la pălăria pe care o învârtea în mâini, de parcă forma ei se asocia cu o bruscă revelație.

— Asta-i situația, Ioli, pariez pe oricât că nu te așteptai la așa ceva...

Alexe tocmai voia să se intereseze la ce anume nu se aștepta Iolanda, dar fu oprit de clinchetul soneriei. Cristache se duse să deschidă și reveni însoțit de un bărbat de statură mijlocie, chel, ce purta ochelari cu lentile fumurii.

— Bine ai venit la praznic, Lucică, îl întâmpină Iolanda.

Din atitudinea lui Lucian Manoliu se degaja un aer de umilință amestecată cu servilism. Se înclină în fața celor două vecine ale răposatei, le sărută mâna curtenilor, stătu o secundă sau două la îndoială, întrebându-se probabil dacă e cazul să rostească un mic discurs de circumstanță, dar în cele din urmă renunță, își spuse numele și rămase înțepenit lângă șifonier, într-o aproximativă poziție de drepti.

— Suntem în plen, conchise Grigore, apropiindu-se de văr și îmbrățișându-l. Dragul meu, s-a stins mătușa noastră...

— Am aflat trista veste... Din păcate, cu toată graba mea n-am reușit să ajung mai devreme. Vă rog să mă scuzați.

Ultimele cuvinte fuseseră în mod vădit adresate celor doi ofițeri de miliție. Grigore oftă din răspuțeri și rosti cu glas tânguitor, din care răzbătea și o notă de zeflema:

— Cine ar fi putut să-și imagineze, mai ales după veselie de aseară, că vom fi obligați să ne întâlnim după numai o noapte, într-o împrejurare atât de funestă. Mărturisesc, parcă nu-mi vine să accept ideea morții. Vă amintiți, am ieșit odată cu voi, i-am urat mătușii să trăiască mulți ani sănătoasă și fericită, am sărutat-o pe obraji.

— Sărutul Iudei, pufni Iolanda.

Grigore își mângâie bărbia, fără să pară prea afectat de remarcă Iolande, și reluă:

— Dragă Lucică, scumpa noastră verișoară ne învinuiește de crimă, a propus înainte de a sosi tu să fim anchetați amândoi de către organele judiciare. Ce părere ai de chestia asta? Eram în stare să ne omorâm mătușa?

— Ne suspectează pe noi? Pe ce se bizuie?

— Susține că și noi ne puteam furișa azi-noapte aici, cu intenția necurată de a subtiliza „pietricelele”. Și, cu ocazia asta, află și tu că au dispărut neprețuitele giuvaeruri.

— Bine, dar eu... Ce-ai zis? Caseta cu...?

Rămase un moment cu gura căscată, apoi smuci cu un

gest brutal ușa din mijloc a șifonierului și începu să caute febril printre cearșafurile aranjate în rafturi.

— Nu te mai osteni, mormăi Iolanda. Lipsește și basta!

Lucian se întoarse fulgerător, atât de rapid încât fu gata să-și piardă echilibrul, avansă un pas către Sabina Daraban și șuieră:

— Dumneata trebuie să știi ce s-a întâmplat în casa mătușii, ești obligată să știi, intrai toată ziua aici, uneori chiar și noaptea, dădeai târcoale mereu, să n-ai impresia că n-am băgat de seamă.

— Pe mine să nu mă bagi în bucluc, maică, eu în viața mea n-am râvnit la bunul altuia. De unde să știu eu cine a intrat azi-noapte aici?

„Începe teatrul, își spuse Alexe, se bălăcăresc, în curând se vor lua la palme, iar eu stau și asist neputincios la cearta lor, fără să am cea mai mică idee cum să continui ancheta. Totuși, mai înainte mi-a trecut prin gând o soluție posibilă, mai degrabă o ipoteză probabilă, un fulger scurt... Trebuie să reflectez serios la spusele fiecăruia...”

Fu trezit din gânduri de vocea iritată a Eleonorei care îl apostrofa pe Lucian:

— De ce vă uitați urât la mine? Să mă scutiți de bănuielile dumneavoastră. Nu vă imaginați, sper, că am luat eu caseta aia, pe care am văzut-o o singură dată, fără să știu ce conține.

— Mătușa dormea cu ușa descuiată, spuse Lucian, parcă pentru a-și justifica bănuiala. (Privi șifonierul și continuă încruntat). Aș vrea să știu cine a găsit-o moartă...

— Eu, împreună cu poștașul care venise să-i aducă pensia.

— Aha! Și pe urmă?

— Adică? Ce vrei să spui?

— Ce s-a petrecut după aceea?

— Poștașul a plecat, adică a mai stat puțin cu mine, până am telefonat la miliție. Am rămas singură în locuința mea, am lăsat ușile larg deschise, și aici și la mine, până au sosit

tovarășii.

— Încep să mă dumiresc.

— Lucian vrea să spună, explică Iolanda, că puteai să scotocești prin casă, să găsești caseta și să...

Fața osoasă a Eleonorei se acoperi cu pete purpurii, iar printre buzele violent rujate scăpă un țipăt de indignare.

— Eu? Am furat eu bijuteriile? Rușine! În primul rând, habar n-aveam unde le ținea coana Irina.

— Puteai să le găsești foarte ușor căutând prin șifonier, insistă Lucian.

— Să orbesc dacă am atins eu ceva! N-am luat nici măcar un capăt de ață... Uite, mă jur, din secunda asta nu mă mai mișc din loc până nu mi se percheziționează întreg apartamentul, centimetru cu centimetru. Ei, ei, ei! Am văzut eu cum te uitai când o vizitai pe coana Irina. Ca un stăpân te uitai... Erai în stare să-i tragi perna de sub cap, sufereai că nu moare mai repede. Și băgai mereu fitile... Îi bârfeai pe domnul Grigore și pe duduia Iolanda.

— M-am prins, suspină Grigore. Ne lucrei tare, vere. Mă rog, nu mă mir câtuși de puțin, era de așteptat.

— Tu să taci. Nu e cazul să-i iei apărarea. Te pomenești că sunteți complici... Îi cam făceai ochi dulci, nu-i deloc exclus să o fi convins să-ți dea o mână de ajutor.

— Ceee?

— Te pricepi de minune să îmbrobodești femeile. Cam ăsta a fost singurul tău talent.

— Spre deosebire de tine, care n-ai fost capabil să-ți păstrezi nici măcar nevasta. Te-a părăsit pentru un neisprăvit.

— Te rog, Grig, lasă-l în pace, protestă Iolanda. Ai uitat că el este unicul moștenitor al banilor depuși la CEC? Suntem la cheremul lui. Lucică, mai ții minte ultima dorință a mătușii?

— Ce dorință?

— Vroia să împartă banii în trei părți egale. Dânsle erau prezente, au auzit, la nevoie pot depune mărturie.

— Aşa-i, confirmă Sabina.

— Bineînţeles că-i adevărat, se grăbi să admită şi cealaltă vecină.

— Mor de răs! exclamă Lucian. Există vreun act, vreun document, vreo dovadă palpabilă că sunt obligat să împart cu voi? Ce să vă fac, n-aţi ştiut să vă purtaţi omeneste cu mătuşa... De altfel, puteţi să mă daţi în judecată. Nu veţi obţine nici măcar 50 de bani... În ceea ce priveşte caseta, sunt gata să declar în faţa oricărei instanţe că n-am vizitat-o azi-noapte pe mătuşa.

— Veţi da fiecare câte o declaraţie, decise maiorul, enervat de lunga discuţie la care asistasese aproape neputincios. Luaţi loc la masă. Vă atrag atenţia, veţi arăta cât se poate de limpede şi de veridic cum v-aţi petrecut timpul, începând cu ora când aţi plecat de aici şi terminând cu ora când aţi aflat ştirea morţii Irinei Condrea. Tovarăşe locotenent, le pui la dispoziţie cele necesare pentru scris. Poftim, îţi las şi stiloul meu.

Stinse trabucul, rămase câteva momente dus pe gânduri, apoi se întoarce către Sabina Daraban:

— Să trecem în altă cameră, aş vrea să mai stăm de vorbă.

— Eu ce fac? se interesă Eleonora Bratu, dezamăgită de faptul că fusese omisă de maior. Aş putea să mai scriu şi eu o declaraţie.

— V-aţi amintit vreun amănunt? Aveţi de adus o completare la cele spuse până acum?

— Nu...

— Atunci sunteţi liberă. Vă mulţumim pentru ajutorul acordat.

— Mă rog, cum doriţi.

Salută cu o scurtă înclinare a capului şi ieşi îmbufnată, călcând apăsător, netezindu-şi capotul pe şolduri. Grigore înălţase fruntea, se uitase la Eleonora părând că vrea să o oprească; observând că maiorul îl scrutează cu atenţie, se aplecă oftând deasupra mesei, deşurubă capacul stiloului

și așternu prima frază pe hârtia aflată dinaintea sa; Lucian scria repede, ca un elev silitor care se grăbește să rezolve primul problema propusă de profesor; iar Iolanda mușca vârful pixului, preocupată.

Maiorul îi învălui cu o ultimă privire, apoi străbătu antreul și intră în bucătărie, urmat de Sabina Daraban.

— Curățenie lună, comentă el, știind dinainte, aproape cu precizie, ce răspuns avea să primească.

— Cred și eu. Aseară nu m-am dus acasă până n-am spălat vasele și până nu le-am pus la locul lor.

— Asta dovedește că n-ați stat tot timpul cu ceilalți.

— Nu prea. Am avut treabă cu gătitul, cu tăiatul pâinii, cu servitul la masă...

— Nu v-a ajutat nimeni?

— Fiecare câte puțin. Iolanda a pregătit gustările, Lucian și Grigore m-au ajutat la sfârșit, să punem scaunele la locul lor. Eh, mai intrau și ei aici, închideau și deschideau mereu ușa, să se facă curent, să iasă fumul, că fumau ca turcii. Mă și mir cum de n-am răcit... Le-am spus de câteva ori să mai înceteze odată cu ușa aia, mă trăgea curentul, mă enerva scârțâitul ei.

— Un moment, un moment, o întrerupse maiorul, pe al cărui obraz se citea o profundă consternare. Care ușă? Despre care ușă vorbiți?

— Cea de la intrarea în apartament. O deschideau pentru a se face curent cu geamul de aici, din bucătărie.

Maiorul încrucișă brațele pe piept și închise ochii; consternarea era înlocuită acum de o concentrare intensă. Ieși în antreu și deschise lent și larg ușa cu pricina, de câteva ori.

— Nu mai scârțâie. De fapt. N-am auzit scârțâitul nici când am intrat prima oară. Bizar!

— N-am motiv să vă mint, sunt sigură că aseară scârțâia. Din cauza umezelii.

— Da, cred...

Se gândea că se ivise în mod absolut neașteptat o

ipoteză ce putea să ducă la scurtarea nesperată a timpului anchetei; începea să-și imagineze cum avea să-l demaște pe asasin. Avea posibilitatea să se agațe de un fapt material, de ceva palpabil. De bucurie, îi venea să o îmbrățișeze pe bătrâna Sabina.

— Mai aveți treabă cu mine, maică?

— O singură întrebare... Vă rog să vă gândiți bine înainte de a-mi răspunde. Nepoții și nepoata răposatei purtau aseară aceleași haine pe care le poartă astăzi?

— Domnul Lucian era îmbrăcat cu același costum, Iolanda...

— Ea nu era în doliu, firește. Iancu Grigore?

— El și-a schimbat numai sacoul. Pantalonii nu.

Maiorul nu păru prea mulțumit de răspunsurile primite. Se frecă la ochi, simțind cum îl cuprinde iarăși oboseala.

— Vă puteți duce acasă...

Rămas singur, trase taburetul de lângă cuier, se așeză și aprinse un trabuc. Timp de vreo cinci minute șezu încordat, cu privirile ațintite către balamalele ușii dinspre coridor. Sub fiecare din cele două balamale se prelinseseră câteva picături de unsoare, abia vizibile, aproape absorbite de lemn.

„Vasăzică, cineva a uns de curând balamalele, pentru a nu se auzi scârțâitul. Cine? Probabil, nu probabil ci chiar sigur, una din cele cinci persoane prezente aseară în apartament. Aș fi de părere să le exclud pe cele două vecine. Rămân deci nepoții și nepoata... Ușurel, ușurel, să nu mă înfierbânt degeaba. Să vedem cum putea să procedeze. Pregătește înainte de a veni în vizită un recipient cu vaselină sau o pompiță cu ulei. Alege un moment potrivit, spre sfârșitul petrecerii și unge balamalele fiindcă avea intenția să se reîntoarcă noaptea și nu voia cu niciun preț ca scârțâitul ușii să atragă atenția vecinilor sau a mătușii.. Tot ceea ce plănuiește este să obțină nestingherit caseta cu bijuterii. Din nefericire, bătrâna are somnul ușor, sau poate nici nu doarme la acea

oră... Stă întinsă pe pat, sau în jilțul de lângă fereastră. Nu în jilt, ci pe pat, unde a fost găsită moartă. Intrusul constată cu stupeoare că bătrâna l-a simțit; se repede la ea; îi e teamă să nu țipe, îi aplică perna pe față, disperat... Cum procedează în continuare? Scoate imediat din dulap râvnita casetă. Dar cum se justifică zgomotele auzite de Sabina Daraban înspre, antreu, sau în debara? De fapt, au fost produse înainte, sau după moartea victimei? Poate că încă de la intrare, infractorul își dă seama că bătrâna nu doarme, poate o aude umblând prin dormitor, deci este nevoit să aștepte ascuns în debara, până socotește de cuviință că locatara s-a culcat, în fine... Hm, dar tot atât de bine putea să intre în debara și după..."

Suspină, se ridică de pe scaun și deschise larg cele două uși ale debaralei; o cămară-magazie, cu adâncimea de un metru și lărgimea de aproximativ doi metri, în care se găseau depozitate o mulțime de obiecte casnice, pe rafturi și pe jos: vase, sticle, pungi, o butelie, o ladă cu cartofi, un sac cu haine vechi, un aspirator, un teanc de ziare...

„Debaraua reprezintă un spațiu tentant, util, în care infractorul poate să ascundă temporar caseta. Ce rost are să o ducă acasă, unde ar putea fi descoperită la o eventuală percheziție? Bun... Bun... Să verificăm! Nu-i chiar atât de sigur că a raționat astfel.”

Scotoci în lada cu cartofi, fără a obține un rezultat mulțumitor. Nu găsi nimic nici în sacul burdușit cu veșminte uzate. Remarcă o traistă plină ochi cu mălai. Își suflecă mâneca dreaptă și cufundă mâna până la cot în mălai, încetișor, reținându-și respirația din pricina emoției. Atinse cu vârful degetelor un obiect dur.

„Formidabil!”

Era înfășurată într-o filă de ziar. O puse pe masa din bucătărie, scoase lupa din buzunar și se apucă să examineze fiecare piesă. Toate erau imitații, excelente imitații, ce puteau să înșele cu ușurință ochiul unui necunoscător. Sticle colorate și tinichele!

„Oare bătrâna știa că n-au valoare? Imposibil să nu fi știut! Iar drăgălașii de nepoți se învârtteau în jurul ei, executau temenele adânci, o copleșeau cu cadouri, cu complimente, întrebându-se tot mai des câte zile mai are de trăit, de ce dracu' nu moare mai repede... Ce lichele împruțite!”

Rupse o filă din bloc-notes și scrise pe ea câteva recomandări pentru locotenentul Cristache, apoi trecu în dormitor; depuse caseta în mijlocul mesei, îi săltă capacul și urmări foarte atent reacțiile nepoților și nepoatei.

— Ați găsit-o! șopti Grigore, extaziat, gâfâind de parcă nu mai avea pic de aer în plămâni.

Lucian întinse palma dreaptă deasupra casetei, pe urmă o retrase brusc și înălță din umeri, fără ca pe obraz să i se clinească vreun mușchi. Iolanda trase caseta către sine și strigă cu glas pițigăiat:

— Ale noastre sunt toate, ale noastre! Am scăpat de necazuri, dragilor, le vindem și împărțim pe din trei suma obținută. Cam cât crezi că luăm pe ele, Grig?

— Ehe, o groază de parale!

— Sunt imitații, îi înștiință maiorul, posac.

Și nu mai fu atent la replicile lor, îi înmână locotenentului caseta și nota scrisă, spunându-i:

— Pe dumnealor îi conduci la sediu. Sunt reținuți câteva ore, în interesul cercetărilor. Eu am plecat acasă... Sunt frânt de oboseală, dar nu cred că voi putea dormi. Îmi telefonezi îndată ce obții rezultatul dorit.

Îmbracă paltonul, își puse din mers fularul și căciula și ieși fără să se mai uite în urmă.

Îl trezi din somn țârâitul strident al telefonului de pe noptieră. Întinse brațul și apucă receptorul pe bâjbâite, privind fereastra; prin dreptul ei se scurgeau neîntrerupt fulgi mari de zăpadă, luminați de felinarul din stradă.

— Locotenentul Cristache vă deranjează, tovarășe maior.

— Raportează!

— Pus în fața dovezilor categorice, Manoliu Lucian a fost nevoit să mărturisească omorul. Buzunarul din dreapta al pantalonilor lui era pătat cu ulei mineral, același ulei cu care au fost unse balamalele ușii de la intrarea în apartamentul victimei. În plus, de sub unghiile lui Manoliu au fost recoltate fragmente de mălai, rămase acolo cu ocazia cufundării mâinilor în traista în care ascunsese caseta. Ați avut dreptate și de data aceasta! Iolanda și Grigore au izbucnit într-o criză de isterie, s-au năpustit asupra lui Lucian, abia i-am despărțit, gata-gata să-l sfâșie...

Maiorul se gândea cu îngrijorare că probele acumulate ar putea fi demolate de un avocat abil; își spuse că în ziua următoare va trebui să descopere și alte dovezi materiale.

— Mai sunteți la telefon?

— Mai sunt. Niște nemernici toți trei, nepoții și nepoata... De multă vreme n-am mai întâlnit asemenea gunoaie. Vor răspunde pentru faptele lor! Ne vedem mâine. Te las, mi se închid ochii de somn. Salut...

— Odihnă plăcută!

CUPRINS

SE DESTRAMĂ CEAȚA.....	3
OMUL DE SUB CANAPEA.....	73
1.....	73
2.....	83
3.....	97
4.....	107
5.....	114
6.....	123
7.....	130
CADOURI PENTRU O MĂTUȘĂ.....	140
1.....	140
2.....	171
3.....	173

Redactor: MARIANA AVANU
Tehnoredactor: GH. CUCOȘ

*Bun de tipar 26.01.1983.
Apărut 1983 Coli tipar 11. B 192*

*

Comanda nr. 20 012
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”,
Piața Scînteii nr. 1,
București.